

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ปริญญาพันธ์

ของ

กำไล ประกอบบรรการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

372.10421

กบ23ป

ธ.3

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

บทคัดย่อ

ของ

กำไล ประกอบบรรการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2546

ก่าไล ประกอบบรรการ. (2546). ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนอง โลหิตวิเศษ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ ใน 5 ด้าน คือ 1. ด้านวิชาการ 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ 4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน และ 5. ด้านการประชาสัมพันธ์ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสพการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดของโรงเรียน ตลอดจนรวบรวมข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 321 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม เป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t – test และ F – test มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผลจากการวิจัยพบว่า การให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านบุคลากร และด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านวิชาการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ประสพการณ์เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และขนาดของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพของการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.6 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

การให้บริการด้านวิชาการ โรงเรียนควรให้ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน เช่น อบรมหลักสูตรระยะสั้น การแนะแนวอาชีพ ให้ความรู้ในการเสริมทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นต้น ด้านบุคลากร โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีโครงการ หรือแผนงานจัดทำโครงการให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อนำความรู้ไปช่วยเหลือชุมชน เช่น เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนควรมีแผนการใช้งานของอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ อย่างรัดกุม เช่น กำหนดระเบียบการให้ยืม การส่งคืน รวมทั้งการรับผิดชอบบำรุงรักษาด้วย ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน โรงเรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน หรือชุมชนมีส่วนในการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน และด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนควรรับฟังความคิดเห็นของชุมชน และในการประชาสัมพันธ์ควรใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพและหลากหลาย

OPINIONS OF BASIC EDUCATION SCHOOL BOARDS TOWARD
THE COMMUNITY SERVICES OF EDUCATION OPPORTUNITY
EXPANSION SCHOOLS UNDER CHAIYAPHUM PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION OFFICE

AN ABSTRACT

BY

KUMLAI PRAKOBVORAKAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Master of Education degree in Adult Education
March 2003

Kumlai Prakobworakam.(2003). The opinions of basic education school boards the community services of education opportunity expansion schools under Chaiyaphum provincial primary education office. Master of Education(Adult Education).Bangkok: The Graduates School Srinakharinwirot University. Committee: Asso.Prof.Suwat Watanawong, Ass.Prof.Dr.Snong Lohitwiset.

The purposes of this research were : to study the opinion of the Board of basic education school toward The community service of education opportunity expansion schools under Chaiyaphum provincial primary education office in 5 parts; academic, personnel, building and material , school and community relationship and public relation ; to compare the opinions of the boards of basic education school according to sex, age, level of education , status of being the school board of basic education , experience in the school board and the size of school.

The samples of this research were the 321 school boards of basic education in education opportunity expansion school under Chaiyaphum Provincial primary education office The instrument used in this research was the questionnaires .The data was analyzed by using, percentages, means, standard deviation, t-test and F-test.

The results were summarized as follow :

1. The opinion of the school board of basic education in community services of the education opportunity expansion school under Chaiyaphum provincial primary education office found the overall result of community service of the education opportunity expansion was in "much" level, has considered in 5 aspects , the building and material , personnel and school and community relationship were in "much" level. in order the public relation and academic were in average level in order.

2. The comparison of the opinion of the school board of basic education according to sex, age, level of education , status of being the school Board of basic education , experience in the board and the size of school ; the research result were .

2.1 The school board of basic education In community service of the education opportunity expansion school under Chayaphum provincial primary education office with different sex had different opinion to community services of the schools without statistical significant.

2.2 The school boards of basic education with different age had different opinions to community service of the schools without statistical significant and

had considered in 5 aspects. The public relation had different opinion with statistical significant at .05 level.

2.3 The school boards of basic education with different education level had the different overall opinion in community service without statistical significant and had considered in 5 aspects ; The personnel had different opinion with statistical significant at .01 and the building and material aspects, personnel and school and community relationship had different opinion with statistical significant at .05.

2.4 The school boards with different board status had different overall opinion in community service school without statistical significant.

2.5 The school boards with different board experience had different overall opinion in community service without statistical significant.

2.6 The school boards with board in different school sizes had different overall opinion in community service without statistical significant.

3. The research suggestions in community service of the school is, The academic aspect : the school ought to give academic knowledge to community for example the short course training, the carrier guide, the enhance skill training for their job. The personnel , the school and the other related organization ought to have the personnel development project to help the community for example the community instructor .The building and material, the school ought to have the tight plan for example to set the order of the building and material service and maintenance. The school and community relationship : the school ought to the board or community have participate in the school evaluation. The public relation : the school ought to agree with community opinion and using the efficiency and multi communication .

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนจาก
“โครงการทุนอุดหนุนและส่งเสริมวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท – เอก
ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจากทบวงมหาวิทยาลัย”

ปริญญานิพนธ์

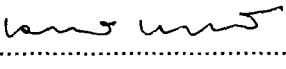
เรื่อง

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชน
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

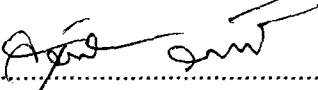
ของ

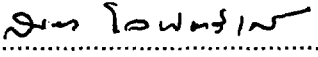
นางสาวก้าไล ประกอบบรรการ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

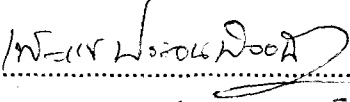

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพรณ์ หะวานนท์)
วันที่.....๗.....เดือน.....สิงหาคม.....พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนอง โลหิตวิเศษ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลัย)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญแข ประจักษ์จั่น)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความอนุเคราะห์และความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนอง โลหิตวิเศษ กรรมการควบคุมปริญญาโท ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและเป็นพระคุณอย่างสูง ที่ท่านทั้งสองได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอนในการทำปริญญาโท ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลีย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า ตลอดจนคณาจารย์ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ ทำให้ผู้วิจัยทำงานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณ ดร.ปัญญา แก้วกียูร นางสาววราภรณ์ บางเลี้ยง นางสุดสงวน เลิศล้ำ นายสุรชัย ชัยมีเขี้ยว และนายวรายุทธ ทวีลาภ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอบคุณนิสิต รุ่นพี่ และเพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ภาคปกติรุ่น 19, 20, 21 ภาคพิเศษรุ่น 11, 12, 13 และนิสิตปริญญาเอกรุ่น 1 ที่ให้กำลังใจ และให้การช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ คณะครูโรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว ที่เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือจนงานวิจัยนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คุณแม่ และน้องสาว ที่ได้ให้กำลังใจ และสนับสนุนแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอเทิดความดีที่ได้จากงานวิจัยให้แก่ บิดา – มารดา ครูบาอาจารย์ ที่ได้ให้วิชาความรู้แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งทำให้ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี

กำไล ประกอบวารการ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
ตัวแปรที่ศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กับการจัดการศึกษา.....	10
หน่วยงาน สถาบัน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการ การศึกษาให้ชุมชน.....	18
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	20
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา.....	21
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ.....	22
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	24
โรงเรียนกับชุมชน	29
การให้บริการชุมชน	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	46
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	82
ความมุ่งหมาย	82
วิธีการศึกษาค้นคว้า.....	82
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	84
อภิปรายผล.....	90
ข้อเสนอแนะ.....	99
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	109
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	110
ภาคผนวก ข การศึกษาโดยการสัมภาษณ์เบื้องต้น	112
ภาคผนวก ค การหาค่าดัชนีสอดคล้อง (INDEX OF CONSISTENCY : IOC)	123
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	129
ภาคผนวก ง รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	138
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์	141
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	146

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 หน่วยส้อมครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2.....	49
2 การส้อมกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามสถานภาพ.....	49
3 ข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	55
4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	57
5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาการ.....	58
6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านบุคลากร.....	59
7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์.....	60
8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน.....	62
9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านการประชาสัมพันธ์.....	63
10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน.....	64
11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้าน.....	65

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการ ชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกอายุ โดยรวม และรายด้าน.....	66
13	ทดสอบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการ ชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามอายุ ด้านการประชาสัมพันธ์.....	67
14	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวม และรายด้าน.....	68
15	เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	69
16	ทดสอบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการ ชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านบุคลากร.....	70
17	ทดสอบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการ ชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์.....	71
18	ทดสอบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการ ชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน.....	72
19	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำแนกตามสถานภาพการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	73
20	เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	74

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
21	เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำแนกตามประเภทการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน..... 75
22	เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน..... 76
23	ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาการ..... 77
24	ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านบุคลากร..... 78
25	ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์..... 79
26	ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน..... 80
27	ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านการประชาสัมพันธ์..... 81

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายการศึกษากับการประกันคุณภาพ.....	15
2 การบริหารงานโรงเรียน.....	25
3 ความสัมพันธ์ของโรงเรียน ครู นักเรียนและชุมชน.....	32

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 8) การพัฒนาการศึกษาของชาติภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มาตรา 8 (1)) การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาลดชีวิตสำหรับประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ในการพัฒนาประเทศจะยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัญชา นำทางให้การพัฒนาชีวิตทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดีและความพอประมาณอย่างมีเหตุผล นำไปสู่สังคมที่มีคุณภาพทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง สามารถพึ่งตนเอง มีภูมิคุ้มกันและรู้เท่าทันโลก คนไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาและรู้จักเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544 : 15)

กรมการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการศึกษาลดชีวิตให้แก่ประชาชนนั้น เท่าที่ผ่านมากการจัดการศึกษายังทำได้ไม่ทั่วถึงเพราะประสบปัญหาหลายด้าน เช่นด้านงบประมาณและบุคลากรที่จำกัด ดังนั้นจึงต้องระดมเลือกสรรทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ องค์กรส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทุกฝ่ายได้ร่วมรับภาระจัดการศึกษา และเนื่องจากการศึกษาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคล ฉะนั้น สถานศึกษาในระบบควรเปิดกว้างสำหรับคนทุกกลุ่มอายุ ไม่ว่าจะอยู่ในวัยใด นอกจากนั้นสถานศึกษาในระบบอาจจะจัดหลักสูตรพิเศษประเภทไม่ต้อมีประกาศนียบัตรสำหรับประชาชนภายนอกเข้าเรียนหรือฝึกอบรมในโรงเรียนได้ด้วย (สุนทร สุนันท์ชัย. 2526 : 12 - 16)

จะเห็นได้ว่าไม่เพียงแต่กรมการศึกษานอกโรงเรียนเท่านั้นที่เป็นหน่วยงานบริการศึกษานอกระบบโรงเรียน โรงเรียนนอกจากจะจัดการศึกษาในระบบให้กับนักเรียนภาคบังคับแล้ว โรงเรียนยังสามารถส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบด้วยการบริการชุมชนในด้านการศึกษา การฝึกอาชีพและการให้บริการด้านอื่น ๆ ให้ชุมชนซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีหลักการมุ่งเน้นการจัดการศึกษาลดชีวิตสำหรับประชาชนในสังคม สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระกระบวนการ

เรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (มาตรา 8) และเปิดโอกาสให้สถานศึกษา บุคคล ชุมชน ครอบครัว และองค์กรต่างๆ (มาตรา 12 และมาตรา 14) มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ ภายใต้รูปแบบการศึกษา 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (มาตรา 15 (1), (2), (3)) (อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. 2544 : 101)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติเปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ เป็นการขยายโอกาสการศึกษาขั้นพื้นฐานของภาครัฐ นับเป็นสิ่งที่สำคัญเพราะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนทั่วประเทศให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น และยังเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับ 9 ปี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชาชนมีความสำคัญยิ่ง ในการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ยึดหลักดังนี้ มาตรา 8 (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และ (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของสังคมในการจัดการศึกษาอยู่ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 40 โดยให้โรงเรียนหรือสถานศึกษามีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการซึ่งกำหนดให้โรงเรียนหรือสถานศึกษามีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 7 คนและไม่เกิน 15 คน (กระทรวงศึกษาธิการ. (2543, 23 พฤษภาคม) ระบุว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทำการเปิดสอนตั้งแต่ระดับ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน และนอกจากนั้นโรงเรียนยังมีหน้าที่ให้บริการชุมชนทั้งในด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ และความร่วมมือในด้านอื่นๆ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจัดการศึกษา 3 ระดับ ในโรงเรียนเดียวกัน การจัดการศึกษาและการดำเนินงานของโรงเรียนจึงมีปัญหาและอุปสรรคโดยรวมในระดับประเทศหลายประการด้วยกัน เช่น อาคารสถานที่มีไม่เพียงพอ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนจำนวนไม่เพียงพอ การจัดสรรงบประมาณล่าช้า การประชาสัมพันธ์เพื่อชักชวนให้เด็กนักเรียนเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีน้อย ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 30)

ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและการให้บริการชุมชนมีปัญหาพอสรุปได้ดังนี้ (ทวี บุตรสาธรรม. 2541 : 85 – 89) การขาดความร่วมมือจากชุมชนในการบำรุงรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่ของโรงเรียน ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และในขณะเดียว

กันครูและบุคลากรในโรงเรียนไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์เพราะไม่มีงบประมาณในการจัดทำเอกสารเผยแพร่ ชุมชนมีขนาดใหญ่การประชาสัมพันธ์จึงไม่ทั่วถึง เป็นต้น

ผลจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาของชาติแม้จะมีการพัฒนาการศึกษามาโดยลำดับก็ตาม แต่จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลก ทำให้ต้องมีการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในเรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษาเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ เข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษามากขึ้น แต่เดิมนั้นโรงเรียนถูกแยกออกจากวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน โรงเรียนจะต้องสร้างความเข้าใจกับชุมชนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน จัดการศึกษาตามความต้องการของชุมชน ประการสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การให้บริการชุมชนเป็นหน้าที่ของโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐ ที่ต้องจัดการศึกษาให้บริการบุคคลที่อยู่ในระบบโรงเรียน และจัดบริการให้บุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ชุมชน ก็คือการให้บริการชุมชน ทั้งด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ และร่วมกิจกรรมกับชุมชน และด้านการประชาสัมพันธ์ที่ผ่านมาในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้บริหารให้ความสำคัญงานด้านนี้ไม่ดีเท่าที่ควรโรงเรียนในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังไม่พัฒนาคุณภาพ การสร้างความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมคุณภาพของโรงเรียนทุกๆ ด้าน จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเปิดใจกว้างและยอมรับในเรื่องของความร่วมมือกับชุมชนภายนอก (Partnership) (สงบ ประเสริฐพันธ์. 2543 : 13)

การดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาประสบปัญหาและอุปสรรคในหลายด้าน เช่น คุณภาพในการจัดการศึกษายังไม่ได้มาตรฐาน การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน โรงเรียนแปลกแยกออกจากชุมชน ประกอบกับการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ซึ่งโรงเรียนได้ดำเนินการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษา นี้มีบทบาทมากขึ้นในการดำเนินงานของโรงเรียน จึงอาจเกิดปัญหาและอุปสรรคได้ เช่น ความไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่แท้จริงของตนการหวังผลประโยชน์จากโรงเรียน การขาดความพร้อม ความรู้และประสบการณ์ ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรม ดังนั้นโรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่ต้องสร้างความเข้าใจ และความร่วมมือที่ดีระหว่างชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจ ความศรัทธา และความเชื่อถือให้ชุมชน (กรมสามัญศึกษา. 2543 : ฉ)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย ครูที่เป็นตัวแทนจากสถานศึกษาและตัวแทนจากชุมชน ผู้บริหารและครูเป็นผู้ปฏิบัติงานและให้บริการชุมชน ครูมีภาระงาน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งเป็นภาระที่หนักอยู่แล้ว ดังนั้นในการให้บริการ ชุมชน ของสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจให้ ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการสถาน ศึกษารวมทั้งชุมชน ในบทบาทหน้าที่การปฏิบัติแต่ละฝ่าย เพื่อสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกัน ถ้าขาดการติดต่อประสานสัมพันธ์กันระหว่าง ครู กรรมการสถานศึกษาและชุมชน อาจก่อให้เกิด ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้ เพราะคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนั้นผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมจะมีบทบาทมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และสังคมของตนได้ มากขึ้น

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนัก งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาภาคบังคับ ระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ใน 15 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ มีสถานศึกษา โรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 156 โรงเรียน มีจุดเน้นในการดำเนินงานในปี 2545 ในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้แต่ละฝ่าย โดย เฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน รับผิดชอบหน้าที่ ในการบริหารและการจัดการศึกษา ให้โรงเรียนได้พัฒนาไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในการจัดการศึกษา การบริหารงานของโรงเรียน ตลอดจนแนวทางใน การพัฒนากิจกรรมที่โรงเรียนจะจัดเพื่อบริการชุมชน และพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเรียน รู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนควรจะมี ส่วนพัฒนาชุมชน เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนด้วยการบริการชุมชนด้านวิชาการและ ด้านอื่น ๆ ให้มากขึ้น เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารของชุมชน เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน และยังเป็นแนวทางการให้บริการ การจัดบริการกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการให้บริการ ชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการให้ บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งเป็นภาระที่หนักอยู่แล้ว ดังนั้นในการให้บริการ ชุมชน ของสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจให้ ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการสถาน ศึกษารวมทั้งชุมชน ในบทบาทหน้าที่การปฏิบัติแต่ละฝ่าย เพื่อสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกัน ถ้าขาดการติดต่อประสานสัมพันธ์กันระหว่าง ครู กรรมการสถานศึกษาและชุมชน อาจก่อให้เกิด ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้ เพราะคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนั้นผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมจะมีบทบาทมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และสังคมของตนได้ มากขึ้น

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนัก งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาภาคบังคับ ระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ใน 15 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ มีสถานศึกษา โรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 156 โรงเรียน มีจุดเน้นในการดำเนินงานในปี 2545 ในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้แต่ละฝ่าย โดย เฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน รับผิดชอบหน้าที่ ในการบริหารและการจัดการศึกษา ให้โรงเรียนได้พัฒนาไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในการจัดการศึกษา การบริหารงานของโรงเรียน ตลอดจนแนวทางใน การพัฒนากิจกรรมที่โรงเรียนจะจัดเพื่อบริการชุมชน และพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเรียน รู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ตระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนควรจะ มีส่วนพัฒนาชุมชน เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนด้วยการบริการชุมชนด้านวิชาการและ ด้านอื่น ๆ ให้มากขึ้น เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารของชุมชน เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน และยังเป็นแนวทางการให้บริการ การจัดบริการกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการให้บริการ ชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการให้ บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสบการณ์การเป็นกรรมการ และขนาดของโรงเรียน

3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ความสำคัญของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนงานการดำเนินงาน จัดทำโครงการการให้บริการชุมชน ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน นำไปสู่การพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3. เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานการจัดกิจกรรมบริการชุมชนของโรงเรียนได้ตามความต้องการของชุมชน ส่งผลถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าที่วางไว้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในปีการศึกษา 2545 จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 156 โรงเรียน แยกตามขนาดของโรงเรียน ขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน ขนาดกลาง 89 โรงเรียน ขนาดเล็ก 65 โรงเรียน จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษารวมทั้งสิ้น 2,310 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากกลุ่มประชากร ตามข้อ 2 โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage sampling) ด้วยวิธี Multi – stage stratified sampling แล้วกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูป ของเกรซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 335 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระแบ่งเป็นดังนี้

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ

1.2.1 ต่ำกว่า 30 ปี

1.2.2 30 – 45 ปี

1.2.3 สูงกว่า 45 ปี

1.3 วุฒิการศึกษา

1.3.1 ประถมศึกษา (ป.6)

1.3.2 มัธยมศึกษา (ม. 3 ถึง ม.6) และ อนุปริญญา

1.3.3 ปริญญาตรี หรือสูงกว่า

1.4 สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.4.2 ผู้แทนครู

1.4.3 ผู้แทนผู้ปกครอง

1.4.4 ผู้แทนชุมชน

1.5 ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการสถานศึกษา ฯ

1.5.1 น้อยกว่าหรือเท่า 2 ปี

1.5.2 มากกว่า 2 ปี

1.6 ขนาดของโรงเรียน

1.6.1 ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 300 คน)

1.6.2 ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 – 1000 คน)

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เป็นการให้บริการชุมชน ใน 5 ด้าน คือ

- 2.1 วิชาการ
- 2.2 บุคลากร
- 2.3 อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์
- 2.4 การสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน
- 2.5 การประชาสัมพันธ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

2. การให้บริการชุมชน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ภารกิจหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจัดบริการให้แก่ชุมชน หรือการที่โรงเรียนร่วมกิจกรรมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ จัดเพื่อให้บริการชุมชนใน 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 การให้บริการด้านวิชาการ หมายถึง การให้บริการชุมชนมุ่งที่จะให้ผู้รับบริการมีทักษะความรู้สามัญและทักษะในการประกอบอาชีพ ตลอดจนกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น การรณรงค์เพื่อแก้ปัญหาการไม่รู้หนังสือ การลิ้มหนังสือ การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ให้ผู้ปกครองและชุมชน การแนะแนวสุขภาพ การแนะแนวการศึกษาต่อ การแนะแนวอาชีพ จัดให้บริการห้องสมุด การจัดกิจกรรมนันทนาการและให้คำปรึกษาการอภิปรายแบบชาวบ้าน

2.2 การให้บริการด้านบุคลากร หมายถึง การที่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนของโรงเรียน นำโรงเรียนสู่ชุมชนไปช่วยพัฒนาในด้านต่าง ๆ หรือช่วยในกิจกรรมที่ชุมชนขอความช่วยเหลือเช่น เป็นวิทยากรให้ความรู้ เป็นพิธีกรในงานพิธีต่าง ๆ เป็นกรรมการในการแข่งขันกีฬา เป็นต้น

2.3 การให้บริการด้านอาคาร สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การให้บริการ การอำนวยความสะดวก ให้ชุมชนในการใช้อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ เช่น บริการสถานที่ให้ชุมชนใช้จัดอบรม การฝึกอาชีพ ให้ใช้สนามกีฬา ให้ยืมวัสดุอุปกรณ์กีฬา ให้ยืมอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องครัว และอุปกรณ์การเกษตร การให้บริการด้านสาธารณสุขปลอด เป็นต้น

2.4 การให้บริการด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน หมายถึง การที่โรงเรียนและชุมชนร่วมมือในการจัดกิจกรรมในการพัฒนาด้านต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการพัฒนาการศึกษา และโรงเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนที่โรงเรียนมีความสามารถ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น การเยี่ยมบ้านนักเรียน การตั้งสมาคมครูผู้ปกครองและศิษย์เก่า การเชิญวิทยากรจากท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ชุมชนเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น

2.5 การให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์ทางสื่อสารมวลชนหรือหน่วยงานอื่น จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม การสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนในการให้บริการของโรงเรียน เช่น มีการจัดทำวารสาร จุลสาร แผ่นพับ จัดทำป้ายนิเทศสรุปผลกิจกรรม จัดนิทรรศการทางวิชาการ เป็นต้น

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนจากชุมชนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา หรือ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่

3.2 ผู้แทนครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติงานสายผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หรือผู้ช่วยผู้บริหาร ที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ๕

3.3 ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษา

3.4 ผู้แทนจากชุมชน หมายถึง

3.4.1 ผู้แทนองค์กรชุมชน คือ ผู้แทนของชมรม สมาคม มูลนิธิองค์กรเอกชน หรือกลุ่มบุคคลในรูปอื่นใด ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะและตั้งอยู่ในเขตบริการสถานศึกษานั้น

3.4.2 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ผู้แทนของเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น

3.4.3 ผู้แทนศิษย์เก่า คือ ผู้แทนของศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่า หรือบุคคลที่เคยศึกษาจากสถานศึกษานั้น ๆ

3.4.4 ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ใน

หน่วยงานอื่นของรัฐ เจ้าของหรือผู้บริหารสถานประกอบการทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น

4. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ แบ่งได้ขนาดโรงเรียนได้ดังนี้

4.1 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

4.2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 - 1000 คน.

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดแนวปฏิบัติเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการให้บริการชุมชน ของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามลำดับ และมีรายละเอียดดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กับการจัดการศึกษา
2. หน่วยงาน สถาบัน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการการศึกษาให้ชุมชน
3. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และโครงการขยายทางการศึกษา
4. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. โรงเรียนกับชุมชน
7. การให้บริการชุมชน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กับการจัดการศึกษา

การศึกษาของชาติได้พัฒนามาเป็นลำดับ เริ่มจากการศึกษาจากวิถีชีวิตของชุมชน จากวัด จากวัง มีการพัฒนาต่อเนื่องมาเป็นเวลากว่า 100 ปี และเริ่มมีการศึกษาที่เป็นระบบ ตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 การจัดการศึกษาของไทยในอดีตที่ผ่านมา นั้น อาจกล่าวได้ว่าไม่มีการ กำหนดว่าใครมีความรับผิดชอบอย่างไรในองค์กรการศึกษา แม้จะมีกระทรวงศึกษาธิการและ ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา แต่ก็เป็นการจัดการศึกษาแบบแยก ส่วน ต่างคนต่างทำ ซึ่งมีได้มีกฎหมายการศึกษาของชาติมารองรับในการจัดการศึกษาและบ่อย ครั้งที่เป้าหมายของการศึกษาเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาตามนโยบายการเมืองในแต่ละยุคแต่ละสมัย ทำให้ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับสภาพสังคมของโลกที่เปลี่ยนแปลง ไปอย่างรวดเร็ว จึงต้องปรับและพัฒนาการจัดการศึกษาให้ทันต่อยุคสมัย ในการศึกษาครั้งนี้จะ ได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในส่วนที่เกี่ยวข้องแยกเป็นข้อดังนี้ 1.1 การจัดการศึกษา 1.2 การปฏิรูปการศึกษา 1.3 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียด ในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 การจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ถือเป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาของชาติฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และจะมีผลบังคับใช้สมบูรณ์ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2545 เป็นต้นไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 81 กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 192)

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ยึดหลักการจัดในมาตรา 8 (1) (2) และ(3) ซึ่งอุดม เขยกิจวงศ์. (2543 : 76) ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ยึดหลักดังนี้

1. การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาสำหรับประชาชนทุกคน (Education for All) ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาตลอดชีวิต

2. ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) มิใช่เฉพาะรัฐจัดเท่านั้นที่เป็นผู้จัดการศึกษา โดยการส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. เพื่อให้มีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อการจัดการศึกษามีความมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ในการศึกษาซึ่งจะต้องมีการพัฒนาใน 2 ประเด็นหลัก คือ (1) สาระความรู้ที่บรรจุในหลักสูตร (2) กระบวนการเรียนรู้

จากการกำหนดหลักการ 3 ประการนี้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามมาตรา 8 ซึ่งต้องจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักตามมาตรา 9 ดังนี้ (วิชัย ดันสิริ. 2542 : 55 - 56)

1. มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
2. มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา

4. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

6. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หลักการ 6 ประการในมาตรา 9 เป็นหลักของการปรับระบบและโครงสร้างของการบริหารจัดการทางการศึกษาตามแนวปฏิรูป อาจกล่าวได้ว่า คุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษา ในแนวทางปฏิบัติจะต้องยึดหลัก 4 ประการคือ

6.1 การจัดระบบการบริหาร ให้เกิดเอกภาพทางนโยบาย แต่กระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยให้ประชาชนเข้ามาส่วนร่วม

6.2 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในรูปแบบใหม่

6.3 ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูงและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6.4 จัดระบบการจัดสรรงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ

จุดเน้นที่สำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพของคนไทย โดยกำหนดความมุ่งหมาย และหลักการไว้ในมาตราที่ 6, 7, 8, และ 9 สรุปได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และการดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีคุณภาพ กระบวนการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาต่าง ๆ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถประกอบอาชีพและพึ่งตนเองได้ ให้จัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อปวงชนให้สังคมเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษา มีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การจัดระบบโครงสร้างกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและระบบประกันคุณภาพทุกระดับทุกประเภท มีหลักการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (ข้าราชการ ชุทัฬห และศกุลตลา สุขสมัย. 2544 : 192)

วิเชียร เกตุสิงห์. (2542 : 8) กล่าวว่า เรื่องที่สำคัญสำหรับการจัดการศึกษา คือ การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ในการจัดการศึกษานั้นจะพึงแต่งงบประมาณของทางราชการอย่างเดียว ไม่มีทางเป็นไปได้ที่จะปฏิรูปการศึกษาได้ผล ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ทุกส่วนของสังคมช่วยกันนำทรัพยากรต่าง ๆ มาช่วยในการจัดการศึกษาอย่างค้ำถ่วงที่ว่า “ร่วมด้วยช่วยกัน” ไม่เฉพาะแหล่งทรัพยากรเท่านั้น แม้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ ฯลฯ ทุกส่วนต้องเข้ามาช่วยกัน

1.2 การปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเมื่อมีผลบังคับใช้ ซึ่งรัฐจะต้องจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ดังนั้นจึงต้องมีการปฏิรูปในหลาย ๆ ด้านเช่นปฏิรูประบบการบริหาร ปฏิรูปการเรียนรู้ ในการปรับระบบการจัดการศึกษานี้ จึงเกิดระบบใหม่ของการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน เอกชน สถาบันทางสังคม และสถานประกอบการได้มีส่วนในการจัดการศึกษามากขึ้น ดังเช่นในมาตรา 8 และ มาตรา 9 ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากนี้ยังมีความเห็นของนักวิชาการอีกหลายท่านที่ได้ให้ความเห็นการปฏิรูปการศึกษา เช่น

กล้า สมตระกูล (2543 : 25) กล่าวว่า หากจะสรุปถึงสาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระเด่นหลายประการด้วยกัน ประการแรก คือการปฏิรูปโครงสร้างราชการของหน่วยงานใน แวดวงการศึกษาครั้งใหญ่ด้วยการรวม 1 กระทรวง 1 ทบวง และ 1 สำนักงาน ประการที่สอง คือการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่น (เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ควรปล่อยให้เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขาได้มีโอกาส คิดเอง ทำเองบ้าง เพราะชุมชนเข้าใจปัญหาและความต้องการในท้องถิ่นได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของปวงชนเพื่อการศึกษา (All for Education) ประการที่สามของการปฏิรูป คือ การเปลี่ยนแปลงสังคมของระบบการศึกษา (ในโรงเรียน) มาเป็นสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Society) ในหลักการของการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All)

สมชาย เทพแสง (2544 : 19 – 20) กล่าวว่า สิ่งที่มีส่วนผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นรูปธรรมนั้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจแก่นสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาให้เข้าใจชัดเจน เพื่อจะได้ร่วมมือร่วมใจจัดอบรมสัมมนา ส่วนการบริหารทั่วไปมีข้อปลีกย่อยค่อนข้างมากโดยเฉพาะในด้านการสนับสนุนการศึกษา ทั้งที่เป็นงานธุรการ งานบริการต่าง ๆ รวมทั้งงานสัมพันธ์กับชุมชนด้วย การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนในการบริหารงานนี้ถือว่าเป็นนิมิตใหม่ของวงการศึกษา เป็นผลมาจากการมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ.2540 ความเสมอภาคทางการศึกษา หลักการนี้ถือว่ามนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะ จึงส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เยาวชนทุกคน หรือคนในชุมชนได้มีโอกาสในการศึกษาตามปรัชญาที่ว่าการศึกษาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงมีผลให้มีการตื่นตัวในด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด เราถือว่า “เสียงประชาชนเป็นเสียงสวรรค์” ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาจึงเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรท้องถิ่น องค์กรอิสระต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในโรงเรียนมากขึ้นทั้งในด้านการให้คำปรึกษาต่าง ๆ การระดมทรัพยากรมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนจะมีลักษณะเป็นโรงเรียนชุมชน (Community School) มากขึ้น

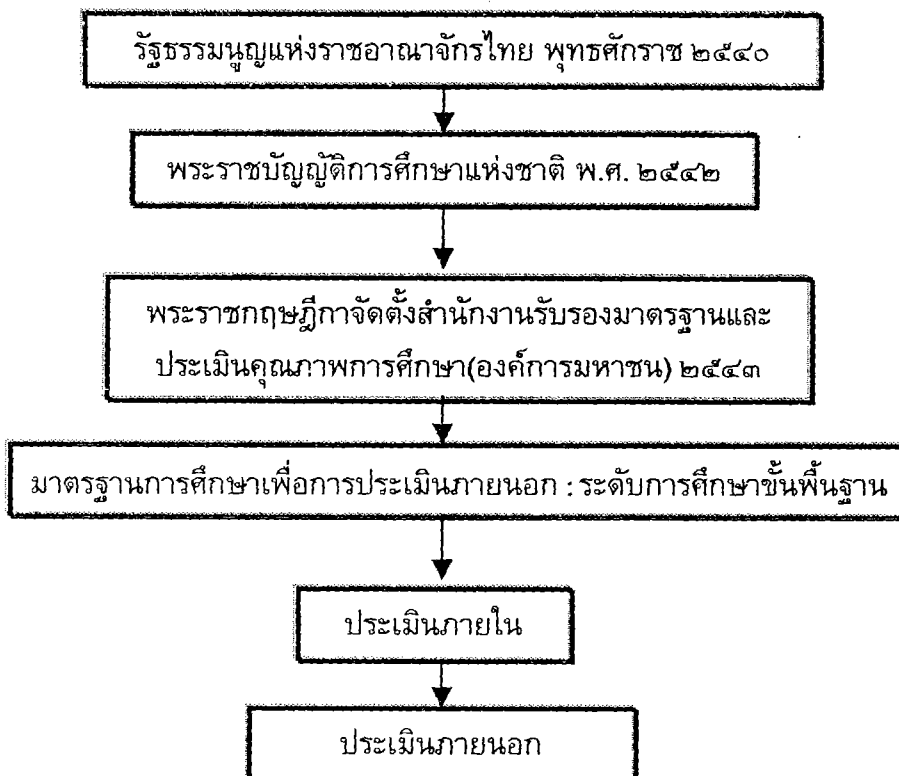
กมล สุดประเสริฐ และสุนทร สุพันธ์ชัย (2541 : 170) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม (Participation) ชุมชนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้รับการพิจารณาว่าเป็นเรื่องที่สำคัญในยุคโลกาภิวัตน์ และเป็นพื้นฐานของประชาธิปไตยที่สังคมปรารถนา วิสัยทัศน์ด้านนี้นับเป็นวิสัยทัศน์ด้านกระบวนการให้วิสัยทัศน์ด้านอื่น ๆ มีความเป็นจริง ในประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่า ปี ค.ศ. 2000 โรงเรียนทุกแห่งจะต้องส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนที่ทำให้บิดามารดา ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความก้าวหน้าของเด็กในด้านสังคม อารมณ์และด้านวิชาการ โดยให้ร่วมมือกับสถานศึกษาพัฒนาโรงเรียน และครูให้มีมาตรฐานที่ประกันคุณภาพได้ นับเป็นหลักการที่สำคัญที่ว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นอยู่บนพื้นฐานของประชาชน” สำหรับประเทศไทยการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ควรมีระบบการศึกษาต่อเนื่อง โดยดึงความร่วมมือจากหน่วยงานภาคเอกชนและส่วนอื่น ๆ เข้ามาช่วยให้มากขึ้น เน้นเทคโนโลยีสารสนเทศ และการศึกษาตลอดชีวิต

การศึกษาตลอดชีวิตเป็นผลรวมของการศึกษา ในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Nonformal Education) และการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการหรือการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสิ่งต่าง ๆ ในปัจจุบันทำให้ประชาชนต้องการการศึกษาตลอดชีวิต สังคมโลกต้องพบกับปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้นทุกวัน บางปัญหาจะต้องมีการแก้ไขอย่างมีระเบียบเป็นระบบจึงจะสำเร็จ แต่ละคนจึงต้องสร้างสมความรู้ของตนเพื่อที่จะนำมาปรับตัวให้เข้ากับภาวะสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การอุตสาหกรรม การปรับตัวให้เข้ากับอิทธิพลภายนอก (สังคม และเศรษฐกิจ) นั้นต้องอาศัยการตัดสินใจของแต่ละบุคคล บุคคลจึงต้องมีการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จและการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวมาแล้วเห็นได้ว่าการปรับตัวนั้นต้องอาศัยวิธีการใหม่ ๆ ดังนั้นอุดมการณ์ของการศึกษาตลอดชีวิตจึงมุ่งประโยชน์ที่จะได้รับในปัจจุบันเน้นวิธีการใหม่ ๆ เพื่อการปรับตัวของตนเองกับโลกปัจจุบัน (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2529 : 13)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาที่ให้ชุมชนมีส่วนในการจัดการศึกษา และจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ซึ่งการที่จะจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนได้นั้นต้องร่วมมือร่วมใจกันทุกฝ่าย โดยเฉพาะหน่วยงานทางการศึกษา การจัดบริการให้ชุมชนไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ ด้านอาชีพ ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต การจัดบริการการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมให้เครือข่ายการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน จะเห็นได้ว่า โรงเรียนสามารถจัดบริการให้ชุมชนในด้านวิชาการให้ความรู้แก่ชุมชน และพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน

1.3. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการดำเนินการตามหมวด 6 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติในหลักการ มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้วทั้ง 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ มาตรฐานการศึกษาด้านตัวผู้เรียนมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ และมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย (รุ่ง แก้วแดง. 2544 : 66) การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องมีมาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนพัฒนาการดำเนินงานให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเปิดเผยผลการดำเนินงานให้ชุมชนหรือผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุผล โดยได้ให้ความหมายของมาตรฐานการศึกษาว่าหมายถึง "ข้อกำหนดทางการศึกษาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการศึกษา เป็นคุณภาพการศึกษาที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : คำนำ ; อ้างอิงจาก. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542)

ภาพประกอบ 1 ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายการศึกษากับการประกันคุณภาพ

ที่มา : รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก. หน้า 67

จากผังภาพ 1 ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายการศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา จะเห็นได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาที่พัฒนามาโดยลำดับ นับตั้งแต่เป้าหมายในรัฐธรรมนูญ พรบ. การศึกษาแห่งชาติ การกิจของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจนถึงมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก และจะได้มีการประเมินเพื่อประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกให้ตรงกับเป้าหมายการศึกษาของชาติ (รุ่ง แก้วแดง. 2544 : 67)

สำหรับในช่วง 5 ปีแรก หรือรอบแรกของการประเมิน ได้คัดเลือก 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ เพื่อใช้ในการประเมินภายนอก สำหรับสถานศึกษานำร่อง ถึงอย่างไรก็ดีสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องถูกประเมินภายนอกตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดไว้ในหมวดที่ 6

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544 : 16) ได้กล่าวว่า สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อให้การประเมินของสถานศึกษาทุกแห่งอยู่บนบรรทัดฐานเดียวกัน ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบอนุมัติมาตรฐานการศึกษาของชาติจำนวน 27 มาตรฐาน แต่ในการประเมินรอบแรกสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐานจะทำการประเมินเพียง 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ก่อน มาตรฐานและ ตัวบ่งชี้เหล่านี้ถือเป็นกรอบในการประเมินที่สถานศึกษาควรใช้เป็นเกณฑ์การตรวจสอบการดำเนินงานของตนเองด้วย

มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดขึ้นมีหลายด้าน แต่ละด้านก็มีตัวบ่งชี้อีกหลายตัวบ่งชี้ แต่ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดของแต่ละสถานศึกษา ไม่ว่าจะมาจากปัจจัยใดก็ตามสถานศึกษาอาจทำการประเมินตนเองได้ไม่ครบทุก 27 มาตรฐานในช่วงเริ่มต้นของการประเมินตนเองสถานศึกษาควรทำการประเมินผลการดำเนินงานของตนเองตามมาตรฐานที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติก่อนจำนวน 14 มาตรฐาน และอาจพิจารณาเพิ่มมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้บางตัวซึ่งสอดคล้องกับจุดเน้นของทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา เพื่อให้ผลการประเมินเกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 17 – 23)

สำหรับการให้บริการชุมชนชนตามมาตรฐานการศึกษาระดับพื้นฐาน ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินั้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นการให้บริการชุมชนในด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษานั้น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลการศึกษาได้กำหนดตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ 14 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 71) ไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา
2. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน
3. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

4. ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

ในการบริหารงานของสถานศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือและความเข้าใจจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างมาก และเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพราะชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การวางแผนจัดการศึกษาในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา ดังนี้

มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษาที่เป็นตัวแทนของชุมชน จะเป็นตัวแทนของชุมชนที่จะเข้ามากำกับ ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารของสถานศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2542 : 21)

การจัดการศึกษาเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายในสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมดังที่มาตรา 8 กำหนดว่า “ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” และมาตรา 9 กำหนดว่า กระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น การปฏิรูปการเรียนรู้ และการจัดการศึกษาในอนาคตจึงเป็นเรื่องของทุกคนที่อยู่ในระนาบเดียวกัน มากกว่าที่จะอยู่ในสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) อย่างที่เป็นมาในอดีต (รุ่ง แก้วแดง. 2544 : 70)

จากสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้กับประชาชน ผลจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การจัดการศึกษา 3 รูปแบบ ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาดำเนินไปอย่างสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน จึงจะทำให้การปฏิรูปการศึกษามุ่งเป้าหมาย ประชาชนมีการศึกษาตลอดชีวิต ผลจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินี้ จะทำให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จัดให้มีมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้ โรงเรียน สถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ต้องประเมินคุณภาพภายใน และรับการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อประกันว่าโรงเรียน สถานศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพมาตรฐานเดียวกัน และการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรเอกชน องค์กรส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา ย่อมก่อให้เกิดความ รู้สึกเป็นเจ้าของ และมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อ ชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การดำเนินงานด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา เพราะฉะนั้นโรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญ

สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และจัดบริการการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของชุมชน

2. หน่วยงาน สถาบัน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการการศึกษาให้ชุมชน

ภารกิจของการบริการการศึกษาที่รัฐต้องจัดให้กับประชาชน ชุมชน และสังคมจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่งผลให้เกิดการปรับระบบการศึกษาให้เห็นคุณค่าของการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาดตามอัธยาศัย ซึ่งจะทำให้การศึกษานอกระบบและการศึกษาผู้ใหญ่ การจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นขยายตัวมากยิ่งขึ้น หน่วยงานสถาบันที่มีหน้าที่หลักในการจัดบริการทางการศึกษาให้ประชาชนและชุมชนส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย องค์การเอกชน องค์การชุมชน และกระทรวงอื่น ๆ เช่น กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา ซึ่งในหัวข้อนี้จะศึกษา 2.1 กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการทางการศึกษาให้ชุมชน 2.2 สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ 2.3 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และ 2.4 โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งนอกจากจะจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนแล้ว ยังจัดบริการการศึกษาให้กับชุมชนในหลายรูปแบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กรมการศึกษานอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนซึ่งหมายถึง การจัดกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นนอกโรงเรียนปกติ โดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการเป็นประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียน จากสถิติจำนวนผู้รับบริการทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2539 มีจำนวนประมาณ 4 ล้าน 7 แสน คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544, ธันวาคม : 53) การจัดการศึกษานั้นมีวัตถุประสงค์ในการเรียนที่ชัดเจน โดยมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับสภาพความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ มีหลักสูตร เวลาเรียน มีการลงทะเบียน มีการประเมินผล มีทั้งเพื่อรับประกาศนียบัตรและไม่มีประกาศนียบัตร ไม่จำกัดอายุเป็นการเรียนนอกโรงเรียนเน้นการเรียนเรื่องที่เป็นสภาพปัจจุบัน เพื่อแก้ปัญหาชีวิตประจำวันมีเวลาเรียนที่ไม่แน่นอน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 199 – 200) มีการจัดกิจกรรมการศึกษาที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาสายสามัญ ๆ ได้แก่ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสายสามัญ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. การจัดการศึกษาสายอาชีพ ได้แก่ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสายอาชีพ หลักสูตรอาชีวพระยะสั้น กลุ่มสนใจ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปอ.) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทางไกล

3. การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การจัดกิจกรรมการศึกษาของห้องสมุดประชาชนที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้ประชาชน ชุมชน และสังคม กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดบริการการศึกษาถึง 2 ใน 3 ระบบ ตามระบบการศึกษาที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จะเห็นได้ว่าเป็นภารกิจที่มีความขอบเขตกว้างขวางมาก การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยมีความสำคัญมากในการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชน สร้างสังคมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 52 - 53) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย จัดโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ดังรูปแบบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย แบ่งได้เป็น 6 รูปแบบ คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การจัดบริการการศึกษานอกระบบตามอัธยาศัยนี้ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมอาชีวศึกษา เป็นต้น ในการจัดฝึกอบรมอาชีพจะจัดในรูปแบบของหลักสูตรวิชาชีพที่หน่วยงานผู้จัดทำกำหนดขึ้น และในรูปแบบที่ไม่เป็นหลักสูตรโดยจัดเป็นการฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้นเพื่อพัฒนาทักษะด้านอาชีพ สำหรับการ จัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการและจัดการสอบเทียบเพื่อถ่ายโอนความรู้กับหลักสูตรการศึกษาในระบบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนมีหลายหน่วยงาน เช่น

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน
- กรมอาชีวศึกษา
- สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
- สำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ฯ
- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ทั้ง 7 หน่วยงานดำเนินงานจัดการศึกษาออกโรงเรียน โดยมีสถาบัน/ศูนย์/โรงเรียน
ที่แต่ละหน่วยงานจัดตั้งขึ้น เพื่อให้ความรู้ขั้นพื้นฐานและฝึกอบรบวิชาชีพแก่ประชาชน

ปัจจุบันกรมการศึกษานอกโรงเรียนมุ่งสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย โดยจัดตั้ง
ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้วยการจัดแหล่งเผยแพร่
ความรู้กระจายไปตามเขตพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
และ การจัดนิทรรศการต่าง ๆ เป็นต้น จากสถิติมีจำนวนผู้รับบริการทางการศึกษาเพิ่มขึ้น
ทุกปี และนับวันจะทวีจำนวนมากขึ้นอันเนื่องมาจากความต้องการทางการศึกษาที่สูงขึ้นตาม
สภาพทางสังคมและความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

3. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ในการจัดการศึกษาของไทยในอดีตนั้น เป็นการศึกษาที่ยังไม่มีระบบจวบจนปี พ.ศ.
2427 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงจัดตั้งโรงเรียนสำหรับทวยราษฎร์เป็นครั้งแรก
ที่โรงเรียนวัดมเหยงคณ์ และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเจ้าอยู่หัวได้ขยายโอกาสการศึกษา
ของประชาชนมากยิ่งขึ้น มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2464 เป็น
ฉบับแรก และได้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการประถมศึกษาของประเทศมาเป็นลำดับ จนเมื่อ
วันที่ 1 ตุลาคม 2523 รัฐบาลประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา และจัดตั้งหน่วยงานมี
ฐานะเป็นกรมสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กำหนดให้มีการกิจจัดการศึกษาระดับ ก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ในปี พ.ศ.
2529 เริ่มจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ปี พ.ศ. 2533 รับผิดชอบจัด
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ตลอดระยะเวลา 20 ปี จนถึง ปี พ.ศ. 2543 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติมีโรงเรียนรับผิดชอบ จำนวน 30,870 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 6,727,149 คน
ครู อาจารย์จำนวน 352,009 คน และข้าราชการพลเรือน 12,319 คน “โรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษา” เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้
พัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในภารกิจที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่องตามรัฐ
ธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ซึ่งกำหนดให้มีพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติพุทธศักราช 2542 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการ
เชิงปฏิรูปที่สนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยการประกาศใช้
นโยบาย 4 ประกัน คือ ประกันโอกาส ประกันประสิทธิภาพ ประกันคุณภาพ และประกันความ
ปลอดภัย อีกทั้งได้ริเริ่มการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยความเชื่อที่ว่า การปฏิรูปการเรียนรู้
เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ 3 ประการ
คือ เก่ง ดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 200 – 201)

จะเห็นได้ว่าสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ มีโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวนมาก และอยู่ในชุมชนเกือบทุกชุมชน มีบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ พร้อมทั้งจะให้บริการทางการศึกษาแก่ชุมชนได้ ถ้ามีการบริหารจัดการที่ดี การร่วมมือประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานของทางราชการเองและชุมชน

จากการประกาศนโยบาย 4 ประการ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินั้น นโยบายประการโอกาสทางการศึกษาเพื่อที่จะจัดบริการทางการศึกษาให้นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีโอกาสเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างทั่วถึงจึงได้ดำเนินการจัดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นในปี 2533

3.1 โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายเร่งรัดการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 โดยให้เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งกระจายอยู่ใน 830 อำเภอ ใน 75 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ ตั้งแต่ ปี 2533 โดยดำเนินโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ จำนวน 119 โรงเรียน และต่อมาปี 2534 กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติขยายเพิ่มอีก 1,000 โรงเรียน จนครบ 4,200 โรงเรียน ในปี พ.ศ. 2539 ต่อมาจนถึงปี พ.ศ. 2542 มีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นรวมทั้งสิ้น 6,619 โรงเรียน ได้ดำเนินการให้บริการทางการศึกษามาจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 12) หน้าที่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวัดผลประเมินผล ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยประสานกับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. ประสานการดำเนินงานกับบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะด้านอาชีพ และตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานสร้างความเข้าใจและเจตคติที่ดีแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ
4. พัฒนาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
5. รายงานความก้าวหน้า และผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทราบ

4. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษา ระดับ ประถมวัย (3 - 5 ปี) การศึกษาภาคบังคับประถมศึกษา และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนประถมศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จัดในเขตพื้นที่อำเภอ 15 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ ซึ่งมีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษารวมทั้งสิ้น 156 โรงเรียน แยกเป็น โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน ขนาดกลาง 89 โรงเรียน และ ขนาดเล็ก 65 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนในความรับผิดชอบในเขตพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ทั้งสิ้น 145,803 คน จำแนกได้ ดังนี้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. 2544 :1-8)

- ระดับปฐมวัย 30,689 คน คิดเป็นร้อยละ 21.04 ของนักเรียนทั้งหมด
- ระดับประถมศึกษา 100,476 คน คิดเป็นร้อยละ 68.92 ของนักเรียนทั้งหมด
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 14,638 คน คิดเป็นร้อยละ 10.04 ของนักเรียนทั้งหมด
- มีหน่วยงานทางการศึกษาที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและให้บริการด้านการศึกษา 16 แห่ง (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 15 แห่ง สำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอ 1 แห่ง)
- มีสถานศึกษาที่ให้บริการการศึกษาทั้ง 3 ระดับ จำนวน 726 โรงเรียน กับ 30 โรงเรียนสาขา ในจำนวนนี้ได้จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 156 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน ขนาดกลาง 89 โรงเรียน ขนาดเล็ก 65 โรงเรียน
 - มีบุคลากรรวมทั้งหมด 8,839 คน

ในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ที่กำหนดให้รัฐจัดบริการการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 17 โดยให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้กำหนดจุดเน้นการดำเนินงานปีงบประมาณ 2544 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีจุดเน้น ที่จะดำเนินการ และปฏิบัติ ดังนี้

1. การศึกษาปฐมวัยถ่ายโอนการศึกษาระดับปฐมวัยกลุ่มอายุ 3 ปี จำนวน 403 คน ในพื้นที่ 6 อำเภอ / กิ่งอำเภอ 20 โรงเรียน ให้ท้องถิ่น ในปีการศึกษา 2544 และรับ

ผิดชอบจัดการศึกษาระดับปฐมวัยกลุ่มอายุ 4 – 5 ปี ในพื้นที่ที่จัดอยู่เดิม ตลอดจนในพื้นที่ที่ไม่มีหน่วยงานอื่นจัดและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ กับหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาปฐมวัย ในแต่ละพื้นที่ และพร้อมที่จะถ่ายโอนการศึกษาปฐมวัยให้ชุมชนและท้องถิ่น

2. การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 ถึงอายุย่างเข้าปีที่ 16 อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยใช้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นฐานรองรับในการขยายการศึกษาภาคบังคับ ตลอดจนโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ให้ความสำคัญแก่เด็กด้อยโอกาสเด็กพิการในรูปแบบที่หลากหลายเหมาะสมแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยประสานหน่วยงานอื่นและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

3. ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาบุคลากรทุกระดับทุกประเภท ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานตำแหน่งและในรูปแบบที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เข้ารับการ พัฒนา ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาตนเองได้โดยเน้นวิธีการพัฒนาคู่กับการปฏิบัติงาน และเน้นการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และความภูมิใจในวิชาชีพ

4. การปฏิรูปการเรียนรู้ และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ เทคนิค วิธีการ การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงตลอดจนให้หน่วยงานในสังกัดมีระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในระดับชุมชนเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน และรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

5. ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียน ปรับหลักเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากร เช่น บุคลากร อาคาร สถานที่ ครุภัณฑ์ ฯลฯ ให้เหมาะสม ส่งเสริมการบริหาร และจัดการแบบเครือข่าย โรงเรียนสหวิทยาเขตมหามงคล เพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การบริหารโดยองค์คณะบุคคล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการมีส่วนร่วม และการระดมทรัพยากรของชุมชนมาใช้เพื่อพัฒนาการศึกษา

6. การพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก จัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งระบบ เช่น การรวมโรงเรียนที่จำนวนนักเรียนมีแนวโน้มลดลง การปรับปรุงประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่สามารถรวมได้ โดยศึกษารูปแบบขบวนการจัด สื่อ นวัตกรรม ให้โรงเรียนขนาดเล็กเป็นสมาชิกเครือข่ายหรือห้องเรียนสาขา สร้างโรงเรียนหลักให้เข้มแข็งและมีคุณภาพ

7. การกระจายอำนาจให้หน่วยงานในพื้นที่ จัดทำแผนการกระจายอำนาจทั้งระบบ และเตรียมความพร้อมให้หน่วยงานการกระจายอำนาจสามารถบริหารในลักษณะเบ็ดเสร็จ ทั้งการบริหารงานวิชาการ บริหารบุคคล บริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

8. การสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนและชุมชน รมณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจและการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้แต่ละฝ่ายโดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบต่อหน้าที่ในการบริหารและจัดการศึกษาให้โรงเรียนได้พัฒนาไปสู่มาตรฐานที่กำหนด

9. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ นำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และใช้เป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เห็นความสำคัญในการสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ที่ดี และความร่วมมือกับชุมชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดให้ ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนในการกำหนดนโยบายในการบริหารงานของโรงเรียน ทั้ง 6 งาน และให้โรงเรียนในสังกัดถือปฏิบัติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ กำหนดให้การสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนและชุมชนเป็นจุดเน้นในการดำเนินงานซึ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิจะสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนได้ ต้องสร้างความเข้าใจ สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ได้รับความร่วมมือจากชุมชนในด้านทรัพยากรจากท้องถิ่น บุคลากรจากท้องถิ่น ในขณะเดียวกันโรงเรียนจัดบริการให้ชุมชนในด้านวิชาการ ด้านอาชีพ ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนมีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกฝึกอาชีพเพิ่มรายได้ชุมชนสามารถเลี้ยงตนเองได้พึ่งตนเองได้ชุมชนเข้มแข็งโรงเรียนก็เข้มแข็งเพราะมีผู้ปกครองที่มีความพร้อม มีเด็กนักเรียนที่พร้อมที่จะเรียนรู้ทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนได้สอดคล้องความต้องการของชุมชน และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา

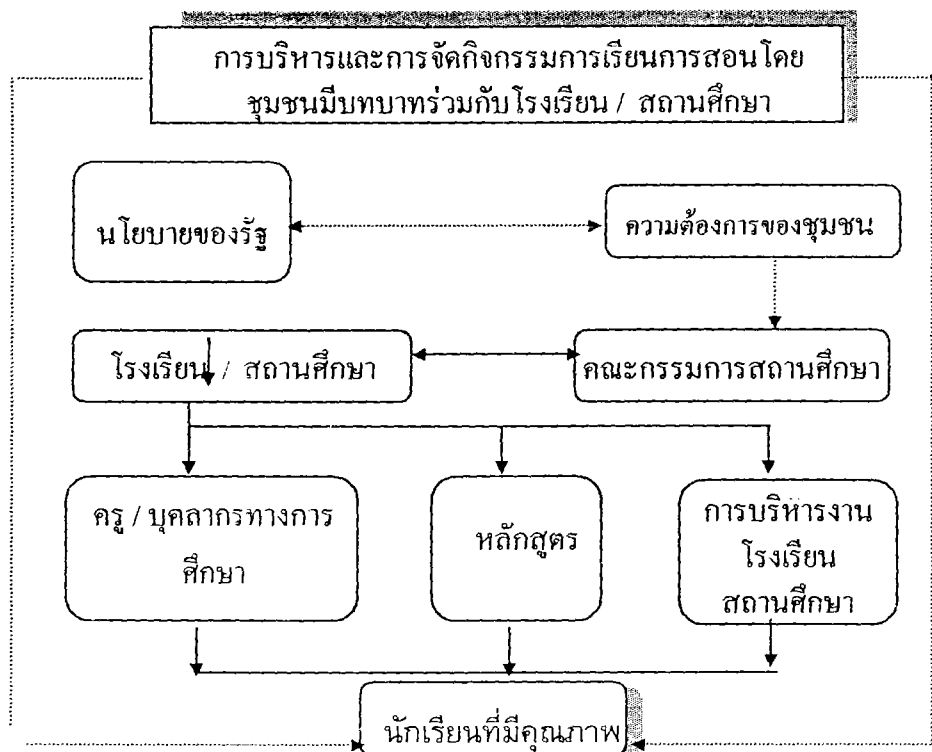
ในอดีตที่ผ่านมาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา อยู่ในรูปคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน เป็นความร่วมมือในลักษณะชุมชนบริจาคสิ่งของให้โรงเรียนหรือชุมชนได้ใช้สถานที่ของโรงเรียนในการทำกิจกรรม เช่น ใช้สนามกีฬาเท่านั้น ยังมิได้มีความร่วมมือในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน

5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักในการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้องค์กรชุมชนมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 12) ร่วมบริหารและจัดการศึกษาโดยเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 40) ที่มีอำนาจบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป (มาตรา 39) กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องกระจายอำนาจมายังสถานศึกษาโดยตรง (กรมสามัญศึกษา. 2543 : 15) ในการศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ศึกษา ถึงแนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ขอบบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ และบทบาททั่วไป ดังมีรายละเอียดแต่ละประเด็น ต่อไปนี้

5.1 แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

อุทัย บุญประเสริฐ. (2543 : 157-158). กล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานว่า ในการดำเนินการเพื่อให้กิจการของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ และต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและตอบสนองนโยบายของรัฐ ดังนั้น จึงต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกชั้นตอนเพราะถือว่าชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดคุณลักษณะของสถานศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการจัดการศึกษา และการปรับปรุงการเรียนการสอน มาตรา 40 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ทุกโรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของโรงเรียน จากแนวคิดดังกล่าวคณะกรรมการสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงนโยบายของรัฐให้เข้ากับความต้องการของชุมชน โดยการกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ครู หลักสูตร และการบริหาร ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนด แนวคิดนี้แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การบริหารงานโรงเรียน

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). กระทรวงศึกษาธิการ ๑๐๕ ปี (หน้า 210)

จากภาพประกอบ 2 รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายในด้านการจัดการศึกษา โดยผนวกกับสภาพและความต้องการของชุมชนผ่านมาทางคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง

ในการจัดการศึกษาของชุมชนในส่วนที่เกี่ยวกับโรงเรียน ครู หลักสูตร และการบริหาร โดยมีเป้าหมายสำคัญคือคุณลักษณะของนักเรียนที่สนองต่อความต้องการของชุมชนและนโยบายของรัฐ

5.2 องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย “คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543” ประกาศ ณ วันที่ 23 พฤษภาคม 2543 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยสถานศึกษาละเจ็ดคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน คณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

(1) “ผู้แทนผู้ปกครอง” ได้แก่ผู้แทนของผู้ที่มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

(2) “ผู้แทนครู” ได้แก่ ผู้แทนของข้าราชการครู ผู้ปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษานั้น

(3) “ผู้แทนองค์กรชุมชน” ได้แก่ ผู้แทนของชมรม สมาคม มูลนิธิองค์กรเอกชนหรือกลุ่มบุคคลในรูปอื่นใด ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ และมีที่ตั้งอยู่ในเขตบริหารสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกิน 2 คน

(4) “ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ได้แก่ ผู้แทนของเทศบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น จำนวนไม่เกิน 2 คน

(5) “ผู้แทนศิษย์เก่า” ได้แก่ ผู้แทนของสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่า หรือบุคคลที่เคยศึกษาจากสถานศึกษานั้น ๆ จำนวนไม่เกิน 2 คน

(6) “ผู้ทรงคุณวุฒิ” ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐ เจ้าของหรือผู้บริหารสถานประกอบการทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกิน 4 คน

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งใน (1) (3) (4) (5) และ (6) เป็นประธานและอีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน

5.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุให้แต่ละสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา มีคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาและจัดทำสารของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

(มาตรา 40) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 สรุปได้ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
 - (2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
 - (3) ให้เห็นความชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
 - (4) กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
 - (5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตการบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน
 - (6) ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการเด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
 - (7) เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการดำเนินงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา
 - (8) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาลดลงจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และของชาติ
 - (9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
 - (10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินการประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณะชน
 - (11) แต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามเห็นสมควร
 - (12) ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น
- ให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยภาคเรียนละสองครั้ง การดำเนินการประชุมคณะกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้มีกรรมการเข้าร่วมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ในขณะนั้น และให้มีผู้แทนของนักเรียนเข้าร่วมรับฟัง และแสดงความคิดเห็น ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรแล้วแต่กรณี
- การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษานั้น นอกจากนำแนวคิด หลายฝ่าย หลายคนมารวมกัน มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้ว ยังเป็นการสร้างพื้นฐานของการตัดสินใจของชุมชนเพื่อชุมชนโดยชุมชนด้วย หมายถึงการกระจายอำนาจความรับผิดชอบการจัดการศึกษาไปสู่ชุมชน ดังนั้นอาจสรุปบทบาทหน้าที่ของกรรมการ

สถานศึกษาในลักษณะคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการที่ปรึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543 : 165)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนในการดำเนินงานของสถานศึกษาหรือโรงเรียนมากขึ้น มีบทบาทกำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาหรือโรงเรียน รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือความเข้าใจความสัมพันธ์ที่ระหว่างสถานศึกษาหรือโรงเรียนกับชุมชน จึงเห็นได้ว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกลุ่มบุคคลคนที่จะมีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษามากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางและทำให้ได้ข้อมูลประกอบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2545 – 8 เมษายน 2545 เป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อทราบแนวทางในการปฏิบัติงาน การให้บริการชุมชนของโรงเรียน จากการนำผลการสัมภาษณ์มาประมวลผลแนวทางการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (ถวัลย์ หงษ์ไทย และคณะสัมภาษณ์, 2545) สรุปเป็นประเด็นได้ 6 ประเด็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประเด็นของการให้บริการด้านวิชาการ จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมให้บริการชุมชน การจัดนิทรรศการความรู้ต่าง ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม และร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ จัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชน เช่น ความรู้เรื่องกฎหมายสำหรับประชาชน กฎจราจร หรือความรู้เรื่องการต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น จัดอบรมความรู้เรื่องวิชาอาชีพระยะสั้นให้ชุมชน การรายงานผลการศึกษาของนักเรียน ให้คำแนะนำการศึกษาต่อของนักเรียนแก่ผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนในการจัดทำหลักสูตร ทั้งนี้ เกี่ยวกับงานวิชาการ ต้องหาจุดสมดุลย์ของความเป็นท้องถิ่น ชุมชนจะมาช่วยแสดงความคิดเห็น ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแก่ชุมชน แล้วจัดทำหลักสูตรร่วมกัน ประเมินผลและรับผลประโยชน์ร่วมกัน

2. ประเด็นการให้บริการด้านบุคลากร จากการศึกษาพบว่า เป็นการให้บุคลากรของโรงเรียนรวมทั้งนักเรียน ไปช่วยงานของชุมชน เช่น เป็นพิธีกร ในงานต่าง ๆ เช่น งานมงคลสมรส งานบวชขนาด งานศพ งานประจำปีของหมู่บ้าน เป็นกรรมการตัดสินกีฬา เป็นกรรมการออกข้อสอบ และคุมสอบในห้องจัดการบริหารส่วนตำบลห้วยยายจิว และให้คำปรึกษาคำแนะนำในการจัดชั้นตอนพิธีการต่าง ในการจัดงาน จะเห็นได้ว่าบุคลากรของโรงเรียนต้องเสียสละในการให้บริการชุมชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทำงานนอกเวลาราชการ ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่บุคลากรของโรงเรียนที่เสียสละเพื่องานบริการชุมชน

3. ประเด็นการให้บริการด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ชุมชนเข้าไปใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนเกือบตลอดปีการศึกษา เช่น ใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกาย เป็นสนามแข่งขันกีฬาของหมู่บ้าน ของตำบล ใช้เป็นสถานที่อบรมลูกเสือชาวบ้าน หรือใช้หอประชุมใน

การจัดงานต่าง ๆ รวมทั้งการให้ชุมชนยืมวัสดุอุปกรณ์ เช่น เต็นท์ โต๊ะ เก้าอี้ ชุดรับแขก อุปกรณ์การเล่นกีฬา

4. ประเด็นการให้บริการด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชนพบว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา มีการประชุมอย่างน้อย 2 ครั้ง ในหนึ่งปีการศึกษา โรงเรียนออกสำรวจศึกษาชุมชน คณะครูออกเยี่ยมผู้ปกครองนักเรียนอย่างน้อย 1 ครั้งใน 1 ภาคเรียน โรงเรียนนำบุคลากรรวมทั้งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน เช่น วันเข้าพรรษา การร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด รณรงค์กำจัดยุงลาย เชิญวิทยากรจากท้องถิ่นมาสอนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิชาโครงการ ร่วมกับ อบต. วิทยายาใจมอบทุนการศึกษาให้นักเรียน แต่การระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษายังไม่มากเท่าที่ควร

5. ประเด็นการให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์น้อยทั้งที่มีเครื่องมือในการสื่อสาร เช่น มีเครื่องขยายเสียงของโรงเรียน หมู่บ้านมีระบบหอกระจายข่าวซึ่งสามารถใช้งานได้ดี แต่ไม่ค่อยมีข้อมูลข่าวทางการศึกษาหรือความรู้เรื่องการศึกษาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้ การประชาสัมพันธ์ ผ่านนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ เป็นการจัดป้ายประชาสัมพันธ์ที่โรงเรียน เคยมีการตั้งกล่องรับการแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครอง ประเด็นอื่น ๆ ในการศึกษาพบว่ามีส่วนที่น่าสนใจ คือ โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดตั้งกองทุน ซึ่งครั้งแรกมีเงินทุน เพียง 25,000 บาท ปัจจุบันมีเงินทุน 2 แสนกว่า ในการจัดตั้งกองทุน เพื่อให้บริการชุมชน ให้ประชาชนกู้ยืม โดยคิดค่าตอบแทน ร้อยละ 2 ต่อเดือน แล้วนำเงินที่เป็นผลกำไรที่ได้มาพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน และคณะดำเนินการเป็นคณะกรรมการที่ได้รับเลือกจากชุมชน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูปการศึกษา และผลจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาฯ มีส่วนในการกำหนดนโยบาย กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้ตามความต้องการของชุมชน และนำทรัพยากรจากชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้เกิดกับการศึกษาให้มากที่สุด

6. โรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียน เป็นหน่วยหนึ่งในสังคมมีหน้าที่โดยตรงในการให้การศึกษาแก่ชุมชน หน้าที่ของชุมชนและสังคม โรงเรียนในชุมชน เป็นโรงเรียนเพื่อประชาชนทุกเพศทุกวัย ไม่ใช่ทำหน้าที่แต่เพียงสอนนักเรียนในวัยเรียนอย่างเดียว แต่ยังคงต้องให้บริการในการศึกษาอบรมแก่ประชาชนนอกโรงเรียนในชุมชนให้มีความรู้ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ตลอดจนให้บริการทางด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ แก่ชุมชน และอำนวยความสะดวกในเรื่องอาคารสถานที่ เพื่อ

สนองความต้องการของชุมชน ดังนั้น ผู้บริหาร ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน จะต้องมีบทบาทและหน้าที่หลายประการในด้านการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งในหัวข้อนี้จะศึกษาแยกเป็นประเด็นดังนี้ 4.1 บทบาทและความสำคัญของโรงเรียน 4.2 หน้าที่ของโรงเรียน 4.3 โรงเรียนสำหรับการศึกษายุคใหม่ 4.4 การบริหารงานโรงเรียน 4.5 ขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน 4.6 หลักการของโรงเรียนใช้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 4.7 วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และ 4.8 การประชาสัมพันธ์ มีรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 บทบาทและความสำคัญของโรงเรียนต่อชุมชน

โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมีฐานะเป็น สถาบันและเป็นองค์กรทางสังคม โรงเรียนเกิดขึ้นจากความต้องการและความจำเป็นของสังคม เพื่อรับใช้และบริการสังคม (Service Organization) โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการเตรียมเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยเหตุนี้บทบาทของโรงเรียนจึงมีลักษณะคล้ายกับบทบาทของสถาบันครอบครัวหรือบ้าน ในอดีตครอบครัวหรือบ้านมีบทบาทในการให้การศึกษารอบรมเด็กและเยาวชน แต่ในปัจจุบันสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไปบ้านจึงให้การศึกษารอบรมแก่เด็กและเยาวชนน้อยลง ดังนั้นโรงเรียนจึงมีความจำเป็นต้องรับภาระเพิ่มขึ้น ดังเช่น วราคม ที่สุกะ. (2544 : 127) ได้กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนในฐานะตัวแทนการขัดเกลาทางสังคมในสังคมสมัยใหม่สิ่งต่าง ๆ สภาพการณ์ต่าง ๆ ในสังคมเปลี่ยนแปลงไปมากเด็กจะต้องได้รับการปูพื้นฐานเพื่อเตรียมรับกับค่านิยมใหม่และวิธีการทำอะไรต่าง ๆ มากขึ้นสังคมมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองอยู่ตลอดเวลา การขัดเกลาทางสังคมคือกระบวนการแห่งการเรียนรู้วิถีชีวิตในสังคมของเด็ก ๆ สมัยใหม่ก็จำเป็นต้องเรียนรู้วิถีชีวิตใหม่ ๆ เหล่านี้และจะต้องรู้ว่าวิถีทางเหล่านี้เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ หน้าที่ของโรงเรียนจึงต้องสอนเขาให้เรียนรู้สิ่งเหล่านั้นให้สัมพันธ์กัน โรงเรียนจะต้องเตรียมตัวเด็ก ๆ เพื่ออนาคตที่เปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ทางจะต้องเตรียมตัวเขาอย่างเหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ เช่นจะพูดอย่างไร จะแต่งตัวอย่างไร จะวางตัวอย่างไรในโอกาสนั้น ๆ และเด็ก ๆ จะรักษาสุขภาพของตนอย่างไร ฯลฯ โดยการขยายประสบการณ์แห่งชีวิตทางสังคมของเด็ก ๆ ในลักษณะดังกล่าวนี้โรงเรียนจึงกลายเป็นตัวแทนหรือเครื่องมือของกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ทรงคุณภาพและประสิทธิภาพ

6.2 หน้าที่ของโรงเรียน

โรงเรียนในสมัยปัจจุบัน ถือว่าเป็นสถาบันของสังคมซึ่งทำหน้าที่สนองความต้องการความมุ่งหมายของโรงเรียนประเภทนั้น ๆ ในการจัดหรือการบริหารโรงเรียนก็ตามจำเป็นจะต้องพิจารณาถึงความต้องการของสังคม และของแต่ละบุคคลประกอบกัน ทั้งนี้เพื่อว่าโรงเรียน

จะได้ทำหน้าที่ของตนให้เหมาะสมเจริญก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปแล้ว โรงเรียนมีหน้าที่ ดังนี้ (สุรพันธ์ ยันต์ทอง. 2533 : 13 – 14)

1. สมองความต้องการของสังคม (Demands of Society) หน้าที่ของโรงเรียนในด้านนี้ คือ การฝึกนักเรียนให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองเกี่ยวกับประเทศบ้านเมือง เพื่อให้บุคคลเป็นพลเมืองดีของประเทศตนเอง นอกจากนั้นโรงเรียนจะต้องฝึกคนให้มีความสามารถในทางด้านมนุษยสัมพันธ์ รู้จักนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในการดำรงชีวิต และปลูกฝังให้ประชาชนพลเมืองมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย

สำหรับโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ด้อยพัฒนา โรงเรียนยังต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับการปรับปรุงและสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ชุมชนอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อต้องการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็ก และในขณะเดียวกันก็เป็นการช่วยยกระดับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนให้สูงขึ้นอีกด้วย

2. สมองความต้องการของแต่ละบุคคล (Needs of Individuals) หน้าที่ของโรงเรียนด้านการสนองความต้องการของบุคคล คือ การส่งเสริมให้บุคคลรู้จักสร้างความเจริญให้แก่ตนเอง มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ มีศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามรู้จักตนเอง รู้จักยับยั้งชั่งใจ เป็นต้น นอกจากนั้นโรงเรียนยังทำหน้าที่ฝึกคนให้มีสมรรถภาพทางเศรษฐกิจ เช่น มีทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี ในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนรู้ตามหน้าที่นี้ โรงเรียนจะต้องพิจารณาถึงความสนใจ ความถนัด และระดับความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อจะได้ส่งเสริมให้บุคคลเจริญเต็มที่ตามความสามารถที่เขา มีอยู่

ดังนั้นหน้าที่ของโรงเรียนในด้านที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมนักเรียน ให้ความเจริญก้าวหน้าตามความสามารถของบุคคล ให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายของการศึกษาอาจแยกกล่าวหน้าที่ของโรงเรียนได้ดังนี้

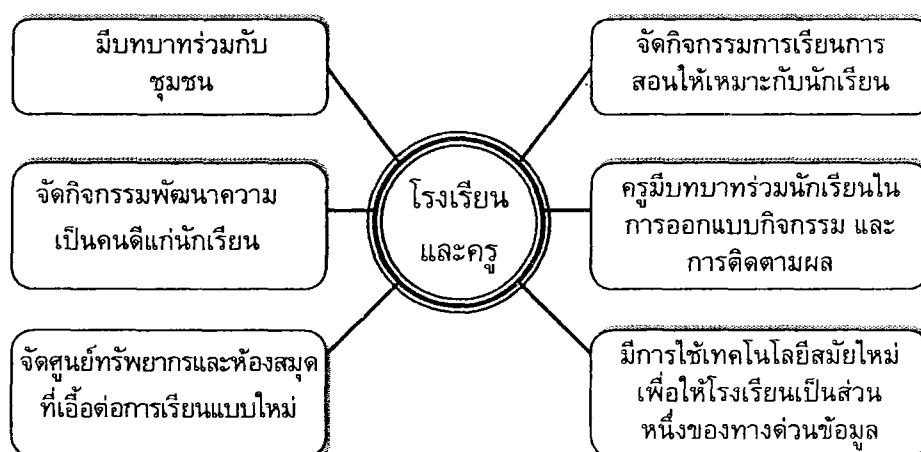
1. ให้ความรู้ทางวิทยาการทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคมให้แก่ผู้เรียน
2. ฝึกเด็กให้มีทักษะและความสามารถในการประกอบอาชีพ และทางด้านเศรษฐกิจ

3. ฝึกอบรมเด็กให้มีวัฒนธรรม ศีลธรรม จรรยา และมารยาท อันดีงาม

นอกจากบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนที่กล่าวข้างต้น พินิจดา วีระชาติ. (2542 : 26 - 27) กล่าวว่าโรงเรียนควรกำหนดบทบาท และหน้าที่ของตนให้กว้างขวางแน่นอน งานการสอน และอบรมนักเรียนซึ่งเป็นหน้าที่หลักแล้ว โรงเรียนยังมีหน้าที่จัดการศึกษานอก โรงเรียน ให้ชุมชน และให้บริการชุมชนด้วย

6.3 โรงเรียนสำหรับการศึกษายุคใหม่

เอมรา ฮาลัน และ อลัน วากเนอร์ ได้กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนสำหรับการศึกษาในระบบเปิดที่เหมาะสมยิ่งกว่า โรงเรียนและชั้นเรียนแบบปัจจุบันยังคงเป็นสิ่งจำเป็น แต่ครูจะต้องมีบทบาทมากขึ้นในการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนและตกลงแผนการเรียนของนักเรียนแต่ละคนและแต่ละกลุ่ม การจัดชั้นเรียนจะต้องยืดหยุ่นกว่าเดิมและมีที่สำหรับให้นักเรียนทำงานเดี่ยวหรืองานกลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกัน โรงเรียนต้องจัดให้มีศูนย์ทรัพยากรและห้องสมุดที่มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล นักเรียนแต่ละคนต้องมีคอมพิวเตอร์ประกอบการเรียนการทำแบบฝึกหัด การทดลอง การสร้างความคิดสร้างสรรค์ ห้องสมุดต้องมีสื่อข้อมูลความรู้ที่มากกว่าหนังสือให้ยืมได้ เช่น วีดีโอ แผ่นดิสก์ และซอฟต์แวร์อื่น ๆ โรงเรียนยุคใหม่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาทักษะของการอยู่ร่วมกัน การปลูกความสัมพันธ์ในหมู่คณะด้วยการกีฬา กิจกรรมทางวัฒนธรรมและกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้โรงเรียนต้องมีบทบาทสัมพันธ์กับชุมชนใน 2 มิติให้มากขึ้น นั่นคือ โรงเรียนมีบทบาทเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของชุมชน ขณะเดียวกันโรงเรียนต้องลดขนาดลงแทนการขยายขนาดให้โตขึ้น โดยการใช้การสอนทางไกลและเทคโนโลยีสื่อสารเข้ามาช่วย (ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ. 2541 : 90) โดยภาพรวมโรงเรียนและครูในระบบการศึกษาแบบใหม่จะต้องให้ความสำคัญแก่นักเรียนและชุมชนซึ่งจะมีลักษณะดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ของโรงเรียน ครู นักเรียนและชุมชน

ที่มา : ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ.(2542). รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

6.4 การบริหารงานโรงเรียน

การบริหารการศึกษาหรือภารกิจของการบริหารโรงเรียนนั้น ได้มีนักวิชาการแบ่งไว้ 5 งานคือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานกิจการนักเรียน และการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งทั้ง 5 งานนี้ครอบคลุมงานบริหารโรงเรียน จากผลงานการวิจัยของทั้งวิทยาลัยครู โรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียน

ประถมศึกษา พบว่าในงานทั้ง 5 ด้านนี้ งานธุรการได้รับการปฏิบัติมากที่สุด และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนได้รับการปฏิบัติน้อยที่สุดทั้งๆ ที่การบริหารงานทั้ง 5 งานนี้ควรได้รับการปฏิบัติในสัดส่วนอย่างเท่าเทียมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 1 - 19)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2534 : 27) กล่าวว่า หลักทั่วไปในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาประกอบด้วยงาน 6 งาน คือ 1) วิชาการ 2) บุคลากร 3) กิจการโรงเรียน 4) ธุรการและการเงิน 5) อาคารสถานที่ และ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

6.5 ขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นความสัมพันธ์ 2 ทาง คือ ทั้งโรงเรียนและชุมชนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเกี่ยวพันอยู่กับการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนสามารถแสดงบทบาทของการให้และการรับความร่วมมือ การสนับสนุนและความช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่ โดยทั่วไปแล้วงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีขอบข่ายครอบคลุมงานทั้ง 5 ด้าน ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 28 - 29)

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้สะดวกยิ่งขึ้น กิจกรรมที่จัดเพื่อการประชาสัมพันธ์ เช่น การประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน การทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ จัดทำป้ายประกาศ เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน เป็นต้น

2. การให้บริการแก่ชุมชน หมายถึง การให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะดำเนินการได้ เช่น การให้บริการทางวิชาการ ให้คำแนะนำหรือปรึกษาหารือในกิจกรรมของชุมชน ให้บริการอาคารสถานที่ หรือวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

3. การร่วมกิจกรรมของชุมชน หมายถึง การเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของชุมชนเท่าที่โรงเรียนมีความสามารถ และอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมทางศาสนา เข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นหรือกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

4. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การเปิดโอกาสเชิญชวน หรือหาทางให้บุคคลในชุมชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การเชิญประชาชนร่วมในกิจกรรมงานวันเด็ก วันแม่ หรือวันสำคัญอื่น ๆ ของโรงเรียน การเชิญบุคคลในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากรในโรงเรียน ให้ชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน

5. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในชุมชนหมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียน

กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ เช่น การให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนและในชุมชน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาของนักเรียน เช่น การตอบปัญหาการแข่งขันการศึกษา การแข่งขันหรือการประกวดต่าง ๆ การจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมศิษย์เก่าหรือสมาคมครูผู้ปกครองเป็นต้น

6.6 หลักการของโรงเรียนที่ใช้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

1. การทำโรงเรียนเป็นศูนย์สนใจของประชาชน และปรับปรุงโรงเรียนให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. การผูกมิตรสัมพันธ์กับชาวบ้าน และรักษาวรรยากาศอันดีระหว่างชาวบ้านกับโรงเรียน
3. ศึกษาความรู้เรื่องชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพื่อที่จะหาสิ่งที่เป็นประโยชน์มาสอนนักเรียนซึ่งจะทำให้นักเรียนใกล้ชิดกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น
4. การรับใช้ชุมชนด้วยวิธีดังนี้
 - (1) ทำโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง
 - (2) ชักชวนชาวบ้านเข้าหาโรงเรียน
 - (3) เปิดโอกาสให้ชาวบ้านใช้โรงเรียน
 - (4) จัดการศึกษาผู้ใหญ่
 - (5) จัดสนทนากาการต่าง ๆ ร่วมกับชาวบ้าน
5. จัดตั้งสมาคมครู และผู้ปกครองเพื่อร่วมกันบริหารโรงเรียนให้เจริญ
6. พยายามเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนให้ประชาชนได้ทราบด้วยวิธีต่างๆ
7. จัดตั้งสมาคมนักเรียนเก่า เพื่อให้นักเรียนเก่าไม่ลืมโรงเรียนและทำประโยชน์แก่โรงเรียน

โรงเรียนหรือครูภายในโรงเรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่ง เริงชัย หมื่นชนะ (2534 : 91) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. สนับสนุน และหาทางให้ผู้ปกครองมาร่วมมือเป็นสมาชิกของสมาคมครูและผู้ปกครองนักเรียน
2. พยายามประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นอยู่เสมอเป็นระยะ
3. รับฟังทัศนคติและความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครองและพร้อมที่จะปรับปรุง
4. เข้าใจความต้องการของชุมชนและสังคมด้วย
5. มีความตื่นตัวที่จะพัฒนาโรงเรียนอยู่เสมอ
6. พัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอยู่เสมอ
7. พยายามใช้ทรัพยากรที่อยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่โรงเรียน
8. ศึกษาความเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อม ลดความขัดแย้งระหว่างโรงเรียน วัดและบ้าน

6.7 วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จาคูรงค์ เสนแดง (2533 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Douglas. 1965) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. นักเรียนเป็นกลุ่มชนส่วนใหญ่ของโรงเรียน ผู้ปกครองของนักเรียนและคนในชุมชนจะรับฟังข่าวสารของโรงเรียนจากบุตรหลานของตน ซึ่งนักเรียนของโรงเรียนนั้น ๆ นักเรียนจึงมีบทบาทที่สำคัญในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้อย่างดี โรงเรียนควรจะต้องหาความร่วมมือจากนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อชักจูงให้ประชาชนมามีส่วนในกิจกรรมของโรงเรียน

2. โรงเรียนควรจัดทำเอกสาร สิ่งพิมพ์ของโรงเรียน หรือส่งข่าวของโรงเรียนไปลงหนังสือพิมพ์

3. การประชุมพบปะหารือ ถือว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวไปด้วยโรงเรียน ควรจัดให้มีวันเยี่ยมโรงเรียน

4. การดำเนินชีวิตในชุมชนของนักการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์จะต้องดำเนินวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ให้สอดคล้องกับชุมชน

5. ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมของกลุ่มคนต่าง ๆ ในชุมชนโดยไม่จำกัดลักษณะอาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีอาชีพรายได้ค่อนข้างต่ำ จะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลเหล่านั้นด้วย

6. การจัดการศึกษาผู้ใหญ่การใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน เพื่อตอบสนองผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา หรือมีความจำเป็นบางประการไม่มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน ไม่ควรจะมีมุ่งเฉพาะการจัดการศึกษาแก่นักเรียนในวัยเด็กอย่างเดียว ควรจัดการศึกษาให้กับผู้ใหญ่ด้วย

7. การร่วมมือกับผู้ปกครองในการจัดทำข้อมูลเพื่อลงทะเบียนนักเรียน เพื่อที่จะให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมรับข้อมูลข้อเท็จจริง และให้ข้อเท็จจริงแก่โรงเรียน เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนของนักเรียน

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542 : 148 -- 149) กล่าวถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. การเชิญผู้ปกครองนักเรียน หรือประชาชนมาโรงเรียน เช่น เชิญมาประชุมในงานนิเทศนักเรียนใหม่ จัดงานพบปะสังสรรค์กับครูในโรงเรียน จัดแสดงนิทรรศการผลงานนักเรียน จัดกิจกรรมกีฬาระหว่างผู้ปกครองนักเรียน กับครู จัดกิจกรรมวันแม่เป็นต้น

2. การรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ การรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ รายงานผลการเรียน รายงานความประพฤติ และเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียน

3. โรงเรียนให้ความช่วยเหลือชุมชน เช่น ช่วยพัฒนาชุมชนในด้านความสะอาด ปลูกต้นไม้ เป็นต้น

4. โรงเรียนขอความช่วยเหลือและขอความร่วมมือจากชุมชน ในด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านแรงงาน ด้านคำปรึกษาหารือและด้านเป็นวิทยากร

5. การใช้ทรัพยากรในชุมชน ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรประเภทวัฒนธรรมพื้นบ้าน ทรัพยากรดังกล่าวสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนได้เป็นอย่างดี

6. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งของการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมประสบการณ์ให้แก่นักเรียน เช่น กิจกรรมวัฒนธรรม กิจกรรมทางศาสนา วันสำคัญของชาติ กิจกรรมเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ และกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในชุมชน

6.8 การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างดียิ่ง เพราะเป็นการให้ข้อมูลแก่ประชาชนให้ทราบถึงกิจกรรมของโรงเรียนหรือข่าวสารภายในโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะดำเนินไปได้ด้วยดีไม่ได้ถ้าขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี หลักใหญ่ ๆ ในการประชาสัมพันธ์ก็คือ โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไร มีอะไรที่โรงเรียนต้องการให้ชุมชนได้ทราบ และจะมีวิธีการให้ทราบได้อย่างไร

ในการจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน จะต้องคำนึงถึงบุคคลและกลุ่มบุคคลต่อไปนี้ ครูผู้บริหารโรงเรียน ครูภายในโรงเรียนเองกับนักเรียน ครูกับศิษย์เก่า ผู้ปกครอง สมาคมผู้ปกครอง และกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ ของคนในชุมชน ดังนั้นโรงเรียนซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชน จึงจำเป็นต้องจัดหาเครื่องมือสื่อสารกับบุคคลและกลุ่มคนเหล่านี้ ให้ได้รับทราบความก้าวหน้าและความเคลื่อนไหวในการปฏิบัติงานของโรงเรียน

7. การให้บริการชุมชน

ทุกหน่วยงานของรัฐ นอกจากมีหน้าที่ประจำในการปฏิบัติงานแล้ว ยังมีหน้าที่ที่จะต้องให้บริการประชาชน ในหน่วยงานทางการศึกษาก็เช่นกัน สำหรับในหัวข้อนี้จะศึกษาการให้บริการชุมชนโดยแยกเป็นประเด็นดังนี้ 5.1 การให้บริการชุมชนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ 5.2 การให้บริการชุมชนของโรงเรียน

7.1 การให้บริการชุมชนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การให้บริการชุมชนของโรงเรียน ในการดำเนินงานของโรงเรียนที่ผ่านมาแล้วก็คืองานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จากวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานของโรงเรียน

ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับกรมวิชาการ ในด้านกระบวนการ ถึงลักษณะทั่วไปการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรบางปีการศึกษา (ร้อยละ 41.68) มีการเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้ (ร้อยละ 51.38) ด้านการให้คณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน พบว่ากรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมในการ พัฒนาการศึกษารองโรงเรียน (ร้อยละ 74.84) ร่วมพิจารณาความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ (ร้อยละ 59.31) มีส่วนร่วมในการแสวงหาสนับสนุนและบริหารทรัพยากร และกิจกรรม พัฒนาการของนักเรียน (ร้อยละ 47.55) มีส่วนร่วมในการรับทราบความก้าวหน้าของโครงการ (ร้อยละ 52.65) และมีส่วนในการประสานงานและสร้างเสริมความสัมพันธ์กับ หน่วยงานต่าง ๆ (ร้อยละ 47.64) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 169) จะเห็นว่า การดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้รับความร่วมมือจากชุมชน โดยเฉพาะกรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน สำหรับการให้บริการชุมชน โดยการที่สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการ พัฒนาการศึกษา ซึ่งเน้นการที่ให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม มีส่วนร่วมในการจัดการ พัฒนาการศึกษามากขึ้น

กล่าวโดยรวมแล้ว การจัดการศึกษาและการให้บริการชุมชน ตามแนวพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นแนวทางในการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการเชื่อมต่อ ชีวิตในและนอกโรงเรียน ประการแรกทีเดียวจะต้องไม่มีการแบ่งอย่างขาดตอนกันระหว่าง กระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียนกับวิถีของชุมชน หากจะต้องให้เป็นการเสริมและสนองตอบซึ่ง กันและกัน ประการที่สองหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนที่นำมาใช้ปฏิบัติในปัจจุบันถือว่า เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ที่ระบบโรงเรียนมีช่องว่างกับสภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิต ของชุมชน เหล่านี้เป็นการพยายามที่จะใช้การศึกษานอกระบบโรงเรียนช่วยขยายโอกาสทาง การศึกษาในระบบโรงเรียน แต่ในขณะเดียวกันก็เท่ากับเป็นการศึกษาโดยหลักการของระบบ โรงเรียนชุมชนซึ่งโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในระบบ นอกระบบโรงเรียน จำเป็นต้องมีการ จัดให้สัมพันธ์เชื่อมโยงประกอบเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาความต้องการและศักยภาพของชุมชนเป็นหลัก

ลักษณะความเชื่อมโยงของชีวิตในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนที่ว่านี้ นอก จากจะมีนัยสำคัญต่อการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนและโครงสร้างจัดการศึกษาแล้ว ยังมีข้อ ที่พึงพิจารณาก็คือ “ครู” เป็นผู้ที่ถือได้ว่าเป็นหัวใจของระบบการศึกษา ประเด็นหลักอยู่ที่ว่าจะ จัดการศึกษาอย่างไรให้ครูได้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชุมชน ไม่จำกัดบทบาทหน้าที่อยู่แต่ในชั้น เรียนหรือเวลาเรียนเท่านั้น หากแต่พึงเป็นเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในกระบวนการดำเนินชีวิตของ ชุมชนอย่างแท้จริง ในฐานะเช่นนั้นการเรียนการสอนจะให้ความหมายและคุณค่าต่อการเสริม

สร้างคุณภาพชีวิตภายนอกโรงเรียนประกอบกันไปในวงจรชีวิตร่วมกัน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและโรงเรียน กับนักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองก็เป็นไปอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ในประการสำคัญครูยังจะทำหน้าที่เป็นผู้นำทางปัญญาอีกส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตชุมชนนั้น ๆ ด้วยในขณะเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545

7.2 การให้บริการชุมชนของโรงเรียน

การจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นการจัดบริการศึกษาให้แก่ชุมชน ในอดีตนั้นการให้บริการเฉพาะบุคคลที่อยู่ในระบบโรงเรียน ส่วนบุคคลที่นอกระบบโรงเรียน มิได้รับการบริการ มีหน่วยงานกรมการศึกษานอกโรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่จัดบริการการศึกษาให้ผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ซึ่งที่จริงแล้วโรงเรียนสามารถให้บริการชุมชนได้ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนได้เช่นกัน“การให้บริการ” เป็นการให้บริการชุมชนด้านวิชาการแก่ชุมชน การบริการเชิงพัฒนา ซึ่งการให้บริการเชิงพัฒนาที่มุ่งจะทำให้ผู้รับบริการมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองในด้านต่าง ๆ สิ่งที่โรงเรียนจะให้บริการชุมชนได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับโรงเรียนนั้น อาจให้ได้ทั้งด้านวิชาการ บุคคล เงิน วัสดุ และการสนับสนุนทางความร่วมมือร่วมใจหรือกำลังใจหน้าที่ของโรงเรียนนั้นนอกจากจะมีหน้าที่ให้การศึกษาหรืออบรมสั่งสอนนักเรียน และยังมีหน้าที่ให้บริการชุมชนอีกด้วย อย่างไรก็ตามการให้บริการชุมชนดังกล่าวนี้จะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบแบบแผน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2544 : 55 - 59) ได้กล่าวถึงการให้บริการชุมชนของโรงเรียนโดยสังเขปดังนี้

1. วิชาการ เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารการศึกษาหรือโรงเรียนอยู่แล้ว การเผยแพร่ความรู้ ความคิด และทักษะบางอย่างแก่ชุมชน ควรจะเป็นสิ่งที่โรงเรียนพึงเอาใจใส่เป็นพิเศษ เช่น เผยแพร่ความรู้เรื่องแผนการศึกษาของชาติ หลักสูตร การอบรมเด็กและเยาวชน และการศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น

2. บุคคล ผู้บริหารการศึกษาหรือโรงเรียนอาจให้ครู เจ้าหน้าที่โรงเรียนไปช่วยพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน

3. การเงิน ข้อนี้ผู้บริหารการศึกษาจะต้องระวังมิให้เป็นการขัดต่อกฎหมายและระเบียบแบบแผน เงินที่จะนำไปจ่ายร่วมในการพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องเป็นเงินที่กฎหมายและระเบียบแบบแผนเปิดทางให้เท่านั้น เช่น เงินที่มีผู้บริจาค ที่มีวัตถุประสงค์ที่จะให้โรงเรียนนำไปช่วยในการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

4. วัสดุ มีข้อควรระวังเช่นเดียวกับเรื่องการเงิน

5. การให้ความร่วมมือร่วมใจ หรือให้กำลังใจในการพัฒนาชุมชน เป็นเรื่องสำคัญอยู่ไม่น้อย โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ถ้าโรงเรียนแสดงออกซึ่งความร่วมมือร่วมใจหรือให้

กำลังใจในพัฒนาแล้ว ชุมชนก็ย่อมจะมีความเข้าใจอันดีต่อโรงเรียน มองโรงเรียนในทางดี และชุมชนก็จะสนับสนุนโรงเรียนเป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน

พินิจดา วีระชาติ (2542 : 74) ได้สรุปถึงการให้บริการชุมชนว่า ในการให้บริการ การศึกษาอบรมแก่ประชาชนนอกวัยเรียนในชุมชนให้มีความรู้ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ตลอดจนทั้งให้บริการทางการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน รวมทั้งอำนวยความสะดวกในเรื่อง อาคารสถานที่ เพื่อสนองความต้องการของชุมชน เพราะฉะนั้นผู้บริหารในโรงเรียน ครู รวมทั้งบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนจึงต้องมีหน้าที่บทบาทหลายประการในด้านการพัฒนาและการนำ ชุมชนในการพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยอาศัยความร่วมมือกับชุมชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาและพัฒนา สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น พัฒนาความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถทั้งด้านความรู้ทั่วไป และวิชาชีพ เพื่อประชาชนจะได้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี และสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งในการจัดการศึกษาให้ชุมชนนั้นอาจจะทำได้ 3 ลักษณะ ดังนี้ (เสาวนีย์ เสนาสุ. 2529 : 46 - 47)

1. ให้การศึกษาแบบเก็บตก เป็นการจัดการศึกษาให้กับผู้ไม่รู้หนังสือ
2. ให้การศึกษาแบบต่อเนื่อง เป็นการให้การศึกษาต่อจากฐานเดิมให้รู้มากขึ้น สามารถก้าวหน้าทันกับความเจริญของโลก
3. ให้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการสอนหรืออบรมอาชีพระยะสั้น

การให้บริการชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติให้ความหมายเพิ่มเติมว่า หมายถึง การให้บริการชุมชนตามความสามารถที่โรงเรียนจะดำเนินการได้ ได้แก่ การให้บริการด้านข่าวสาร ข้อมูล วิชาการ อาชีพ การให้คำแนะนำคำปรึกษาหารือ การให้บริการด้านอาคารสถานที่หรือวัสดุ ครุภัณฑ์ การให้บริการด้านสวัสดิการเพื่อการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่น ที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา สหกรณ์ร้านค้า ธนาคารข้าว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้านตัดผม ตู้ยาประจำหมู่บ้าน น้ำสะอาด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 21) ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนอกจากโรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนต้องหมั่นประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียนให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ การที่โรงเรียนต้องให้บริการแก่ชุมชนก็เพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 312)

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาการและเทคโนโลยีให้กับประชากรในท้องถิ่นห่างไกล
2. เพื่อสร้างโอกาสบริการด้านการศึกษแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง
3. เพื่อปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้เป็นสถานศึกษาของชุมชน ซึ่งนอกเหนือจากการจัดการศึกษาให้เด็กในเกณฑ์บังคับแต่เพียงอย่างเดียว โรงเรียนสามารถจัดทำในลักษณะโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการชุมชน กิจกรรมหรืองานที่โรงเรียนดำเนินการบริการให้ชุมชนได้เช่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 50)

1. ให้ความรู้ ความคิดและคำแนะนำแก่สมาชิกของชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น
2. ให้บุคลากรในฐานะเป็นศูนย์กลางประกอบกิจกรรมชุมชนแบบต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น งานเทศกาลประจำปี
3. ให้ยืมวัสดุ ครุภัณฑ์ในงานที่เป็นส่วนร่วม
4. ให้ยืมสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรม เช่น ห้องสมุด ห้องเรียน สนามกีฬา
5. ให้บริการแก่สมาชิกในชุมชน เช่น ห้องสมุด สหกรณ์โรงเรียน
6. ให้แนวความคิดใหม่ตามระดับความรู้ ความต้องการและความสามารถของสมาชิก
7. ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน ทั้งด้านความคิด และกำลังกาย
8. ให้ความรู้แก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย และทุกระดับ

จากแนวการปฏิบัติงานในการดำเนินงานของโรงเรียนทั้ง 6 งาน การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้วข้างต้น รวมทั้งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน และแนวทางการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ได้จากการศึกษา (Pilot Study) จึงสามารถแบ่งการให้บริการชุมชนออกของโรงเรียนออกได้เป็น 5 ด้านดังนี้

1. การให้บริการวิชาการ เป็นการให้บริการชุมชนด้านวิชาการแก่ชุมชน การบริการเชิงพัฒนา ที่มุ่งจะทำให้ผู้รับบริการมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองในด้านต่าง ๆ สิ่งที่โรงเรียนจะให้บริการชุมชนได้ เช่น การรณรงค์เพื่อแก้ปัญหาการไม่รู้หนังสือ การลืมนหนังสือ การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน การแนะแนวสุขภาพ การแนะแนวการศึกษาต่อ การแนะแนวอาชีพ จัดให้ชุมชนใช้บริการห้องสมุดโรงเรียน

2. การให้บริการด้านบุคลากร การที่ผู้บริหาร ครู อาจารย์เจ้าหน้าที่ และนักเรียนของโรงเรียน นำโรงเรียนสู่ชุมชนไปช่วยพัฒนาด้านต่าง ๆ หรือช่วยในกิจกรรมที่ชุมชนขอความช่วยเหลือเช่น เป็นวิทยากรให้ความรู้ เป็นพิธีกรในงานพิธีต่าง ๆ เป็นกรรมการในการแข่งขันกีฬา เป็นต้น

3. การให้บริการด้านอาคาร สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ การอำนวยความสะดวกให้ชุมชนในการใช้อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ เช่น

- 1) ให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนเช่น หอประชุม โรงฝึกงาน โรงอาหาร สนาม อาคารเรียน เป็นต้น เป็นสถานที่จัดกิจกรรมของชุมชน

2) โรงเรียนให้ชุมชนมีมรดก วัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียนใช้ในกิจกรรมของชุมชนได้ โดยต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อปฏิบัติของทางราชการ

4. การสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น การเยี่ยมบ้านนักเรียน การตั้งสมาคมครูผู้ปกครองและศิษย์เก่า การเชิญวิทยากรจากท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ชุมชนเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น นอกจากนี้รูปแบบข้างต้นแล้ว ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการร่วมกิจกรรมกับชุมชนนั้น

5. การประชาสัมพันธ์ งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ทราบถึงการดำเนินงาน และโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างดี ทำให้ชุมชนได้ทราบปัญหาและความต้องการของโรงเรียน โอกาสที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือโรงเรียนก็จะทำได้สะดวกขึ้น เช่น การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม การจัดทำวารสาร จุลสาร แผ่นพับ จัดทำป้ายนิเทศสรุปผลกิจกรรม จัดนิทรรศทางวิชาการ เป็นต้น

ดังนั้นพอสรุปได้ว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดชุมชนมากที่สุดหน่วยงานหนึ่ง จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงมีความจำเป็นที่โรงเรียนต้องสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ทำความเข้าใจกับชุมชนและบุคลากรในโรงเรียนด้วย โรงเรียนนอกจากภาระในการสอนแล้ว รูปแบบการให้บริการชุมชนมีหลากหลาย ในการปฏิบัติงานของโรงเรียนทั้ง 6 งาน ก็จัดกิจกรรมให้บริการชุมชนไปด้วย ซึ่งบางครั้งการจัดกิจกรรมก็มากเกินไป และในบางครั้งก็เป็นกิจกรรมที่ไม่เป็นประโยชน์ ทำให้เป็นภาระโดยไม่จำเป็นของโรงเรียน ดังนั้นจึงศึกษาการให้บริการชุมชนของโรงเรียนที่เป็นประโยชน์และชุมชนต้องการ ส่งเสริมกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาให้ชุมชนเข้มแข็ง

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

อำนาจ ปราสาททอง (2537 : 66 - 77) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินการด้านการไม่แปลกแยกจากชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ โดยศึกษาด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ด้านการพัฒนาชุมชน และร่วมกิจกรรมชุมชน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีปัญหาการดำเนินการด้านไม่แปลกแยกจากชุมชนไม่แตกต่างกัน แต่โรงเรียนขนาดใหญ่ในการดำเนินการด้านแปลกแยกชุมชนด้านอาคารสถานที่มากกว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ส่วนด้านอื่นไม่มีปัญหาที่แตกต่าง

ชุดิณพนธ์ อ่ำมะระ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภารกิจด้านการบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ เป็นงานวิจัยเพื่อศึกษากิจกรรมการศึกษาที่โรงเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินอยู่ในช่วงปีการศึกษา 2535 – 2536 มีการจัดกิจกรรม 5 ประเภทคือ การให้ความรู้แก่ประชาชน ทั้งด้านวิชาการ และอาชีพ การให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับชุมชน การจัดกิจกรรมส่งเสริมสภาพแวดล้อม การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและประเพณี การให้บริการสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์

อรสา กาญจนนท์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทในการพัฒนาชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีตามทัศนะของผู้นำชุมชน มีผลการวิจัยดังนี้ บทบาทในการพัฒนาชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมพบว่า อยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมสุขภาพอนามัย และกิจกรรมบริการ ส่วนอีก 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมพัฒนาชุมชน กิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมชุมชน และกิจกรรมกีฬาในชุมชน มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาผู้นำที่มีอายุต่างกันมีทัศนะต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทัศนะด้านกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทัศนะด้านกิจกรรมพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุมาลี จุลเพชร (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูเทศบาลเกี่ยวกับการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนเทศบาล ในเขต 4 ปรากฏผลการศึกษาดังนี้ ครูเทศบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการให้บริการชุมชนที่โรงเรียนเทศบาลนำไปปฏิบัติโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านนิทรรศการและการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือด้านการช่วยเหลือแรงงานและทุนทรัพย์ ด้านอนามัย ด้านอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์และสาธารณูปโภค และด้านวิชาการ ตามลำดับ

ผลการศึกษาความคิดเห็นโดยจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่ง และที่อยู่อาศัย พบว่า ครูเทศบาลมีความเห็นสอดคล้องกันทุกกลุ่มว่า กิจกรรมการให้บริการชุมชนที่โรงเรียนเทศบาลนำไปปฏิบัติโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง กรณีทุกกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะทุกกลุ่มต่างก็สนับสนุนให้โรงเรียนเทศบาล ซึ่งเป็นโรงเรียนของชุมชนได้จัดบริการในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านนิทรรศการและประชาสัมพันธ์ ด้านอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์และสาธารณูปโภค ด้านการช่วยเหลือแรงงานและทุนทรัพย์ ด้านอนามัย และด้านวิชาการให้แก่ประชาชนได้ใช้บริการเพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น และให้ประชาชนเข้ามามี

ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

เจษฎา มุรณะจารุ (2540 : 18) ในการศึกษาความต้องการของกรรมการโรงเรียนเกี่ยวกับการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถจำแนกการให้บริการได้ 4 ด้าน คือ 1) การศึกษา 2) การพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรม 3) เศรษฐกิจและอาชีพ และ 4) อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

มงคล รุณธาตุ (2542 : 42 – 43) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการให้บริการแก่ชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ซึ่งได้แบ่งการให้บริการแก่ชุมชนออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) การบริการข่าวสาร 2) การบริการวิชาการ 3) การบริการด้านอาชีพ 4) การให้บริการอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และ 5) การบริการนันทนาการ

ประเวศ ฤชากุล (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาและการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกส่วน

ประหยัด พานิชย์ดี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบระดับปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ที่มีสถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียนต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยภาพรวมและเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน คือด้านกำหนดนโยบายแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียน ด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ด้านการให้คำปรึกษาสนับสนุนและการร่วมบริหารงบประมาณ ด้านรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน ด้านการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรืออนุกรรมการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนมีการปฏิบัติงานมากกว่าผู้ทรงคุณวุฒิ กับผู้ปกครองนักเรียน และศิษย์เก่าของโรงเรียน ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิกับผู้ปกครองนักเรียน และศิษย์เก่าของโรงเรียนมีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

พิกุล เทพพิพิธ (2542 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนตามเครือข่ายการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 10 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ปรากฏว่า ผู้บริหารที่มีอายุต่างกันมีระดับการศึกษาต่างกันมีประสบการณ์บริหารงาน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกันและผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ โรงเรียนให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาของชุมชนโดยให้คำแนะนำในการจัดทำแผนงานโครงการในการพัฒนาชุมชนแก่ผู้นำท้องถิ่น

อำนวยการ ทรัพย์คง (2542 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการให้บริการชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น มีบทบาทอยู่ในระดับกลาง เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของกรรมการ ขนาดของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

1. คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีสถานภาพของกรรมการต่างกัน มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่เป็นกรรมการแตกต่างกัน มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เนติพันธ์ โพธิกุล (2543 : 73) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบางไฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีต่องานสัมพันธ์ชุมชน พบว่า โดยรวมและรายด้านเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อจัดเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

คือ ความคิดเห็นด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์ ด้านการจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคม มูลนิธิ ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ด้านเกี่ยวกับกรรมการโรงเรียนและด้านการให้บริการบริการชุมชนด้านต่าง ๆ ตามลำดับ

การให้บริการชุมชน หรือการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น เป็นการให้ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แต่มิได้เน้นการให้บริการด้านวิชาการ หรือการมีส่วนร่วมการมีบทบาทในการกำหนดแผน นโยบาย การดำเนินงานของโรงเรียนส่วนใหญ่ผลการวิจัยพบว่าไม่ความแตกต่าง หรืออยู่ในระดับปานกลางไม่พบปัญหา

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ การให้บริการชุมชนของโรงเรียน ยังคงเป็นปัญหาของโรงเรียนหรือสถานศึกษา โดยเฉพาะในร่วมกำหนดนโยบาย การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งต่อไปเมื่อการศึกษาเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา เรื่องการกระจายอำนาจลงพื้นที่ ชุมชนต้องมีบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา น่าจะเป็นปัญหามากในการจัดการศึกษาของประเทศ ทุกฝ่ายที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษารวมถึงชุมชนยังสับสนอยู่มาก ดังนั้นโรงเรียน บุคลากรทางการศึกษาจะต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ชุมชน

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เบเคอรา (Becerra. 1974 : 6887 - A) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชนพบว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับสถานศึกษานั้น ผู้บริหารและผู้แทนชุมชน จะต้องร่วมมือกันทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษา ตามหน้าที่บทบาทและนโยบายที่ได้ตกลงกันไว้ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจและสนใจเกี่ยวกับความแตกต่างของชุมชน

โซร์เบลโล (Sorbello. 1978 : 598 - A) ได้ทำการศึกษามบทบาทของผู้ปกครองนักเรียนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังตามทัศนะของครูใหญ่และครูโรงเรียนประถมศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และผู้ปกครองที่ไม่ใช่ นักเรียนประถมศึกษา โดยศึกษาในความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ 1. ด้านการบริหารทั่วไป 2. นักเรียน 3. อาคารสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก 4. หลักสูตร 5. ประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนในระดับต่ำ แนวคิดของทุกกลุ่มเสนอให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือของโรงเรียน การจัดหลักสูตร การประเมินผลของครู ระเบียบวินัยโรงเรียน และเสนอให้บุคลากรทุกฝ่ายไม่ใช่แต่ผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

ครูและครูใหญ่มีความเห็นว่าปกครองไม่ควรเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน ในส่วนที่ผู้ปกครองยังไม่มีความรู้พอและไม่แน่ใจ ในกลุ่มที่เป็นผู้ตอบที่ไม่ใช่ผู้ปกครองเห็นว่าผู้ปกครองไม่ควรติดต่อหรือรับรับผิดชอบน้อย

การจัดการศึกษาในต่างประเทศผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีคณะกรรมการจากท้องถิ่นดูแลการศึกษาอย่างเข้มแข็งมานานแล้ว ทำให้การจัดการศึกษาของเขาสามารถศึกษาได้ตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนเห็นการความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิแตกต่างกัน

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิแตกต่างกัน

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิแตกต่างกัน

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพของกรรมการต่างกันมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิแตกต่างกัน

5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์การเป็นกรรมการต่างกันมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิแตกต่างกัน

6. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการให้บริการชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิในปีการศึกษา 2545 จากทั้งหมด 15 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ คือ เทพสถิต หนองบัวระเหว บ้านเขว้า อำเภอเมือง จัตุรัส บำเหน็จณรงค์ หนองบัวแดง ภักดีชุมพล คอนสวรรค์ บ้านแท่น เกษตรสมบูรณ์ คอนสาร ภูเขียว แก้งคร้อ เนินสง่า กิ่งชัยใหญ่ จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ผู้แทนครู 2 คน ผู้แทนผู้ปกครอง 2 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน 2 คน ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 คน ผู้แทนศิษย์เก่า 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน โรงเรียนละ 15 คน จำนวน 154 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 2,310 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ประชากรคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ที่สอนระดับ ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 335 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage sampling) ด้วยวิธี Multi – stage stratified sampling การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครซี่ และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2539 : 39–40) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 335 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 2.1 จำแนกโรงเรียนที่เป็นประชากรออกตามสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่โรงเรียนสังกัด

ขั้นที่ 2.2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2539 : 41 – 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง 335 คน

ขั้นที่ 2.3 สุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic sampling) โดยวิธีเรียงลำดับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแยกตามขนาดของโรงเรียน เรียงจากอำเภอที่มีจำนวนโรงเรียนมากไปน้อย แล้วนำลำดับเลขคี่ และลำดับเลขคู่ มาจับฉลากอำเภอตัวอย่าง อำเภอที่มีโรงเรียนขนาดกลางจับได้ลำดับที่เป็นเลขคู่ อำเภอที่มีโรงเรียนขนาดเล็กจับได้ลำดับเลขคู่ ดังนั้นอำเภอกลุ่มตัวอย่างทั้งสองขนาดจึงเริ่มจากลำดับที่ 2 จำนวนอำเภอตัวอย่างรวม 9 อำเภอ

ขั้นที่ 2.4 สุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับฉลากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างมาโดยคิดสัดส่วนจำนวนร้อยละ 68 ของโรงเรียนใน 9 อำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างแยกตามขนาดของโรงเรียนได้ดังนี้ ขนาดกลาง 28 โรงเรียนและขนาดเล็ก 20 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 48 โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 720 คน รายละเอียดในตาราง 1

ขั้นที่ 2.5 สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โรงเรียนหนึ่งมีคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนละ 15 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างมาโรงเรียนละ 7 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง รวม 3 คน และจากผู้แทนชุมชน อีก 4 คน ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิและตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์ประกอบละ 1 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.7 ของคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งหมด 780 คน จาก 48 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 336 คน ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 1 หน่วยสุ่มครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 (ประชากรและจำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง)

ชื่อสปก./สปก	ประชากร				อำเภอกลุ่มตัวอย่าง				จำนวน รร.กลุ่มตัวอย่าง			
	ร.ร. ขนาด กลาง	ร.ร. ขนาด เล็ก	รวม	คณะ กรรม การสถาน ศึกษา	ร.ร. ขนาด กลาง	ร.ร. ขนาด เล็ก	รวม	คณะ กรรม การสถาน ศึกษา	ร.ร. ขนาด กลาง	ร.ร. ขนาด เล็ก	รวม จำนวน รร.	คณะ กรรม การสถาน ศึกษา
1.เกษตร- สมบูรณ์	11	1	12	180	11	1	12	180	7	1	8	120
2.เทพสถิต	8	7	15	225	8	7	15	225	5	5	10	150
3.คอนสวรรค์	7	2	9	135	7	2	9	135	5	1	6	90
4.จัตุรัส	5	5	10	150	5	5	10	150	3	3	6	90
5.บ้านแท่น	4	5	9	135	4	-	4	60	3	-	3	45
6.บ้านเขว้า	3	4	7	105	3	4	7	105	2	3	5	75
7.เนินสง่า	2	1	3	45	2	1	3	45	2	1	3	45
8.ซับใหญ่	1	3	4	60	1	3	4	60	1	2	3	45
9.แก้งคร้อ	3	6	9	135	-	6	6	90	-	4	4	60
10.หนองบัวระเหว	4	5	9	135	-	-	-	-	-	-	-	-
11.เมือง	8	11	19	285	-	-	-	-	-	-	-	-
12.ป่าหน่อดง	4	4	8	120	-	-	-	-	-	-	-	-
13.หนองบัวแดง	12	2	14	210	-	-	-	-	-	-	-	-
14.ภักดีชุมพล	2	6	8	120	-	-	-	-	-	-	-	-
15.คอนสาร	6	2	8	120	-	-	-	-	-	-	-	-
16.ภูเขียว	9	1	10	150	-	-	-	-	-	-	-	-
	89	65	154	2,310	41	29	70	1050	28	20	48	720

ตาราง 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ

ชื่อสปก./สปก	สุ่มกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษา				กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษา					
	ผู้ บริหาร	ผู้แทน ครู	ผู้แทน ผู้ปกครอง	ผู้แทน ชุมชน	ผู้ บริหาร	ผู้แทน ครู	ผู้แทน ผู้ปก ครอง	ผู้แทน ชุมชน	คณะ กรรม การ สถาน ศึกษา	
1. เกษตร สมบูรณ์		8	16	16	80	8	8	8	32	56
2. เทพสถิต		10	20	20	100	10	10	10	40	70
3. คอนสวรรค์		6	12	12	60	6	6	6	24	42
4. จัตุรัส		6	12	12	60	6	6	6	24	42
5. บ้านแท่น		3	6	6	30	3	3	3	12	21
6. บ้านเขว้า		5	10	10	50	5	5	5	20	35
7. เนินสง่า		3	6	6	30	3	3	3	12	21
8. กิ่งซับใหญ่		3	6	6	30	3	3	3	12	21
9. แก้งคร้อ		4	8	8	40	4	4	4	16	28
รวม		48	196	196	480	48	48	48	192	336

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. กำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปร
2. ศึกษาโดยทำการศึกษาค้นคว้าด้วยการสัมภาษณ์เบื้องต้น และศึกษาโครงการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการของโรงเรียนที่จัดให้แก่ชุมชน เพื่อนำผลมาประมวลเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถาม ดังนี้

2.1 กำหนดคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ คือ โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ เป็นโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมให้บริการชุมชน มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับชุมชน และเป็นโรงเรียนนำร่องในการปฏิรูปการศึกษา นำร่องการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2545 ซึ่งเป็นโรงเรียนตัวแทนของอำเภอเทพสถิต ในโครงการนำร่องการทดลองใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน

2.2 การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว

2.3 นำผลจากการสัมภาษณ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน มาประมวลผล โดยแยกประเด็นการให้บริการชุมชน ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ออกได้เป็น 6 ประเด็น คือ 1) การให้บริการด้านวิชาการ 2) การให้บริการด้านบุคลากร 3) การให้บริการด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ 4) การให้บริการด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน 5) การให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์ และ 6) การให้บริการด้านอื่น ๆ (รายละเอียดในภาคผนวก)

3. ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ประจำปีการศึกษา 2544 ขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการชุมชน มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการบริการชุมชน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. รวบรวมรายละเอียด จากข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ประมวลผลแล้วเขียนเป็นแบบสอบถามซึ่งมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา สถานภาพของคณะกรรมการ ประสิทธิภาพการเป็นกรรมการ และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ

ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยในการให้บริการชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยในการให้บริการชุมชนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยในการให้บริการชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยในการให้บริการชุมชนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยในการให้บริการชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อรวบรวมความคิดเห็นข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ใน 5 ด้าน และอื่น ๆ เพิ่มเติม

5. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอให้ประธาน และกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความชัดเจนของภาษาและเนื้อหาสาระของแบบสอบถาม ผลการตรวจสอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อคำถามทั้งหมด 49 ข้อคำถาม เป็นคำถามที่ใช้ไม่ได้ 2 ข้อ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก)

7. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ถูกต้องสมบูรณ์แล้ว โดยปรึกษาประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท แล้วนำไปทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากสถานภาพการเป็นกรรมการอย่าง 1 องค์ประกอบ ดังนี้ ผู้บริหาร ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิและตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์ประกอบละ 1 คน จำนวนโรงเรียนละ 7 คน และทดลองใช้ 7 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 35 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) = .98 (α - Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 170 ; อ้างอิงมาจาก Cronbach 1970)

8. ปรับปรุงแบบสอบถามขั้นสุดท้ายก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึงมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึงมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึงมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึงมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึงมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้มีหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เพื่อขอความร่วมมือให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตอบแบบสอบถาม

2. ติดต่อขอหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ติดต่อขอหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอใน จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียน และขอให้ส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ และเก็บข้อมูลด้วยตนเองบางส่วน ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 5 สิงหาคม - วันที่ 6 กันยายน 2545 รวมเป็นเวลา 33 วัน

4. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมดจำนวน 336 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับมา 322 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.12 ของแบบสอบถามทั้งหมด เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 1 ฉบับ ดังนั้นได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 321 ฉบับ นำแบบสอบถามทั้ง 321 ฉบับไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้ว จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนและรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา คัดเลือกไว้เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์นำมาจัดเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ เช่น กำหนดรหัสให้กับตัวแปรค่าของตัวแปร และกรอกตัวเลขในกระดาษรหัส

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC⁺ (Statistic Package for Social Science - PC) โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2.2 ส่วนที่เป็นความคิดเห็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการให้บริการชุมชน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ นำมาให้เห็นเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

- มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
- มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ให้ 4 คะแนน
- มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ให้ 3 คะแนน
- มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย ให้ 2 คะแนน
- มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

3. นำคะแนนที่คำนวณได้จากข้อ 2.2 มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ (S.D.) รายด้าน และโดยรวมทุกด้าน ตามตัวแปรอิสระ

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ฯ โดยใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มใช้ t - test และกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 3 กลุ่มใช้ F - test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ใช้แบบทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่วิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe)

5. ส่วนความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วทำการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละเป็นรายด้านที่วิเคราะห์ได้

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach . 1970 : 126)

6.2 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

6.2.1 ค่าร้อยละ

6.2.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X})

6.2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

6.3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน ใช้ t - test (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 86)

6.3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ใช้ F - test (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 95)

เมื่อผลวิเคราะห์พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่ม (t-distribution)
F	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยมากกว่าสองกลุ่ม (F – distribution)
df	แทน	ค่าชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดของโรงเรียนโดยคิดเป็นความถี่ และร้อยละ ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 3 ข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ	ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (N = 321)	ร้อยละ
1	เพศ		
1.1	ชาย	216	67.30
1.2	หญิง	105	32.70
	รวม	321	100.00
2	อายุ		
2.1	อายุต่ำกว่า 30 ปี	21	6.50
2.2	อายุ 30 – 45 ปี	185	57.60
2.3	อายุสูงกว่า 45 ปี	115	35.90
	รวม	321	100.00
3	วุฒิการศึกษา		
3.1	ประถมศึกษา (ป.6)	99	30.80
3.2	มัธยมศึกษา (ม.3 ถึง ม.6) อนุปริญญา	89	27.70
3.3	ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	133	41.50
	รวม	321	100.00
4	สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		
4.1	ผู้บริหารสถานศึกษา	46	14.30
4.2	ผู้แทนครู	46	14.30
4.3	ผู้แทนผู้ปกครอง	46	14.30
4.4	ผู้แทนชุมชน	183	57.10
	รวม	321	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (N = 321)	ร้อยละ
5	ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		
5.1	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี	105	32.70
5.2	มากกว่า 2 ปี	216	67.30
	รวม	321	100.00
6	ขนาดของโรงเรียน		
6.1	ขนาดเล็ก	154	48.00
6.2	ขนาดกลาง	167	52.00
	รวม	321	100.00

จากตาราง 3 ข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ เป็นเพศชาย จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 67.30 และเป็นเพศหญิง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 32.70 มีอายุ 30 – 45 ปี ส่วนใหญ่ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 57.60 รองลงมามีอายุ สูงกว่า 45 ปี จำนวน 115 คิดเป็นร้อยละ 35.90 และมีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็น ร้อยละ 6.50 ส่วนใหญ่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีวุฒิการศึกษาในระดับ ปริญญา ตรี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 รองลงมามีวุฒิการศึกษาระดับ ประถมศึกษา (ป.6) จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 และมีวุฒิการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา (ม.3 – ม.6) และอนุปริญญา จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 27.70 สถานภาพของคณะกรรมการ ขั้นพื้นฐาน จำแนกได้ดังนี้ ผู้แทนชุมชน โดยมาจากคณะกรรมการ สถานภาพ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 183 คน คิด เป็นร้อยละ 57.10 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 ผู้แทนครู จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 และผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 46 คน คิด เป็นร้อยละ 14.30 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา มากกว่า 2 ปี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 67.30 และประสบการณ์การเป็นกรรมการน้อยกว่าหรือ เท่ากับ 2 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 32.70 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีขนาดกลาง จำนวน 167 โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 52.00 และโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวน 154 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 48.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ และร่วมกิจกรรมกับชุมชน และด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นรายด้านและรายข้อในแต่ละข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังปรากฏในตาราง 4 - 9

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาส	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านวิชาการ	3.17	0.75	ปานกลาง
2. ด้านบุคลากร	3.82	0.70	มาก
3. ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์	3.87	0.73	มาก
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน	3.59	0.76	มาก
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	3.22	0.88	ปานกลาง
รวม	3.54	0.67	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมาคือความคิดเห็นด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.82$) และด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.22$) และด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.17$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านวิชาการ

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาส	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. โรงเรียนมีการกำหนดโครงการ หรือแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน	3.41	0.92	ปานกลาง
2. โรงเรียนดำเนินการออกสำรวจชุมชนเพื่อศึกษา สภาพความเป็นจริงของชุมชน	3.33	0.94	ปานกลาง
3. โรงเรียนรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ ผู้ปกครองรับทราบเป็นประจำ เช่นอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง	3.25	1.05	ปานกลาง
4. ชุมชนร่วมกับโรงเรียนจัดประชุมเวทีชาวบ้านหรือ โรงเรียนเข้าร่วมการประชุมของประชาชนในชุมชน	3.14	1.04	ปานกลาง
5. โรงเรียนจัดนิทรรศการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ให้แก่ ชุมชนตามโอกาสที่เหมาะสม	3.15	0.95	ปานกลาง
6. โรงเรียนให้ความรู้ที่เกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็น สำหรับประชาชนเช่น กฎหมายที่ใช้อยู่ในชีวิต ประจำวัน กฎจราจร กฎหมายที่ดิน	2.74	1.04	ปานกลาง
7. ผู้ปกครองและชุมชนมีโอกาสเข้าใช้บริการห้องสมุด ของโรงเรียน	2.59	1.16	ปานกลาง
8. โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการปฏิรูป การศึกษา กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาให้แก่ชุมชน	2.95	1.02	ปานกลาง
9. โรงเรียนจัดแนะแนวให้ความรู้การศึกษาต่อให้กับ นักเรียนและผู้ปกครอง	3.65	0.94	มาก
10. โรงเรียนจัดบริการทางวิชาการเช่นฝึกอบรม ความรู้ให้ประชาชนในชุมชน	2.79	1.06	ปานกลาง
11. โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้และฝึกทักษะอาชีพ พัฒนาวิชาชีพให้ชุมชน	2.66	1.04	ปานกลาง
12. วัดและโรงเรียนร่วมจัดฝึกอบรมความรู้ ด้านศาสนาให้แก่ นักเรียนและผู้ปกครอง	3.50	1.01	มาก
13. ผู้ปกครองและชุมชน ได้รับความรู้เรื่องพิษภัย ของยาเสพติด และโรคเอดส์จากโรงเรียน	3.74	0.93	มาก
14. ผู้ปกครอง ชุมชน ได้รับความรู้จากโรงเรียนความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.49	0.96	ปานกลาง
รวม	3.17	0.75	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ด้านวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับ มาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 13 ผู้ปกครองและชุมชน ได้รับความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติด และโรคเอดส์จากโรงเรียน ($\bar{X} = 3.74$) รองลงมาคือ ข้อ 9 โรงเรียนจัดแนะแนวให้ความรู้การศึกษาต่อให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.69$) และข้อ 12 วัดและโรงเรียนร่วมจัดฝึกอบรมความรู้ด้านศาสนาให้แก่เด็กนักเรียนและผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.50$) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 11 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 14 ผู้ปกครอง ชุมชน ได้รับความรู้จากโรงเรียนความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.49$) รองลงมา คือ ข้อ 1 โรงเรียนมีการกำหนดโครงการ หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X} = 3.41$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 7 ผู้ปกครองและชุมชนมีโอกาสเข้าใช้บริการห้องสมุดของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.59$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านบุคลากร

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาส	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
15. โรงเรียนมีการกำหนดโครงการ หรือแผนงาน การบริหารบุคลากรที่จัดไว้สำหรับรับผิดชอบในการ ให้บริการชุมชน	3.63	0.91	มาก
16. โรงเรียนจัดบุคลากรเป็นวิทยากรให้ความ รู้แก่ชุมชน ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	3.44	1.04	ปานกลาง
17. บุคลากรของโรงเรียนให้ความร่วมมือกับ หน่วยงานอื่น ในการจัดกิจกรรม เช่น เป็น กรรมการตัดสินกีฬาเป็นพิธีกรในการจัดงานต่าง ๆ	4.26	0.86	มาก
18. โรงเรียนให้ความสำคัญในการเข้า ร่วมกิจกรรมของชุมชน..เช่น ให้บุคลากรและนักเรียน ช่วยงานตามความเหมาะสม	4.08	0.87	มาก
19. บุคลากรของโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำ โครงการให้ชุมชน เช่น ให้วัด หรือหน่วยงานอื่น	3.70	1.03	มาก
รวม	3.82	0.70	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับ มาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 17. บุคลากรของโรงเรียนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการจัดกิจกรรม เช่น เป็นกรรมการตัดสินกีฬาเป็นพิธีกรในการจัดงานต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ ข้อ 18. โรงเรียนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น ให้บุคลากรและนักเรียนช่วยงานตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.08$) ความคิดเห็นที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 16. โรงเรียนจัดบุคลากรเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ($\bar{X} = 3.44$) และเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาส	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
20. โรงเรียนกำหนดนโยบายหรือโครงการแนวปฏิบัติงานในการให้บริการด้านอาคารสถานที่ และการยืมวัสดุอุปกรณ์	3.93	0.91	มาก
21. โรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนเข้าใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนเช่น หอประชุม โรงฝึกงาน สนามกีฬา	4.22	0.88	มาก
22. โรงเรียนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นให้ใช้อาคารสถานที่เช่นให้ อบต.ใช้ห้องประชุม	3.97	1.01	มาก
23. การให้ชุมชนยืมวัสดุอุปกรณ์ของ โรงเรียน เช่น ให้ยืมโต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง อุปกรณ์กีฬา	4.31	0.84	มาก
24. โรงเรียนให้บริการยืมสื่อการสอน วัสดุ หรือ สื่อทางการศึกษาเพื่อใช้ในงานส่วนกลางของชุมชน เช่นให้ยืมวิทยุเทป เครื่องฉายข้ามศีรษะ เป็นต้น	3.40	1.11	ปานกลาง
25. ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน เช่น ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน เช่น จัดสวนย่อมห่อมแซมปรับปรุงอาคาร	3.66	1.02	มาก
26. ชุมชนร่วมกับโรงเรียนช่วยกันดูแลรักษาอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ของ โรงเรียน	3.63	1.01	มาก
รวม	3.87	0.73	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการ สถานศึกษาในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 23. การให้ชุมชนยืมวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน เช่น ให้ยืม โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง อุปกรณ์กีฬา ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมาคือ ข้อ 21. โรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชน เข้าใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนเช่น หอประชุม โรงฝึกงาน สนามกีฬา ($\bar{X} = 4.22$) ความคิดเห็นที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 24. โรงเรียนให้บริการยืมสื่อการสอน วัสดุ หรือ สื่อทางการศึกษาเพื่อใช้ในงานส่วนกลางของชุมชน เช่น ให้ยืมวิทยุเทป เครื่องฉายข้ามศีรษะ เป็นต้น ($\bar{X} = 3.40$) และเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาส	ระดับ		
	\bar{X}	S.D.	ความคิดเห็น
27. คณะครูร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนเช่น งานมงคลสมรส บวชนาค งานศพ วันเข้าพรรษา ประเพณีสงกรานต์	4.25	0.87	มาก
28. คณะครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา เช่น	4.35	0.8	มาก
29. คณะครูร่วมกับวัดจัดอบรมเสริมสร้างพัฒนาจิตใจ คุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน และชุมชน	3.85	0.90	มาก
30. คณะครูร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม	3.74	0.96	มาก
31. โรงเรียนเชิญวิทยากรจากชุมชนมาช่วยให้ความรู้แก่นักเรียน	3.43	1.02	ปานกลาง
32. เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วม จัดทำหลักสูตรของโรงเรียน	3.29	1.20	ปานกลาง
33. คณะครูออกไปเยี่ยมผู้ปกครองนักเรียนในชุมชน	3.48	1.01	ปานกลาง
34. คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.48	1.08	ปานกลาง
35. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือประชาชนมีส่วนในการ ออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการโรงเรียน	3.38	1.22	ปานกลาง
36. คณะกรรมการร่วมตัดสินใจการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	3.17	1.23	ปานกลาง
37. ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมมือกับโรงเรียนในการดูแล ความประพฤติของนักเรียน	3.68	1.02	มาก
38. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมประเมินผลการ ปฏิบัติงานของ คณะครู ผู้บริหารโรงเรียน	3.09	1.15	ปานกลาง
39. ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชนให้การ สนับสนุนโรงเรียน เช่นบริจาคทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ ให้โรงเรียน	3.81	0.95	มาก
40. ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชนร่วมกับ โรงเรียนจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา	3.24	1.21	ปานกลาง
รวม	3.59	0.76	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ด้านการสร้างสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 28. คณะครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา ประเพณีสงกรานต์ ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ ข้อ 27. คณะครูร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนเช่น งานมงคลสมรส บวชนาค งานศพ ($\bar{X} = 4.22$) นอกนั้นความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 8 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ข้อ คือ ข้อ 33. คณะครูออกไปเยี่ยมผู้ปกครองนักเรียนในชุมชน ($\bar{X} = 3.43$) และข้อ 34. คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.43$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 38. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของ คณะครู ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{X} = 3.09$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาส	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
41. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้แก่ผู้ ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชน	3.53	0.97	มาก
42. โรงเรียนจัดกล่องหรือตู้สำหรับรับฟังความคิดเห็น ของผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน	2.71	1.15	ปานกลาง
43. โรงเรียนจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์สรุปกิจกรรมทาง วิชาการของโรงเรียนเผยแพร่ไว้ในชุมชน	3.07	1.15	ปานกลาง
44. คณะครูผู้รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์มีการ จัดทำเอกสารเพื่อประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ	3.32	1.06	ปานกลาง
45. โรงเรียนจัดทำเอกสารความรู้เรื่องการศึกษา เผยแพร่ให้ชุมชน	3.01	1.10	ปานกลาง
46. โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงนโยบายและ ความก้าวหน้าของโรงเรียน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	3.65	1.12	มาก
47. โรงเรียนออกไปแนะแนวการเรียนต่อในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น	3.27	1.13	ปานกลาง
รวม	3.22	1.13	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการ ชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 46. โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงนโยบายและความก้าวหน้าของโรงเรียน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ($\bar{X} = 3.65$) รองลงมาคือข้อ 41.เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้แก่ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชน ($\bar{X} = 3.22$) นอกนั้นความคิดเห็นที่อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 47. โรงเรียนออกไปแนะแนวการเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาให้กับผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{X} = 3.40$) และความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 42. โรงเรียนจัดกล่องหรือตู้สำหรับรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามเพศ เพื่อทดสอบ สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน โดยใช้ t-test ดังปรากฏในตาราง 11 - 12

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามเพศ โดยรวม และรายด้าน

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา	เพศชาย		เพศหญิง		t
	N = 216		N = 105		
	X	S.D.	X	S.D.	
1. ด้านวิชาการ	3.18	0.76	3.15	0.73	0.71
2. ด้านบุคลากร	3.83	0.72	3.82	0.67	0.90
3. ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์	3.85	0.74	3.92	0.70	0.46
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรม กับชุมชน	3.55	0.78	3.67	0.69	0.16
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	3.24	0.88	3.19	0.87	0.59
รวม	3.53	0.68	3.55	0.63	0.82

จากตาราง 10 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยรวม และรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามอายุเพื่อทดสอบ สมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน โดยใช้ F - test ดังปรากฏในตาราง 11 - 12

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกอายุ โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้ บริการชุมชน	ต่ำกว่า 30 ปี		30 - 45 ปี		สูงกว่า 45 ปี	
	N = 21		N = 185		N = 115	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านวิชาการ	3.17	0.79	3.11	0.74	3.36	0.76
2. ด้านบุคลากร	3.89	0.58	3.77	0.71	3.90	0.71
3. ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	3.84	0.73	3.80	0.74	3.99	0.71
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วม กิจกรรมชุมชน	3.87	0.73	3.68	0.82	3.65	0.78
5. การประชาสัมพันธ์	3.44	0.87	3.10	0.86	3.38	0.88
รวม	3.60	0.66	3.46	0.66	3.64	0.67

จากตาราง 11 แสดงว่าคณะกรรมการที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน โดยรวมสูงกว่า คณะกรรมการที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 30 - 45 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการที่มีอายุ 45 ปี ขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่า คณะกรรมการที่มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี และ อายุ 30 - 45 ปี ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชนคณะกรรมการที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่า อายุ 30 - 45 ปี และ อายุ สูงกว่า 45 ปี

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้าน

ความคิดเห็นของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้ บริการชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.61	0.81	1.43
	ภายในกลุ่ม	318	179.35	0.56	
	รวม	320	180.96		
2. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.43	0.72	1.47
	ภายในกลุ่ม	318	156.47	0.49	
	รวม	320	157.90		
3. ด้านอาคารสถานที่ และ วัสดุอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	2.57	1.29	2.44
	ภายในกลุ่ม	318	167.19	0.53	
	รวม	320	169.76		
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และ ร่วมกิจกรรมกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.01	0.50	0.88
	ภายในกลุ่ม	318	182.36	0.57	
	รวม	320	183.37		
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	6.91	3.45	4.60*
	ภายในกลุ่ม	318	238.87	0.75	
	รวม	320	245.78		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.26	1.12	2.56
	ภายในกลุ่ม	318	139.81	0.44	
	รวม	320	142.07		

จากตาราง 12 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe) ดังปรากฏในตาราง 13

ตาราง 13 ทดสอบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามอายุ ด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นรายคู่

อายุ	\bar{X}	30 – 45 ปี	สูงกว่า 45 ปี	ต่ำกว่า 30 ปี
		3.10	3.38	3.44
30 – 45 ปี	3.10	-	0.28*	0.34
สูงกว่า 45 ปี	3.38	-	-	0.06
ต่ำกว่า 30 ปี	3.44	-	-	-

จากตาราง 13 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยที่อายุสูงกว่า 45 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุ 30 - 45 ปี นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน โดยใช้ F- test ดังปรากฏในตาราง 14 - 15

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของคณะกรรมการ ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา	ประถม (.6)		มัธยม(ม.1-6)		ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	
	N = 99		N = 89		N = 133	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านวิชาการ	3.21	0.71	3.06	0.77	3.22	0.76
2. ด้านบุคลากร	3.71	0.70	3.72	0.77	3.98	0.63
3. ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	3.79	0.76	3.79	0.77	3.99	0.66
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และ ร่วมกิจกรรมชุมชน	3.46	0.78	3.54	0.77	3.72	0.72
5. การประชาสัมพันธ์	3.15	0.85	3.23	0.84	3.27	0.92
รวม	3.49	0.66	3.47	0.69	3.64	0.65

จากตาราง 14 แสดงว่าคณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษา ปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีค่าเฉลี่ยความตติเห็นในการให้บริการชุมชน โดยรวมสูงกว่า คณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษา ระดับประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ และร่วมกิจกรรมกับชุมชน และด้านการประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี หรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าคณะกรรมการที่มีคณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษา ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา และอนุปริญญา

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการ
ชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้ บริการชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.63	0.82	1.45
	ภายในกลุ่ม	318	179.33	0.56	
	รวม	320	180.96		
2. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	5.59	2.80	5.83**
	ภายในกลุ่ม	318	152.31	0.48	
	รวม	320	157.90		
3. ด้านอาคารสถานที่ และ วัสดุอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	3.22	1.61	3.08*
	ภายในกลุ่ม	318	166.54	0.52	
	รวม	320	169.76		
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และ ร่วมกิจกรรมกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.10	2.04	3.64*
	ภายในกลุ่ม	318	179.27	0.56	
	รวม	320	183.37		
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.80	0.40	0.52
	ภายในกลุ่ม	318	244.98	0.77	
	รวม	320	245.78		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.29	1.14	2.60
	ภายในกลุ่ม	318	139.78	0.44	
	รวม	320	142.07		

จากตาราง 15 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการสร้างความสัมพันธ์ และร่วมกิจกรรมกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe) ดังปรากฏในตาราง 16 - 18

ตาราง 16 ทดสอบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาด้านบุคลากร เป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา(ม.3-ม.6) และอนุปริญา	ปริญญาตรี หรือสูงกว่า
		(ป.6)		
		3.70	3.72	3.98
ประถมศึกษา (ป.6)	3.70	-	0.02	0.28*
มัธยมศึกษา(ม.3-ม.6) และอนุปริญา	3.72	-	-	0.26*
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	3.98	-	-	-

จากตาราง 16 พบว่าในด้านบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ม.3 – ม.6) และอนุปริญา และวุฒิการศึกษาระดับ ประถมศึกษา (ป.6) นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 ทดสอบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ เป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา(ม.3-ม.6) และอนุปริญา	ปริญญาตรี หรือสูงกว่า
		(ป.6)	3.79	3.79
ประถมศึกษา (ป.6)	3.79	-	-	0.20*
มัธยมศึกษา(ม.3-ม.6) และอนุปริญา	3.79	-	-	0.20*
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	3.99	-	-	-

จากตาราง 17 พบว่า ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่สูงกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ม.3 – ม.6) และอนุปริญา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.6) นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 ทดสอบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมชุมชน เป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา(ม.3-ม.6)	ปริญญาตรี
		(ป.6)	และอนุปริญญา	หรือสูงกว่า
		3.46	3.54	3.72
ประถมศึกษา (ป.6)	3.46	-	0.08	0.26
มัธยมศึกษา(ม.3-ม.6)				
และอนุปริญญา	3.54	-	-	0.18*
ปริญญาตรี				
หรือสูงกว่า	3.72	-	-	-

จากตาราง 18 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (ม.3 – ม.6) และอนุปริญญา นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามสถานภาพของกรรมการ เพื่อทดสอบ สมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่มีสถานภาพของกรรมการสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน โดยใช้ F - test ดังปรากฏใน ตาราง 19 - 20

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการ โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชน	ผู้บริหาร N = 46		ผู้แทนครู N = 46		ผู้แทนผู้ปกครอง N = 46		ผู้แทนชุมชน N = 186	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
2. ด้านวิชาการ	3.14	0.71	3.05	0.86	3.13	0.74	3.22	0.74
2. ด้านบุคลากร	4.07	0.63	3.84	0.75	3.69	0.82	3.79	0.67
3. ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	3.98	0.66	3.94	0.72	3.75	0.85	3.86	0.72
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วม	3.64	0.78	3.57	0.71	3.51	0.73	3.60	0.76
5. การประชาสัมพันธ์	3.31	0.84	2.98	0.99	3.10	0.96	3.29	0.82
รวม	3.63	0.63	3.48	0.72	3.44	0.71	3.55	0.64

จากตาราง 19 แสดงว่าคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน โดยรวมสูงกว่า คณะกรรมการที่เป็นตัวแทนชุมชน เป็นตัวแทนครูและผู้แทนผู้ปกครอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านวิชาการ คณะกรรมการที่เป็นตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่า ผู้บริหาร ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนครู ด้านบุคลากร คณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่า ตัวแทนครู ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้ปกครอง ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ คณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่า ตัวแทนครู ตัวแทนชุมชนและผู้ปกครอง ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน คณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นตัวแทนชุมชน ตัวแทนครู และตัวแทนผู้ปกครอง ด้านการประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่า ตัวแทนชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง และตัวแทนครู

ตาราง 20 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม และรายด้าน

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.12	0.37	0.65
	ภายในกลุ่ม	317	179.84	0.57	
	รวม	320	180.96		
2. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	3	3.81	1.28	2.61
	ภายในกลุ่ม	317	154.09	0.49	
	รวม	320	157.90		
3. ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	3	1.46	0.49	0.92
	ภายในกลุ่ม	317	168.30	0.53	
	รวม	320	169.76		
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.47	0.15	0.28
	ภายในกลุ่ม	317	182.90	0.58	
	รวม	320	183.37		
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	3	4.80	1.60	2.11
	ภายในกลุ่ม	317	240.98	0.76	
	รวม	320	245.78		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.08	0.36	0.80
	ภายในกลุ่ม	317	140.99	0.45	
	รวม	320	142.07		

จากตาราง 20 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่มีสถานภาพต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น โดยรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นกรรมการ เพื่อทดสอบ สมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน โดยใช้ t-test ดังปรากฏใน ตาราง 21

ตาราง 21 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม และรายด้าน

ความคิดเห็นของคณะกรรมการในการ ให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาส	2 ปี (N = 105)		มากกว่า 2 ปี (N = 216)		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านวิชาการ	3.17	0.80	3.17	0.73	0.02
2. ด้านบุคลากร	3.78	0.72	3.84	0.70	0.75
3. ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์	3.84	0.83	3.89	0.67	0.50
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรม กับชุมชน	3.59	0.79	3.59	0.74	0.65
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	3.22	0.92	3.22	0.86	0.00
รวม	3.52	0.71	3.54	0.64	0.26

จากตาราง 21 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่มีประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีค่าเฉลี่ยโดยรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เพื่อทดสอบ สมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน โดยใช้ t -test ดังปรากฏในตาราง 22

ตาราง 22 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน

ความคิดเห็นของคณะกรรมการในการ ให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาส	ขนาดเล็ก (N = 154)		ขนาดกลาง (N = 167)		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. ด้านวิชาการ	3.22	0.68	3.13	
2. ด้านบุคลากร	3.84	0.70	3.81	0.71	0.34
3. ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์	3.81	0.71	3.93	0.74	1.48
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรม กับชุมชน	3.51	0.79	3.67	0.72	1.89
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	3.24	0.82	3.20	0.92	0.43
รวม	3.52	0.66	3.55	0.67	0.33

จากตาราง 22 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีค่าเฉลี่ยโดยรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 90 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังปรากฏตามตาราง 23 – 27

ตาราง 23 ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาการ

ข้อที่	ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชน	ความถี่
1.	ควรให้ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน เช่นจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น แนะนำอาชีพให้แก่ชุมชน	30
2.	ควรเน้นการสอนนักเรียนให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด	9
3.	ควรให้ความรู้ การปฏิรูปการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และความรู้ด้านกีฬา เป็นต้น	9
4.	ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ	6
5.	ควรมีการจัดแสดงผลงานครูและนักเรียนเพื่อให้ชุมชนได้ทราบความก้าวหน้า	6
6.	ควรให้ชุมชนได้มีบทบาทมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการ	6
7.	ควรมีการจัดทำโครงการด้านวิชาการร่วมกันให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรมากขึ้น	4
8.	จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ให้บริการอินเทอร์เน็ตและความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์แก่ชุมชน	4
9.	ควรมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่นจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ทางด้านอาชีพให้มากขึ้น	3
10.	อยากให้โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ให้แก่ชุมชนเช่นจัดห้องสมุดที่มีความพร้อมที่จะให้บริการนักเรียนรวมทั้งชุมชน	3
11.	โรงเรียนร่วมกับวัดจัดอบรมศีลธรรมจริยธรรมเช่นนิมนต์พระสงฆ์มาเทศน์สั่งสอนนักเรียนในวิชาศีลธรรม	2
12.	ควรรายงานผลการเรียน ความประพฤติรวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเป็นประจำ	1
	รวม	80

จากตาราง 23 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนด้านวิชาการ ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ ควรให้ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน เช่นจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น แนะนำอาชีพให้แก่ชุมชน (N = 30) รองลงมาคือ ควรเน้นการสอนนักเรียนให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด (N = 10) และ ควรให้ความรู้ การปฏิรูปการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และความรู้ด้านกีฬา เป็นต้น (N = 10) ตามลำดับ

ตาราง 24 ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านบุคลากร

ข้อที่	ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชน	ความถี่
1.	ควรจัดบุคลากรช่วยชุมชนเช่นเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชนเป็นพิธีกร หรือช่วยเหลือในกิจกรรมต่างๆ	18
2.	ควรเพิ่มบุคลากรให้โรงเรียนตามความต้องการ	10
3.	พัฒนาศักยภาพให้บุคลากรในโรงเรียนเพื่อไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ชุมชน	7
4.	ครูควรประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	2
5.	จัดหางบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม	2
6.	ให้ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา	2
7.	อยากให้ครูเป็นที่ปรึกษาโครงการต่าง ๆ ของชุมชน	2
8.	ควรมีการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	1
9.	ไม่ควรจัดบุคลากรช่วยงานชุมชนมากนักเพราะมีบุคลากรน้อย	1
10.	ให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนในการจัดการเรียนการสอน	1
11.	ให้บุคลากรเป็นกรรมการ หรือเป็นสมาชิกขององค์กรในชุมชน	1
	รวม	47

จากตาราง 24 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนด้านบุคลากร ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ ควรจัดบุคลากรช่วยชุมชนเช่นเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชนเป็นพิธีกร หรือช่วยเหลือในกิจกรรมต่างๆ (N = 20) รองลงมาคือ ควรเพิ่มบุคลากรให้โรงเรียนตามความต้องการ (N = 10) และ พัฒนาศักยภาพให้บุคลากรในโรงเรียนเพื่อไปพัฒนาคุณภาพ (N = 7) ตามลำดับ

ตาราง 25 ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์

ข้อที่	ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชน	ความถี่
1.	กำหนดเกณฑ์การใช้อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ให้รัดกุม ผู้ที่ใช้วัสดุอุปกรณ์แล้วต้องรับผิดชอบดูแล	17
2.	ควรจัดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ	7
3.	ควรให้ความสะดวกในการเข้าใช้อาคารสถานที่กับทุกคนในชุมชน	5
4.	ชุมชน โรงเรียนร่วมจัดหางบประมาณเพื่อการซ่อมแซม บำรุงรักษา	3
5.	วัสดุอุปกรณ์ขาดการจัดเก็บที่เป็นระบบ	2
6.	ควรการดูแลรักษาซ่อมแซมทำทั่วถึงและสม่ำเสมอ	1
7.	ควรมีระบบรักษาความปลอดภัยโดยความร่วมมือกับชุมชน	1
8.	ควรให้บริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์อย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน	1
9.	ดูแลความพร้อมของอาคารสถานที่เช่น ไฟฟ้า แสงสว่าง ความสะอาดของห้องน้ำ	1
10.	โรงเรียนเป็นของชุมชนจึงควรให้บริการสถานที่ด้วยความเต็มใจ	1
11.	อาคารสถานที่พักผ่อนที่รับประทานอาหารไม่เพียงพอ	1
12.	โรงเรียนควรสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาแก่ชุมชน	1
	รวม	41

จากตาราง 25 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ กำหนดเกณฑ์การใช้อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ให้รัดกุม ผู้ที่ใช้วัสดุอุปกรณ์แล้วต้องรับผิดชอบดูแล (N = 17) รองลงมาคือ ควรจัดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ (N = 7) และ ควรให้ความสะดวกในการเข้าใช้อาคารสถานที่กับทุกคนในชุมชน (N = 5) ตามลำดับ

ตาราง 26 ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้าน
การสร้างความสัมพันธ์ และร่วมกิจกรรมกับชุมชน

ข้อที่	ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชน	ความถี่
1.	คณะครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนให้มากขึ้น	25
2.	ควรจัดตั้งมูลนิธิศิษย์เก่า	7
3.	คณะครูควรพบปะและให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองนักเรียน	7
4.	ครูและชุมชนร่วมจัดกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น	3
5.	ควรมีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชน	2
6.	การร่วมกิจกรรมกับชุมชนไม่ควรให้เสียการเรียนการสอน	1
7.	กิจกรรมต่างๆ ควรได้รับความร่วมมือจากองค์กร ส่วนท้องถิ่นด้วย	1
8.	ควรให้ความสำคัญในกิจกรรมของชุมชนเท่า ๆ กัน	1
9.	จัดให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่าง บ้านและโรงเรียน	1
10.	ถึงงานบริการชุมชนเป็นภารกิจหลักด้านหนึ่งในการปฏิบัติงาน	1
11.	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนในการออกเสียงเลือกตั้ง คณะกรรมการโรงเรียน	1
12.	ภาระงานสอนมีมากอยู่แล้วไม่ควรเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	1
13.	ร่วมกับชุมชนจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนและครอบครัว	1
14.	โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองดูแลความประพฤติของลูกหลาน	1
15.	ให้จัดประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ให้คณะกรรมการเดือนละครั้ง	1
	รวม	54

จากตาราง 26 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ คณะครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนให้มากขึ้น (N = 25) รองลงมาคือ คณะครูควรพบปะและให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองนักเรียน (N = 7) และ ครูและชุมชนร่วมจัดกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น (N = 3) ตามลำดับ

ตาราง 27 ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์

ข้อที่	ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชน	ความถี่
1.	ควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายเช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ วารสาร เช่นจัดป้ายประชาสัมพันธ์ไว้ในชุมชน หรือ	28
2.	ควรประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง เช่นใช้เสียงตามสายในช่วงเช้า และเย็น	13
3.	ควรจัดประชาสัมพันธ์บริการข่าวให้ทันต่อเหตุการณ์ เน้นให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาของสังคม ยาเสพติด	5
4.	ประสานงานกับชุมชนในการประชาสัมพันธ์ เช่นให้ชุมชนช่วยประชาสัมพันธ์ หรือใช้หอกระจายข่าวของชุมชนในการประชาสัมพันธ์	5
5.	ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์	4
6.	ควรจัดบุคลากรรับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์และให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองและชุมชน	4
7.	ควรจัดทำกล่องหรือตู้สำหรับรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองและชุมชน ใช้นักเรียนเป็นสื่อประชาสัมพันธ์	3
8.	ควรมีการจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนและรายงานการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	2
9.	ควรประชาสัมพันธ์ด้วยผลงานเน้นความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน	2
10.	โรงเรียนควรมีการติดต่อกับผู้ปกครองอย่างน้อยเดือนละครั้ง เช่นทำเป็นจดหมายถึงผู้ปกครองประจำทุกเดือน หรือจัดประชุมผู้ปกครองบ่อย ๆ	2
รวม		68

จากตาราง 27 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนด้านการประชาสัมพันธ์ ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ ควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายเช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ วารสาร เช่นจัดป้ายประชาสัมพันธ์ไว้ในชุมชน หรือใช้ นักเรียนเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ (N = 28) รองลงมาคือ ควรประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เช่นใช้เสียงตามสายในช่วงเช้า และเย็น (N = 13) และ ควรจัดประชาสัมพันธ์บริการข่าวให้ทันต่อเหตุการณ์ เน้นให้ความรู้ (N = 5) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการ
ชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้
บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของคณะกรรมการสถาน
ศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสบการณ์การเป็นกรรมการ และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดชัยภูมิ

วิธีการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในปี
การศึกษา 2545 จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 156 โรงเรียน แบ่งตาม
ขนาดของโรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน ขนาดกลาง 89 โรงเรียน ขนาดเล็ก
65 โรงเรียน จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษารวมทั้งสิ้น 2,310 คน (ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่
นำโรงเรียนขนาดใหญ่มาศึกษาเนื่องจากมีจำนวนน้อยมาก เพียง 2 โรงเรียนเท่านั้น)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มาจากกลุ่มประชากร ตามข้อ 1 โดย
วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ด้วยวิธี Multi – stage
stratified sampling กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูป ของเดกรี และมอร์แกน
(Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 336 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1. วิชาการ 2. บุคลากร 3. อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ 4. การสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน และ 5. การประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนทั้ง 5 ด้าน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดชัยภูมิ รวมทั้งสิ้น 9 อำเภอ จำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างรวม 48 โรงเรียน แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 20 โรงเรียน ขนาดกลาง 28 โรงเรียน จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มตัวอย่าง 336 คน โดยมีขั้นตอน ดังนี้ ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่องขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 48 โรงเรียน โดยส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ ขอความร่วมมือจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างนำแบบสอบถามที่คณะกรรมการตอบแบบสอบถามแล้วไปฝากไว้ ณ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่โรงเรียนสังกัด แล้วผู้วิจัยไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 336 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 322 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.12 ของแบบสอบถามทั้งหมด เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 1 ฉบับ ดังนั้นได้แบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 321 ฉบับ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2545 - วันที่ 6 กันยายน 2545 รวมเป็นเวลา 33 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS / PC⁺ ทำการวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนทั้ง 5 ด้าน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนทั้ง 5 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t - test ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F - test ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีจำนวน 321 คน จำแนกตามเพศ เป็นเพศชาย จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 67.30 และเป็นเพศหญิง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 32.70 มีอายุ 30 - 45 ปี ส่วนใหญ่ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 57.60 รองลงมามีอายุ สูงกว่า 45 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 35.90 และมีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 ส่วนใหญ่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีวุฒิการศึกษาในระดับ ปริญญาตรี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 รองลงมามีวุฒิการศึกษาระดับ ประถมศึกษา (ป.6) จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 และมีวุฒิการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา (ม.3 - ม.6) และอนุปริญญา จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 27.70 สถานภาพของการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกได้ดังนี้ ผู้แทนชุมชน จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 ผู้แทนครู จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 และผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา มากกว่า 2 ปี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 67.30 และประสบการณ์การเป็นกรรมการน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 32.70 และมีโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 167 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.00 และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 154 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 48.00

2. ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากคือความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่

และวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.87$) ความคิดเห็นด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.82$) และด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.22$) และด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.17$) อยู่ในระดับปานกลาง

2.1 ด้านวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก คือ ผู้ปกครองและชุมชน ได้รับความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติดและโรคเอดส์จากโรงเรียน ($\bar{X} = 3.74$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุดคือ ผู้ปกครองและชุมชนมีโอกาสเข้าใช้บริการห้องสมุดของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.59$)

2.2 ด้านบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก คือ บุคลากรของโรงเรียนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการจัดกิจกรรม เช่น เป็นกรรมการตัดสินกีฬา เป็นพิธีกรในการจัดงานต่างๆ ($\bar{X} = 4.26$) สำหรับความคิดเห็นต่ำสุดคือ โรงเรียนจัดบุคลากรเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ($\bar{X} = 3.44$)

2.3 ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การให้ชุมชนยืมวัสดุอุปกรณ์ของ โรงเรียน เช่น ให้ยืมโต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง อุปกรณ์กีฬา ($\bar{X} = 4.31$) และมีความคิดเห็นต่ำสุดคือ โรงเรียนให้บริการยืมสื่อการสอน วัสดุ หรือ สื่อทางการศึกษาเพื่อใช้ในงานส่วนกลางของชุมชน เช่น ให้ยืมวิทยุแท็บเล็ต เครื่องฉายข้ามศีรษะ เป็นต้น ($\bar{X} = 3.40$)

2.4 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ และร่วมกิจกรรมกับชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด คือ คณะครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา ประเพณีสงกรานต์ ($\bar{X} = 4.35$) และมีความคิดเห็นต่ำสุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของ คณะครู ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{X} = 3.09$)

2.5 ด้านการประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทาง

การศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงนโยบายและความก้าวหน้าของโรงเรียน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ($\bar{X} = 3.65$) และความคิดเห็นต่ำสุด คือ โรงเรียนจัดกล่องหรือตู้สำหรับรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ทั้ง 5 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ($t - test$) ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ($F - test$) ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe) สรุปผลการตรวจสอบสมมติฐาน ได้ดังนี้

3.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยรวม และรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนสูงกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุระหว่าง 30 – 45 ปี นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความคิดเห็นสูงกว่าคณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.6) และวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ม.3-ม.6) และอนุปริญญา ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความคิดเห็นสูงกว่าคณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.6) และวุฒิการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา (ม.3-ม.6) และอนุปริญญา ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความคิดเห็นสูงกว่าคณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ม.3-ม.6) และอนุปริญญา นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสถานภาพการเป็นคณะกรรมการต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.6 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 90 คน สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

4.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนด้านวิชาการ ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ ควรให้ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน เช่นจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น แนะนำอาชีพให้แก่ชุมชน (N = 30) รองลงมาคือ ควรเน้นการสอนนักเรียนให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด (N = 10) และ ควรให้ความรู้ การปฏิรูปการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และความรู้ด้านกีฬา เป็นต้น (N = 10) ตามลำดับ

4.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนด้านบุคลากร ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ ควรจัดบุคลากรช่วยเหลือการจัดกิจกรรมในชุมชนเช่นเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชนเป็นพิธีกร หรือช่วยเหลือในกิจกรรมต่างๆ (N = 20) รองลงมาคือ ควรเพิ่มบุคลากรให้โรงเรียนตามความต้องการ (N = 10) และ พัฒนาศักยภาพให้บุคลากรในโรงเรียนเพื่อไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ชุมชน (N = 7) ตามลำดับ

4.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ กำหนดเกณฑ์การใช้อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ให้รัดกุม ผู้ที่ใช้วัสดุอุปกรณ์แล้วต้องรับผิดชอบดูแล (N = 17) รองลงมาคือ ควรจัดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ (N = 7) และ ควรให้ความสะดวกในการเข้าใช้อาคารสถานที่กับทุกคนในชุมชน (N = 5) ตามลำดับ

4.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ คณะครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนให้มากขึ้น (N = 25) รองลงมาคือ คณะครูควรพบปะและให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองนักเรียน (N = 7) และ ครูและชุมชนร่วมจัดกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น (N = 3) ตามลำดับ

4.5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนด้านการประชาสัมพันธ์ ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ ควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ วารสาร เช่นจัดป้ายประชาสัมพันธ์ไว้ในชุมชน หรือให้นักเรียนเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ (N = 28) รองลงมาคือ ควรประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เช่นใช้เสียงตามสายในช่วงเช้า และเย็น (N = 13) และ ควรจัดประชาสัมพันธ์บริการข่าวให้ทันต่อเหตุการณ์ เน้นให้ความรู้ (N = 5) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่มีความพร้อมทั้งด้าน บุคลากร อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ พร้อมทั้งจะให้บริการชุมชนในระดับหนึ่ง เพราะโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานจากต้นสังกัดในด้านวัสดุอุปกรณ์ และโรงเรียนขยายโอกาสจะต้องสร้างความเข้าใจกับชุมชน เพื่อที่จะให้ผู้ปกครองและชุมชนตระหนักถึงการให้บุตรหลานได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา (ป.6) ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน โรงเรียนหรือสถานศึกษามีหน้าที่ที่จะต้องให้บริการชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พนิจดา วีระชาติ (2542 : 26 – 27) กล่าวว่า โรงเรียนในปัจจุบันถือว่าเป็นสถาบันของสังคม ซึ่งทำหน้าที่สนองความต้องการ ความมุ่งหมายของโรงเรียน ในการจัดหรือบริหารโรงเรียนต้องพิจารณาถึงความต้องการของสังคม โรงเรียนจะต้องกำหนดบทบาทและหน้าที่ของตนได้ดังนี้ 1. สอนและอบรมนักเรียน 2. จัดการศึกษาออกโรงเรียน และ 3. ให้บริการแก่ชุมชน เมื่อพิจารณารายด้านมีประเด็นนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แม้ว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจะเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาถึงสามระดับ คือ ระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น และเป็นหน่วยงานของทางราชการที่มีความใกล้ชิดชุมชนมากที่สุด และมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่สามารถจะให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้ตามความพร้อมของโรงเรียน แต่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษายังมีข้อจำกัดในเรื่องปัญหาในเรื่องทรัพยากรและบุคลากร ด้านการเงิน ทำให้การดำเนินการของโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่ได้มาตรฐานด้านวิชาการ รวมถึงการจัดบริการให้ชุมชนด้านวิชาการยังมีน้อยอยู่ เนื่องจากข้อจำกัดของโรงเรียนที่ยังไม่

สามารถให้บริการวิชาการได้ตามความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544 : 67-77) กล่าวว่าข้อจำกัดของโรงเรียนในเรื่องของทรัพยากรและบุคลากรอย่างมาก นอกจากนั้นยังมีข้อจำกัดด้านการเงิน เช่น ข้อจำกัดในด้านทรัพยากรกำลังคน เช่น ครูเฉพาะด้าน ครูอาชีพบางสาขา นอกจากนั้นเรื่องของการปลูกฝัง ทักษะคิดและค่านิยมอันดีระหว่างโรงเรียน และชุมชน จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ชุมชนและ โรงเรียนมักจะมีสภาพต่างคนต่างอยู่ ชุมชนถือว่าโรงเรียนมีหน้าที่สอนหนังสือให้นักเรียนเท่านั้น โรงเรียนก็เหมือนกันถือว่าตนเองเป็นสถานที่ของราชการทำหน้าที่ของตนไม่ยุ่งเกี่ยวกับชุมชน แต่ต่อไปนี้โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองให้มีลักษณะเป็นโรงเรียนของชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีหน้าที่จัดบริการต่าง ๆ ให้ชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ สงบ ประเสริฐพันธ์ (2543 : 112 – 115) กล่าวว่า โรงเรียนมีภารกิจคือเป็นศูนย์ที่จะให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชนในโลกแห่งการเรียนรู้อันไม่มีสิ้นสุดนี้ คนทุกเพศทุกวัย ทุกวิชาชีพ ต่างก็ต้องหาข้อมูลความรู้ใหม่ ๆ โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด โรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ชุมชน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นมากที่สุด คือ ผู้ปกครองและชุมชน ได้รับความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติด และโรคเอดส์จากโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด และโรงเรียนมีนักเรียนที่เป็นลูกหลานของชุมชน ซึ่งสามารถเผยแพร่ความรู้ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้อย่างดีอีกทางหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ละออ เกษสุวรรณ (2544 : 86) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง สภาพปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 5 พบว่า โรงเรียนได้เผยแพร่ข่าวสาร เพื่อให้บริการชุมชนด้วยการประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารไปแจ้งให้ผู้ปกครองทราบอยู่ในระดับมาก การให้ความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานเช่นโรงเรียนร่วมกับสถานีอนามัย หรือสถานีตำรวจให้ความรู้เรื่องยาเสพติด และโรคเอดส์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เศษฐา ชนะบุญ (2543 : 127 – 128) ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า การให้บริการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือการให้ความร่วมมือกับทางราชการเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่ประชาชนในชุมชน ในสภาพสังคมปัจจุบันที่นับวันพิษภัยจากยาเสพติดแพร่ระบาด ถ้าโรงเรียนไม่ร่วมมือกับชุมชนแล้วภัยจากยาเสพติดเข้ามาสู่ ลูกหลานของชุมชนได้

สำหรับความคิดเห็นต่ำสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนมีโอกาสเข้าใช้บริการห้องสมุดของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณ เนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัดไม่ได้ให้ความสำคัญกับห้องสมุดโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนบางคนก็ไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญยิ่ง แต่ก็ได้ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ จัดสรรงบประมาณมาสนับสนุน หรือจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมารับ

ผิดชอบงานห้องสมุด ห้องสมุดไม่มีความพร้อมที่จะให้บริการเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ

1.2 การให้บริการด้านบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในสังคมชนบทโรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่พึ่งของชุมชน คือครู ซึ่งเป็นมาตั้งแต่ในอดีตแล้ว การที่ครูเป็นผู้นำทางความคิดให้แก่ชุมชน เป็นที่ปรึกษาให้ชุมชนได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริ เทศประสิทธิ์ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2544 : 55 – 59) กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษาหรือโรงเรียนอาจให้ครูหรือเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนไปช่วยพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยไม่กระทบกระเทือนการสอนในโรงเรียน สำหรับความคิดเห็นมากที่สุด คือ บุคลากรของโรงเรียนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการจัดกิจกรรม เช่น เป็นกรรมการตัดสินกีฬา เป็นพิธีกรในการจัดงานต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจะได้รับการจัดสรรบุคลากร ตามวิชาเอกที่โรงเรียนต้องการ เพราะฉะนั้นโรงเรียนจึงมีบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้านอยู่บ้าง เช่น ครูพละ ซึ่งจะช่วยชุมชนได้มากในการเป็นกรรมการตัดสินกีฬาในชุมชน หรือหน่วยงาน

ส่วนข้อที่มึความคิดเห็นต่ำสุดคือ โรงเรียนจัดบุคลากรเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน แม้ว่าโรงเรียนจะได้รับการจัดสรรบุคลากรให้ตามวิชาเอกที่โรงเรียนต้องการ แต่ก็ยังไม่ครบทุกสาขาที่โรงเรียนต้องการ เช่น ด้านวิชาชีพซึ่งโรงเรียนเองยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านทางวิชาชีพที่จะสอนนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรณาคม ภัคดีพิพัฒน์ (2533 : 75) ศึกษาเรื่อง การบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนครู และกรรมการสภาตำบล ในจังหวัดพะเยา พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนบุคลากร

1.3 ด้านอาคารสถานที่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการให้บริการด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนนี้เป็นสิ่งที่ชุมชนเกือบทุกชุมชนได้เข้าไปใช้บริการด้านนี้อยู่เป็นส่วนใหญ่ เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่มีอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ เช่น อาคารเรียน หอประชุม อุปกรณ์กีฬาพร้อมให้บริการชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสจะได้รับการจัดสรรงบประมาณในการสร้างสนามกีฬา เช่นสนามบาสเกตบอล เปตอง วอลเลย์บอลเกือบทุกโรงเรียน โรงเรียนเปิดให้บริการได้โดยไม่เก็บค่าบริการแต่อย่างใด สอดคล้องกับงานวิจัยของเดือนใจ แก้วประเสริฐ (2544:92) ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาพบว่า การให้บริการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนประถมศึกษาการให้บริการด้านอาคารสถานที่มากที่สุด (ร้อยละ 93.88) การให้ยืมอุปกรณ์กีฬาหรือวัสดุอุปกรณ์ เช่น โต๊ะเก้าอี้ เต้นท์ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล รุณชาติ (2542 :

97) ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การปฏิบัติงานการให้บริการชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมพบว่า ระดับการปฏิบัติงานการให้บริการชุมชนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม การให้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ การให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน เช่น โต๊ะเก้าอี้ ม้านั่ง อุปกรณ์กีฬา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์กีฬา โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีอุปกรณ์กีฬา โต๊ะ เก้าอี้ ที่มีขนาดเหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่ หรือเยาวชนในชุมชนสามารถใช้ได้ ถ้าเป็นโรงเรียนประถมที่ไม่ได้เข้าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สอนแค่ระดับประถมศึกษา (ป.6) อุปกรณ์ต่าง ๆ จึงไม่เหมาะที่จะให้ชุมชนใช้ได้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจึงสามารถที่จะให้บริการยืมวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนได้ สำหรับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ โรงเรียนให้บริการยืมสื่อการสอน วัสดุหรือสื่อทางการศึกษา เพื่อใช้ในงานส่วนกลางของชุมชน เช่น ให้ยืมเครื่องฉายข้ามศีรษะ เป็นต้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากการใช้สื่อทางการศึกษา เช่น วิทยุเทป หรือเครื่องฉายข้ามศีรษะ ในชุมชนนั้นยังไม่ได้ใช้ เพราะชุมชนยังไม่มีความรู้ในการใช้อย่างดีพอ และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนก็ไม่ต้องใช้สื่อเหล่านี้มากนักจึงไม่ได้ยืมจากโรงเรียน อีกอย่างหนึ่งโรงเรียนเองส่วนใหญ่ก็ยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในด้านนี้อยู่ ยังไม่สามารถที่จะบริการชุมชนได้ดีเท่าที่ควร

1.4 ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนในยุคการปฏิรูปการศึกษาปัจจุบัน ต้องให้ความสำคัญกับชุมชนมากขึ้น โรงเรียนต้องเข้าไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องถึงบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนและชุมชนที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียน หรือสถานศึกษา โรงเรียนจะต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดีหาแนวทางความร่วมมือที่เหมาะสมที่จะให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา และเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปด้วยดี สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (มาตรา 29) ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาในปัจจุบัน และในอนาคต จึงเห็นได้ว่าผู้ปกครอง ชุมชน จะมามีบทบาทส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งจะอยู่ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่นมีส่วนในการกำกับดูแล

ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นต้น การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพของโรงเรียนทุก ๆ ด้าน จึงมีความสำคัญยิ่ง มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพทยา สุวรรณภูมิ (2544 : 96) ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามการรับรู้ของคณะกรรมการโรงเรียนกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร. พบว่าความคิดเห็นสูงสุดคือ คณะครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา ประเพณีสงกรานต์ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก เป็นประเพณีที่โรงเรียนได้ปฏิบัติประจำอยู่แล้ว เพราะเป็นโอกาสที่โรงเรียนจะนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และเป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงประเพณีวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของไทย ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน และยังเป็น การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอีกทางหนึ่ง

สำหรับความคิดเห็นต่ำสุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ทั้งในอดีต จนปัจจุบันความเชื่อที่ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องของโรงเรียน ไม่เกี่ยวกับผู้ปกครองหรือชุมชน สอดคล้องกับลาวัลย์ วงศ์ขันแก้ว (2542 : 62) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียนบ้านแม่หลู่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคลอง จังหวัดแพร่ พบว่า การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินผลการทำงานของโรงเรียน ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมน้อย เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่คิดว่าตนเองไม่มีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะร่วมประเมินผลการทำงานของโรงเรียน

1.5 ด้านการประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณที่จะสนับสนุน และขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถในงานด้านการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งในการปฏิบัติหน้าที่หลักคือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบัน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องมีแผนการสอน เตรียมการสอนเป็นอย่างดี มีสื่อการสอน รวมทั้งเตรียมการเพื่อรับการประเมินภายใน และการประเมินภายนอก ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติทำให้ครูต้องทำงานหนักไม่มีเวลาทำให้โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานการประชาสัมพันธ์

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าความคิดเห็นมากที่สุดคือ โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงนโยบาย และความก้าวหน้าของโรงเรียนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ทั้งนี้อาจเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติอยู่แล้ว เพราะแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเห็นความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อรายงานหาโรงเรียนมีผลงานอะไรเพิ่มขึ้น เพราะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจะต้องมี

การประชาสัมพันธ์ หรือแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการศึกษาต่อของ บุตรหลาน เพื่อยกระดับการจัดการศึกษาของชาติให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา (ป.6) ได้ ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (2544 : 169) พบว่ากรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมในการพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียน (ร้อยละ 74.84)

สำหรับความคิดเห็นต่ำสุด คือ โรงเรียนจัดกล่องหรือตู้รับฟังความคิดเห็น ของผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก เพราะภาระของครูมีมากอยู่แล้ว และ มีงานส่วนอื่นที่เร่งด่วนมากกว่า รวมทั้งขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเวศ ฤชากุล (2542 : 130) ศึกษาปัญหาและการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า การปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ที่สุด คือโรงเรียนจัดให้มีการติดตามผลการดำเนินงานด้านการบริการข่าวสารและประชาสัมพันธ์

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ชัยภูมิ จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการเป็นคณะกรรมการ ประสพการณ์ การเป็นคณะกรรมการ และขนาดของโรงเรียน พบว่าคณะกรรมการมีความคิดเห็นสอดคล้อง กันทุกกลุ่ม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามเพศ จากผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คณะกรรมการกับโรงเรียนให้ ความร่วมมือเป็นอย่างดีมีความเข้าใจในการให้บริการชุมชนของโรงเรียน ทำให้มีความคิดเห็น ที่ สอดคล้องกันทุกด้าน และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปถึงสิทธิเสรีภาพของหญิง ชายที่เท่า เทียมกัน รวมทั้งการที่รับนโยบาย สภาพแวดล้อมอย่างเดียวกันทำให้ คณะกรรมการที่มีเพศ ต่างมีความเห็นที่สอดคล้องกันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี จุลเพชร (2538 : 78) ได้ ศึกษาความคิดเห็นของครูเทศบาลเกี่ยวกับการให้ บริการชุมชน ของโรงเรียนเทศบาล ในเขต 4 พบว่า ครูเทศบาลทั้งชายและหญิงมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนอยู่ในระดับ ปานกลางเหมือนกัน มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน เพราะฉะนั้นเพศต่างกันอาจมีความคิดเห็นที่ ไม่แตกต่างกันได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาริรัตน์ เกิดผล (2536 : 116) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต ชนบท จังหวัดกาญจนบุรีพบว่า ครูผู้ปฏิบัติงานชาย และหญิง ประสพปัญหาการดำเนินงาน ตามโครงการ กศ.พช. โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จำแนกตามอายุ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ที่ได้รับเลือกจากชุมชนและโรงเรียน ให้เข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา นั้นส่วนใหญ่มีช่วงอายุอยู่ในระดับกลางคน หรือวัยผู้ใหญ่ ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเรื่องใหม่ที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของกรรมการที่เป็นตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถาภยกุล (2538 : 90) ศึกษาบทบาทในการพัฒนาชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีตามทัศนะของผู้นำชุมชนพบว่า ผู้นำชุมชนที่มีอายุต่างกันมีทัศนะต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนติพันธ์ โปธิกุล (2543 : 74) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่องานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนวัดบางโกลน ใน อำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่องานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณารายด้านพบด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยที่เมื่อพิจารณาเป็นรายค่าพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุสูงกว่า 45 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุ 30 – 45 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนยังมีการปฏิบัติน้อย โรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ ขาดการสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งบุคลากร จึงทำให้การประชาสัมพันธ์ยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวี บุตรสาธรรม (2541 : 140) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่นพบว่า โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ สาเหตุจากการขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารและชุมชนเป็นใหญ่ทำให้การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงแต่ละโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ที่ไม่เหมือนกันตามความพร้อมของโรงเรียน จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนแตกต่างกันได้

2.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก โรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่

ใกล้เคียงกัน รวมทั้งรับนโยบายในการปฏิบัติงานก็เป็นแนวเดียวกัน โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของชุมชน โรงเรียนต้องปรับตัวให้ใกล้ชิดชุมชน ในการปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนจะต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง และชุมชนให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันโรงเรียนได้รับความร่วมมืออย่างดีจากชุมชน จึงทำให้คณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิตย์ สุวรรณเมณี (2534 : 111) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาสพบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสังกัดเดียวกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความคิดเห็นสูงกว่าคณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ม.3-ม.6) และอนุปริญญา และมีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.6) สำหรับด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความคิดเห็นสูงกว่าคณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ม.3-ม.6) และอนุปริญญา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีประสบการณ์จากการเรียนรู้ที่แตกต่าง คณะกรรมการเป็นผู้ที่อยู่ในช่วงอายุที่เป็นผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากที่ได้จากการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต ผู้ใหญ่มีความแตกต่างย่อมทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544 : 87, 289) กล่าวว่า ผู้ใหญ่เองก็มีความแตกต่างกัน ความสามารถในการเรียนรู้หรือสติปัญญามีองค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมหลายด้าน เช่น สภาพแวดล้อมสำหรับผู้ใหญ่บางคนอาจเป็นตัวกระตุ้นให้เพิ่มพูนสติปัญญา ในขณะที่ผู้ใหญบางคนอาจจะพบสภาพแวดล้อมที่ทำลายหรือยับยั้งในการเรียนรู้ สำหรับผู้ใหญ่ที่มีโอกาสรับการศึกษาในในระบบโรงเรียนนานกว่าก็จะมีทักษะ ความชำนาญในการเรียนรู้มากกว่า รวมทั้งมีพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพิ่มพูนสติปัญญาได้มากกว่าอีกด้วย นอกนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 จำแนกตามสถานภาพการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวม และรายด้าน แตกต่างกัน

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกันสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สถานภาพหรือองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้แทนครูผู้สอน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เข้าใจว่าการให้บริการชุมชนของ โรงเรียนด้วยการจัดกิจกรรมบริการชุมชนเป็นในลักษณะที่เคยทำมา การปฏิบัติหน้าที่ตาม ระเบียบของคณะกรรมการตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ.2543 มีหน้าที่กำกับ ดูแล ส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้นยังมื การปฏิบัติน้อยอยู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินต์ สีใส (2537 : 84).ศึกษาความคิดเห็นของ คณะกรรมการกลุ่ม และครูวิชาการกลุ่ม โรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อ บริการชุมชน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่า คณะกรรมการกลุ่ม และครูวิชาการมีความคิดเห็นใน การจัดกิจกรรมเพื่อให้บริการชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้

2.5 จำแนกตามประเภทการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสพการณ์เป็นคณะกรรมการ ต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้ง นี้อาจเนื่องมาจาก ประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวนที่ใกล้เคียงกันมาก เพราะเริ่มใช้ระเบียบมาได้ 2 ปี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังเป็นชุด แรก ยังไม่มีการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ.2543 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจัดสภาพการเรียนการสอนที่ คล้ายคลึงกัน จึงทำให้ประสพการณ์การเป็นกรรมการที่ต่างกัน มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวยพร ทรัพย์คง. (2542 : บทคัดย่อ). ศึกษาบทบาทคณะ กรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัด ปราจีนบุรี พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีสถานภาพของกรรมการต่างกัน มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

2.6 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษารับ นโยบายในการปฏิบัติงานเหมือนกัน และการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อยู่ในเกณฑ์เดียวกัน โรงเรียนไม่ว่าจะขนาดเล็กหรือกลาง ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่คล้ายกัน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ หล้าบุตรศรี (2544 : 85) ศึกษาการปฏิบัติงานการให้

บริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดหนองคายพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีผลการปฏิบัติงานการให้บริการชุมชนไม่แตกต่างกัน เนื่องจากโรงเรียนมัศึกษามีกรอบในการปฏิบัติงานอันเดียวกัน เมื่อผลการปฏิบัติงานในการให้บริการชุมชนในทุกโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก หรือขนาดกลาง ผลปรากฏออกมาจึงไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้เสนอแนะเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

3.1. ด้านวิชาการ ข้อเสนอแนะในการให้บริการชุมชนด้านวิชาการที่มากที่สุด คือ โรงเรียนควรให้ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน เช่น จัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น หรือแนะแนวอาชีพให้แก่ชุมชน ครูควรเห็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีคุณภาพ ควรให้ความรู้เรื่องการปฏิรูปการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน หรือความรู้ด้านกีฬา ทั้งนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนมีงานภาระในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นภาระหนักอยู่แล้ว และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจะมีกิจกรรมมาตลอดปีการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินันท์ อัมระระ (2537 : 63) ได้ศึกษาภารกิจด้านบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาในเขตบางกะปิพบว่า โครงการและกิจกรรมด้านบริการชุมชนด้านวิชาการ มีเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน เรื่องยาเสพติดและโรคเอดส์ แนะนำการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพแก่เด็ก และผู้ปกครอง เปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชน หรือเปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนทางไกล นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิกุล เทพพิพิธ (2542 : 135) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนตามเครือข่ายการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 10. พบว่ามีข้อเสนอแนะโรงเรียนควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาความรู้ และทักษะทางด้านอาชีพเพื่อให้บริการชุมชนให้มากขึ้น

3.2 ด้านบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ การจัดบุคลากรช่วยงานชุมชนเป็นวิทยากรแก่ชุมชน เช่น เป็นพิธีกร หรือช่วยเหลือในงานต่างๆ และควรเพิ่มบุคลากรให้โรงเรียนตามความต้องการ ทั้งนี้อาจเนื่องจากในชุมชนหนึ่ง ๆ กลุ่มบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และอยู่ใกล้ชิดชุมชนมากที่สุดคือ บุคลากรทางการศึกษา หรือโรงเรียน ในส่วนที่โรงเรียนบริการชุมชนโดยจัดบุคลากรไปช่วยเหลือแก่ชุมชน จึงเป็นสิ่งที่ชุมชนต้องการมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญณรงค์ นิลกรณ์ (2545 : 173) ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีพบว่า การให้บริการชุมชนโรงเรียนควร

เตรียมบุคลากรของโรงเรียน รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอ พร้อมให้บริการ ให้ความสำคัญ สะดวก มีผู้รับผิดชอบ และอุทิศเวลาให้แก่ชุมชนที่มีติดต่อราชการในโรงเรียน

3.3 ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ มีข้อเสนอแนะที่มากที่สุด คือ การกำหนดเกณฑ์การใช้อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ให้รัดกุม ผู้ที่ใช้วัสดุอุปกรณ์แล้ว ต้องรับผิดชอบต่อดูแล ทั้งนี้อาจเนื่องจากการให้บริการด้านนี้ชุมชนได้ใช้บริการเป็นส่วนใหญ่ ในการใช้บริการมีแต่ผู้ที่มาใช้ ขอยืม แต่ไม่มีใครรับผิดชอบรักษาบำรุงดูแล ปล่อยให้เป็นที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียว ซึ่งก็ทำให้อายุการใช้งานสั้นลง ถ้าผู้ที่มีส่วนใช้ทุกคนช่วยกันดูแลก็จะทำให้อายุการใช้งานทั้งอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ยาวนานขึ้นเป็นประโยชน์ต่อทางราชการและชุมชน โรงเรียนควรกำหนดแผน หรือโครงการใช้อย่างรัดกุม สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการชุมชน ของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 88) ให้ยืมวัสดุ ครุภัณฑ์ในงานที่เป็นส่วนรวม ให้ยืมสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรม เช่น ห้องสมุด หอประชุม

3.4 ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน มีข้อเสนอแนะที่มากที่สุดคือ คณะครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนให้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเป็นในลักษณะร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ยังไม่มีกิจกรรมอื่น ๆ ของชุมชน และอีกประการหนึ่ง บุคลากรของโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ใช้คนในพื้นที่ เมื่อหมดเวลาทำการแล้วก็กลับบ้าน จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะร่วมกิจกรรมกับชุมชน ในการร่วมกิจกรรมชุมชน เป็นในลักษณะสองทาง คือเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาท ร่วมกิจกรรมของโรงเรียนด้วย เช่น เชิญมาเป็นกรรมการสถานศึกษา ระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาช่วยพัฒนาการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชษฐา ชนะบุญ (2543 : 141) ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า แนวทางที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูสายผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา มีความเห็นว่าควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดในด้าน การร่วมกิจกรรมของชุมชน คือครูควรพาคณะนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนทุกครั้ง ที่ชุมชนได้จัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสสำคัญต่าง ๆ

3.5 ด้านการประชาสัมพันธ์ ข้อเสนอแนะที่มากที่สุดคือ ควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ วารสาร ควรจัดป้ายประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ในชุมชนด้วย หรือให้นักเรียนเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ ควรประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง เช่น เสี่ยงตามสายในช่วงเช้าและเย็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และการปฏิบัติอาจไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร จึงทำให้การประชาสัมพันธ์ยังใช้สื่อที่หลากหลาย และเข้าไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งเป็นปัญหาในการดำเนินงานด้านนี้อยู่มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ แก้วประเสริฐ (2544 : 108) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถม

ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาพบว่า การประชาสัมพันธ์นั้น โรงเรียนควรประสานงานกับผู้นำชุมชน ประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว หรือโรงเรียนจัดประชุมชี้แจงเรื่องราวต่าง ๆ เผยแพร่ข่าวสารกับนักเรียน เพื่อบอกต่อให้ผู้ปกครองซึ่งจะช่วยประหยัดงบประมาณและเวลาได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการวิจัยพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้ปรับปรุงการให้บริการชุมชนของโรงเรียนได้ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา และเป็นแนวทางให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา การปฏิรูปการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะทั่วไปดังนี้

1.1 การให้บริการด้านวิชาการ ผลจากการวิจัยพบว่า การให้บริการชุมชนด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะพบว่าการให้ชุมชนได้ใช้บริการห้องสมุดของโรงเรียนน้อยที่สุด และในขณะเดียวกันคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีข้อเสนอแนะด้านวิชาการมากที่สุด คือควรให้ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน เช่นอบรมหลักสูตรระยะสั้น การแนะแนวอาชีพให้แก่ชุมชน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่โรงเรียน ภาครัฐ หน่วยงานของกรมการศึกษา นอก โรงเรียน ร่วมกันสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ชุมชน จัดบริการชุมชนทางวิชาการ จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้ชุมชน

1.2 การให้บริการด้านบุคลากร โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีโครงการ แผนงาน หรือสำรวจความต้องการของชุมชน เพื่อวางแผนจัดทำโครงการควรให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อนำความรู้ไปช่วยเหลือชุมชน เช่น เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน เป็นพิธีกรหรือช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

1.3 การให้บริการด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ จากการวิจัยพบว่า การให้บริการด้านนี้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนให้บริการได้ดีมาก คืออยู่ในระดับมาก แต่ยังคงขาดการเอาใจใส่ บำรุงรักษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอแนะว่า โรงเรียนควรมีแผนการใช้อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ อย่างรัดกุม กำหนดระเบียบในยิม - การส่งคืนรวมทั้งการช่วยดูแล และรับผิดชอบบำรุงรักษาด้วย

1.4 การให้บริการด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน การให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนมีน้อยมาก เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการศึกษา การปฏิบัติงานของโรงเรียนควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม รับรู้ และตรวจ

สอบได้ เพราะชุมชนมีส่วนสำคัญในการระดมทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยพัฒนาการศึกษาได้อีกทางหนึ่ง

1.5 การให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นด้านที่โรงเรียนให้บริการชุมชนน้อยอีกด้านหนึ่ง ข้อที่โรงเรียนจัดบริการน้อยที่สุด คือ การจัดกล่องหรือตู้สำหรับรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง และชุมชน โรงเรียนควรให้ความสำคัญในส่วนนี้ มากขึ้นรับฟังความคิดเห็นของชุมชน จะได้นำมาปรับปรุงหรือจัดบริการให้ชุมชนได้ตามความต้องการ และควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ด้วยผลผลิตคือคุณภาพของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ศึกษาเปรียบเทียบการให้บริการชุมชนของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิและในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น ผู้ปกครองนักเรียน ผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน หรือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาความร่วมมือระหว่างโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ และสุนทร สุนนท์ชัย. (2541). *วิสัยทัศน์ทางการศึกษา : ทิศทางที่ไทยต้องทบทวน*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2543). *การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยกรณีศึกษาศาสนสถานศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน* กรุงเทพฯ ฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กรมสามัญศึกษา. (2543, ตุลาคม). *รายงานการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา (ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542)*. กรุงเทพฯ ฯ : .กองการมัธยมศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *กระทรวงศึกษาธิการ 109 ปี*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2538). *รายงานประจำปี การดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา : สำนักงานการขยายโอกาสทางการศึกษา.
- _____. (2540). *เอกสารประกอบการอบรมเพื่อพัฒนาคณะกรรมการโรงเรียน*. กรุงเทพฯ ฯ ; เจ เอ็น ที : สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
- กล้า สมตระกูล. (2543, กรกฎาคม). "หัวใจของการปฏิรูป การศึกษาไทยยุค 2000" *วารสารการศึกษานอกโรงเรียน*. 3 (8) : 25.
- จาดุรงค์ แสนแดง. (2533). *ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับ บทบาทในการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6*. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.อัดสำเนา.
- เจษฎา บุรณะจาระ. (2540). *การศึกษาความต้องการของกรรมการโรงเรียน เกี่ยวกับการให้บริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ปริญญาโท กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ :บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ชาญณรงค์ นิลกรณ์. (2545). *การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- เชษฐา ชนะบุญ. (2543). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย, ราชภัฏกำแพงแสน. ถ่ายเอกสาร.
- ชุติมณฑน์ อ่ามระ. (2537). การกิจด้านบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- เดือนใจ แก้วประเสริฐ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- ถวัลย์ หงษ์ไทย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว เมื่อ 28 มีนาคม - 8 เมษายน 2545.
- ทวี บุตรสาธรรม. (2541). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ทวิศักดิ์ หล้าบุตรศรี. (2544). การปฏิบัติงานการให้บริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย. รายงานการค้นคว้าอิสระ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพทยา สุวรรณภูมิ. (2544). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามการรับรู้ของคณะกรรมการโรงเรียนกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- เนติพันธ์ โพธิกุล. (2543). ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนวัดบางโกลนใน อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3 .กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- บรรณาคม ภัคดีพัฒน์. (2533). การบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และกรรมการสภาตำบลในจังหวัดพะเยา. บทบาทในการบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนกลางตามทัศนะของผู้บริหารและครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารศึกษา ผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ประหยัด พานิชย์ดี. (2542). ศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นนทบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการค้นคว้าอิสระ ปรินญาณิ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ประเวศ วะสี. (2543,16 – 31 ธันวาคม). "การปฏิรูปการศึกษาแก่ทุกระดับของแผ่นดิน" , ปฏิรูปการศึกษา. 3 (3) : 60.
- ประเวศ ฤชากุล. (2542). ศึกษาปัญหาและการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี. รายงานการค้นคว้าอิสระ ปรินญาณิ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พินิจดา วีระชาติ. (2543). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พิกุล เทพพิพิธ. (2542). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนตามเครือข่ายการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 10. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ไพโรจน์ กลั่นกุหลาบ. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ ฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภัคดีพร ศักดิ์สูง. (2536). บทบาทในการบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนกลางตามทัศนะของผู้บริหารและครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อัดสำเนา.

- มงคล รุณธาตุ. (2542). การปฏิบัติงานการให้บริการชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. รายงานการค้นคว้าอิสระ. ปริญญา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544). เอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนชุมชน หน่วยที่ 8 – 15. กรุงเทพฯ : สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544, กรกฎาคม). การประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- เรียงชัย หมื่นชนะ. (2534). มนุษย์สัมพันธ์สำหรับครู. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2536). หลักการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพรจำกัด.
- ละออ เกษสุวรรณ. (2544). สภาพและปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- ลาวัลย์ วงศ์ขันแก้ว. (2542). ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมใน โรงเรียนบ้านแม่หล้า สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคลอง จังหวัดแพร่. รายงานการค้นคว้าอิสระ ปริญญา กศ.ม. (ประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ . ถ่ายเอกสาร.
- วราคม ที่สุกะ. (2544). สังคมวิทยากับการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาริรัตน์ เกิดผล. (2536). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย ดันศิริ. (2542). คำอธิบาย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2542, กุมภาพันธ์). "หัวใจการปฏิรูปการศึกษา". รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย. 2 (12) : 7- 8.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2541). รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- สงบ ประเสริฐพันธ์. (2543). ร่วมกันสรรค์สร้างคุณภาพโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- สมชาย เทพแสง. (2543 –2544, ธันวาคม-มกราคม). “แก่นปฏิรูปการศึกษา”. วารสารข้าราชการครู. 21.(2) : 19.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. (2544). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2544. เอกสารลำดับที่ 2 / 2544. อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2528). คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____ (2531). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว.
- _____ (2534). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____ (2538). คู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. อัดสำเนา.
- _____ (2539). คู่มือการใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____ (2541). ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่มที่ 7. กรุงเทพฯ : คัมปายอิมเมจจิง.
- _____ (2543 มีนาคม). รายงานสถิติการศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- _____ (2544). พัฒนาการของคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาและแนวทางการประเมิน. กรุงเทพฯ : สำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาการออกแบบระบบการประเมินผลภายใน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- _____ (2544). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, องค์การมหาชน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุจินต์ สีใส. (2537). ความคิดเห็นของคณะกรรมการกลุ่ม และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร สุนันท์ชัย. (2526). การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 4. กรุงเทพฯ : เพชรสยาม.

- สุนิตย์ สุวรรณเมณี. (2534). การศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี จุลเพชร. (2538). ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูเทศบาลเกี่ยวกับการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนเทศบาล ในเขต 4. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อัดสำเนา.
- สุรพันธ์ ยันต์ทอง. (2533). การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : แพรว... วิทยา.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2529). การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน์.
- _____. (2544). จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่ (*Psychology for Training Adult*). กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- เสาวนีย์ เสนาสุ. (2529). การศึกษาชุมชน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (2544, ธันวาคม). การศึกษานอกโรงเรียนแนวทางการจัดและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : รังษีการพิมพ์.
- อรสา กาญจนนท์. (2538). ศึกษาบทบาทในการพัฒนาชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีตามทัศนะของผู้นำชุมชน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อัดสำเนา.
- อำนาจ ปราสาททอง. (2537). ปัญหาการด้านการไม่แปลกแยกจากชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดลพบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อัดสำเนา.
- อำนวยการ ทรัพย์คง. (2542). บทบาทคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อุดม เขยแก้ว. (2543). ศึกษาวิเคราะห์ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

- อุทัย ดุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์. (2540). *ระบบการศึกษากับชุมชน*.
กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543, มีนาคม). *รายงานการวิจัย การศึกษาแนวทางการบริหาร
และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน (School - Based Management)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- Becerra, Vega, G. (1974, November). "Role Perceptions of Administrators
and Community Representation in Participatory Decision Making,"
Dissertation Abstract International. 34 : 6887-A .
- Douglas, Harl, R. (1965). *Trends and Issues in Secondary Schools*. New Prentice
-Hall of India.
- Sorbello, Anthony, Frank. (1978, August). "Perception of Actual and Ideal Role
in School, Community Relations for Parents of Elementary School
Children in Selected School Districts, "*Dissertation Abstract
International*." 39(2) : 598-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.ปัญญา แก้วกี้อยูร เลขานุการกรม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. นางวราภรณ์ บางเลี้ยง ศึกษาพิเศษ ระดับ 8 หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. นางสุดสงวน เลิศล้ำ ศึกษาพิเศษ ระดับ 8 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดชัยภูมิ
4. นายสุรชัย ชัยมีเขียว หัวหน้าการ ระดับ 8 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ
5. นายวรายุทธ ทวีลาภ ศึกษาพิเศษ ระดับ 6 ศึกษาพิเศษอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ

ภาคผนวก ข
การศึกษาโดยการสัมภาษณ์เบื้องต้น

การศึกษาโดยการสัมภาษณ์เบื้องต้น

ในการศึกษาค้นคว้า จัดทำเค้าโครงปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า และให้มีแนวทางสอดคล้องกับการให้บริการชุมชนของโรงเรียน ซึ่งจัดให้ชุมชนจริง ในการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามการบริหารงานของโรงเรียนทั้ง 6 งาน จึงได้ทำโครงการนำร่อง ใช้วิธีการศึกษาด้วยการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียน แล้วนำการศึกษามาประมวลผลการให้บริการชุมชนของโรงเรียน เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างข้อคำถามของงานวิจัย

วิธีการดำเนินการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เบื้องต้น

1. กำหนดคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์คือ โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว เป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมให้บริการชุมชนและมีสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน และยังเป็นโรงเรียนนำร่องในการปฏิรูปการศึกษา นำร่องการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2545 ซึ่งเป็นโรงเรียนเดียวในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ และดำเนินการสร้างกรอบในการสัมภาษณ์

2. เป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์

3. นำข้อความสัมภาษณ์ของคณะกรรมการ ฯ มาประมวล โดยแยกประเด็นการให้บริการชุมชน ที่ได้จากการสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอเทพสถิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 15 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ จำนวน 7 คน ซึ่งมีรายชื่อของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการวิทยาลัย	หงษ์ไทย	ผู้บริหารโรงเรียน
2. อาจารย์ประจำวลาภ	คงวัง	ผู้แทนครู
3. คุณอึ้งอร	เฮงตระกุล	ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน
4. คุณฉวีติมา	ตั้งยั้งยง	ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ
5. คุณทรงพล	จิรวังศ์ประภา	ผู้แทนองค์กรชุมชน
6. คุณวีระวุฒิ	โม่งขุนทด	ผู้แทนศิษย์เก่า
7. คุณนิพนธ์	เจิมกลาง	ผู้แทน อบต.ห้วยยายจิว

สรุปประเด็นการให้บริการชุมชน จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการ ฯ

1. ด้านวิชาการ

คณะกรรมการกลุ่มตัวอย่าง	กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้บริการแก่ชุมชน
ผอ.ถวัลย์ หงษ์ไทย	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาฯ ได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นร่วมรณรงค์ให้ความรู้เรื่องไข้เลือดออก (การทำจัดยุงลาย)
อาจารย์ประจวบลาภ คงวัง	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบตามสภาพความเป็นจริง - จัดนิทรรศการให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ แก่นักเรียนและชุมชน - สอนวิชาอาชีพระยะสั้นให้เยาวชนในชุมชน - ให้คำแนะนำกับผู้ปกครองในการเรียนต่อของนักเรียน
คุณอิงอร เสงตระกุล	- การที่ทางโรงเรียนรายงานผลการเรียนและความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทำให้ผู้ปกครองทราบผลการเรียนของนักเรียน
คุณจิตติมา ตั้งยิ่งยง	<ul style="list-style-type: none"> - อยากโรงเรียนให้ความรู้เรื่องวัฒนธรรม ประเพณีที่ถูกต้องแก่เยาวชน และประชาชนทั่วไป - จัดการศึกษาให้ประชาชน ให้มีความรู้การปฏิบัติการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 - อยากให้จัดบริการห้องสมุดให้ผู้ปกครอง ชุมชนได้เข้าใช้บริการ อย่างเช่นเวลาที่ ผู้ปกครองมารอรับลูก เวลาเลิกเรียนหรือมาส่งลูกตอนเช้า สามารถเข้าไปอ่านหนังสือได้จะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้ผู้ปกครองด้วย
คุณทรงพล จีรวงศ์ประภา	- โรงเรียนร่วมกับสถานีตำรวจภูธรเทพสถิต ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ กฎหมายจราจร และกฎหมายที่จำเป็นสำหรับประชาชน ให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง
คุณธีระวุฒิ โมงขุนทด	- โรงเรียนร่วมกับวัด จัดอบรมศีลธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน
คุณนิพนธ์ เจริญกลาง	- การอบรมกฎหมายที่จะเป็นสำหรับประชาชน

2. ด้านบุคลากร

คณะกรรมการกลุ่มตัวอย่าง	กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้บริการแก่ชุมชน
ผอ.ถวัลย์ หงษ์ไทย	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนจัดให้บุคลากรไปช่วยชุมชนเมื่อมีผู้มาขอให้ช่วย เช่น เป็นกรรมการตัดสินกีฬาในหมู่บ้าน หรือให้ อบต. - บุคลากรของโรงเรียน ไปร่วมงานของชุมชน เช่นงานวัด - โรงเรียนจัดนักเรียน และครูผู้ควบคุมไปช่วยเสิร์ฟน้ำในงานศพของชาวบ้านที่ขอความอนุเคราะห์มาหรือช่วยงานประจำปีของวัด - ให้บุคลากรช่วยจัดตกแต่งเวที ในการจัดงานต่าง ๆ ของชุมชน
อาจารย์ประจวบลาภ คงวัง	<ul style="list-style-type: none"> - เคยไปช่วยงานบุญต่าง ๆ ชุมชน - เคยควบคุมนักเรียนไปช่วยงานต่าง ๆ
คุณอิงอร เสงตรระกุล	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนจัดคณะกรรมการตัดสินกีฬาของกลุ่มแม่บ้าน - โรงเรียนคณะครูไปเป็นพิธีกรในการประกวดนางสงกรานต์ของวัด
คุณจิตติมา ตั้งยิ่งยง	<ul style="list-style-type: none"> - งานแต่งงานของหลาน ครูไปช่วยเขียนป้ายให้
คุณทรงพล จีรวงศ์ประภา	<ul style="list-style-type: none"> - ท่าน ผอ. ไปเป็นพิธีกรในงานแต่งงานของตนเอง - ภารโรงของโรงเรียนตกแต่งเวทีให้ในงานแต่งงาน - นักเรียนไปช่วยงาน
คุณธีระวุฒิ โมงขุนทด	-
คุณนิพนธ์ เจิมกลาง	<ul style="list-style-type: none"> - คณะครูเป็นกรรมการตัดสินกีฬา ของอบต.ตามที่ขอไปทุกครั้ง - คณะครูเป็นกรรมการออกข้อสอบ และคุมสอบคัดเลือกนักเรียน เพื่อรับทุนการศึกษาของ อบต.

3. ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์

คณะกรรมการกลุ่มตัวอย่าง	กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้บริการแก่ชุมชน
ผอ.ถวัลย์ หงษ์ไทย	<ul style="list-style-type: none"> - “เรื่องการให้บริการชุมชนด้านอาคารสถานที่ ชุมชนจะเข้ามาใช้บริการมาก การยืมวัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะอุปกรณ์ในการเล่นกีฬา โรงเรียนจึงมีแผนงาน โครงการให้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน กำหนดระเบียบในการยืม การคืนวัสดุอุปกรณ์” - ให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นสนามกีฬาใช้แข่งขันกีฬาได้ - ใช้โรงเรียนเป็นสถานที่อบรมลูกเสือชาวบ้าน - โรงเรียนให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ เช่น เต็นท์ โต๊ะ เก้าอี้ชุดรับแขก ยืมผ้าใช้ตกแต่งสถานที่ รถตัดหญ้า อุปกรณ์กีฬา เป็นต้น
อาจารย์ประจวบลาภ กงวัง	<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนมายืมอุปกรณ์เครื่องครัว - โรงเรียนจัดรายการแสดงของนักเรียนไปช่วยงาน เช่น ขบวนแห่ งานประเพณีของวัด
คุณอิงอร เสงตระกุล	<ul style="list-style-type: none"> - เคยยืมอุปกรณ์กีฬาเช่น ตระกร้าแชร์บอล วอลเลย์บอล <p>ขอความอนุเคราะห์ ขอกระดานดำ ซอล์ก แปรลงลกระดานดำไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของหมู่บ้าน</p>
คุณจิตติมา ตั้งยิ่งยง	<ul style="list-style-type: none"> - ได้ใช้สถานที่หอประชุมจัดงานแต่งงาน - ใช้น้ำ ไฟฟ้า ของโรงเรียน <p>ใช้เวทีเสาชาง จัดงานเลี้ยงของกลุ่มแม่บ้านเพื่อหารายได้ใช้ในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านทุกปี</p>
คุณทรงพล จีรวงศ์ประภา	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้เวทีเสาชางจัดงานแต่งงาน - ใช้วัสดุอุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้
คุณธีระวุฒิ โมงขุนทด	<ul style="list-style-type: none"> - “ในขณะนี้ไม่ใช่กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ แต่อยากจะเสนอในเรื่องการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน ส่วนใหญ่ชุมชนจะใช้สถานที่ ของโรงเรียนกันอย่างเดียว อยากให้ทำอย่างไรที่จะช่วยกันบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ให้มีอายุการใช้งานนาน ๆ ชุมชนใช้อาคารสถานที่แล้ว ควรกำหนดให้ช่วยซ่อมแซม หรือบริจาคให้โรงเรียนในอัตราที่เหมาะสม
คุณนิพนธ์ เจริญกลาง	<ul style="list-style-type: none"> - ยืมวัสดุอุปกรณ์กีฬา

4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน

คณะกรรมการกลุ่มตัวอย่าง	กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้บริการแก่ชุมชน
ผอ.ถวัลย์ หงษ์ไทย	<ul style="list-style-type: none"> - เชิญผู้ปกครองและคณะกรรมการประชุม ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นอย่างดี - ให้คณะครูออกไปสำรวจศึกษาชุมชน เยี่ยมนักเรียนภาคเรียนละ อย่างน้อย 1 ครั้ง - ให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน - โรงเรียนร่วมรณรงค์กำจัดขยะ - จัดกิจกรรมวันแม่ โรงเรียนคัดเลือกแม่ดีเด่นของหมู่บ้านเป็นประจำทุกปี - เชิญวิทยากรจากชุมชนมาสอนนักเรียน ในวิชาโครงงานของนักเรียนชั้น ม.3
อาจารย์ประจวบลาภ คงวัง	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด - ให้การต้อนรับผู้ปกครองที่มีติดต่อราชการในโรงเรียน - ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา - ครูประจำชั้นต้องออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกภาคเรียน - จัดปฐมนิเทศชี้แจงผู้ปกครอง และนักเรียน
คุณอิงอร เสงตระกุล	<ul style="list-style-type: none"> - เวลาโรงเรียนเชิญผู้ปกครองประชุมก็มาทุกครั้ง - ครูไปเยี่ยมบ้าน - ข้อเสนอแนะอยากให้โรงเรียนจัดสอนวิชาชีพพระยาส์ให้นักเรียนเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมอย่างจริงจังแต่เลือกให้เหมาะสม (ให้นักเรียนสนใจเรื่องการประกอบอาชีพก่อน) และอยากให้เน้นสามารถทำได้จริงในชั้นมัธยม
คุณจิตติมา ตั้งยิ่งยง	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดตั้งกองทุนของโรงเรียน โดยมีชาวบ้านเป็นคณะกรรมการซึ่งมีเงินทุนถึง ประมาณ สองแสนกว่า เป็นสิ่งที่ดีมากอยากให้โรงเรียนทำต่อไปและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ถ้าจะส่งเสริมให้นักเรียนออมเงินเพื่อเข้ากองทุนนี้ด้วยก็จะเป็นสิ่งที่ดีมาก - โรงเรียนเชิญมาเมื่อไรก็ไปร่วมประชุมทุกครั้ง - เคยมาบริจาค เลี้ยงอาหารเด็กนักเรียนบ้าง - ไปร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลของชุมชนในการทำหลักสูตรของโรงเรียน

4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน (ต่อ)

คณะกรรมการกลุ่มตัวอย่าง	กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้บริการแก่ชุมชน
คุณทรงพล จีรวงศ์ประภา	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อเสนอแนะ อยากให้โรงเรียนร่วมกับวัดเพิ่มการสอน คุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียน - อยากให้โรงเรียนให้ความรู้การใช้ทรัพยากรของชุมชนให้คุ้มค่า เช่นการนำขยะมาทำให้เป็นประโยชน์ เน้นทั้งนักเรียน และชุมชน
คุณธีระวุฒิ โมงขุนทด	<ul style="list-style-type: none"> - ก็เห็นคณะครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น งานวันสงกรานต์ งานประจำปีของวัด งานบวชนาค วันเข้าพรรษา - ได้บริจาคช่วยด้านการศึกษาให้โรงเรียน เช่น ร้านตองเอ เคยบริจาคเครื่องเสียง พร้อมตู้ลำโพงไว้ให้โรงเรียนใช้ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน บริจาคตู้ใส่เอกสาร
คุณนิพนธ์ เجمกลาง	<ul style="list-style-type: none"> - อบต.ให้เงินทุนการศึกษาแก่นักเรียน และให้เป็นค่ารถสำหรับนักเรียนที่อยู่ไกลจากโรงเรียน - อบต. ร่วมกับโรงเรียนรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด - อบต. ร่วมกับโรงเรียนรณรงค์กำจัดลูกน้ำยุงลาย - อบต. ร่วมกับโรงเรียนจัดซื้อ นม และอาหารกลางวัน - “เรื่องการใช้งบประมาณทางการศึกษาของ อบต. ยังมีน้อยอยากให้โรงเรียน อย่างเช่น อบต.ช่วยเหลือยี่สิบปีจะได้ งบประมาณปีละ 4 ล้านบาท งบที่ใช้ในการศึกษาจัดให้เป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียนในตำบล ปีละ 2 หมื่นบาท ปัญหาอยู่ที่ว่า ไม่มีโครงการเสนอมาของงบประมาณ จึงใช้ในทางการศึกษาน้อย” “ถ้าโรงเรียนจะมีการประสานกับอบต. หรือประธาน อบต. เสนอโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา คิดว่า ทางอบต. น่าจะสนับสนุนนะ”

5. ด้านการประชาสัมพันธ์

คณะกรรมการกลุ่มตัวอย่าง	กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้บริการแก่ชุมชน
ผอ.ถวัลย์ หงษ์ไทย	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำเอกสารความรู้เรื่องการเลือกตั้งเผยแพร่ในชุมชน - เชิญผู้ปกครอง และคณะกรรมการ มาประชุมชี้แจง - โรงเรียนรายงานการปฏิบัติงานของโรงเรียน เช่น การใช้จ่ายงบประมาณ การจัดซื้อ จัดจ้างของโรงเรียน - ออกกระจายเสียงในหมู่บ้าน ตามหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน
อาจารย์ประจวบลาภ คงวัง	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนประชาสัมพันธ์ด้วยการทำงานของคณะครู - ผลการเรียนของนักเรียนถ้าผลการเรียนของนักเรียนดีผู้ปกครองก็พอใจอยู่แล้ว การขอความร่วมมือก็ทำได้สะดวก และเป็นที่เต็มใจของผู้ปกครอง - การรายงานผลการเข้าแข่งขันทางวิชาการของโรงเรียนจะทำเป็นเอกสารฝากนักเรียนไปให้ผู้ปกครอง
คุณอิงอร เสงตระกุล	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนจะส่งข่าวไปกับนักเรียน เช่น โรงเรียนประกาศประมูลผู้ขายอาหารในโรงเรียน หรือการรับสมัครนักเรียน - รายงานผลการจัดกิจกรรมของโรงเรียน
คุณจิตติมา ตั้งยิ่งยง	—
คุณทรงพล จีรวงศ์ประภา	—
คุณธีระวุฒิ โมงขุนทด	—
คุณนิพนธ์ เจิมกลาง	—

ผลการประมวลความคิดเห็นของคณะกรรมการ ฯ ในการให้บริการชุมชน

การสังเคราะห์การสัมภาษณ์คณะกรรมการ ฯ ครั้งนี้ ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สรุปได้ดังนี้

1. ประเด็นของการให้บริการด้านวิชาการ จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมให้บริการชุมชน การจัดนิทรรศการความรู้ต่าง ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม และร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ จัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชน เช่น ความรู้เรื่องกฎหมายสำหรับประชาชน กฎจราจร หรือความรู้เรื่องการต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น จัดอบรมความรู้เรื่องวิชาอาชีพระยะสั้นให้ชุมชน การรายงานผลการศึกษานักเรียน ให้คำแนะนำการศึกษาต่อของนักเรียนแก่ผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนในการจัดทำหลักสูตร ทั้งนี้ เกี่ยวกับงานวิชาการต้องหาจุดสมดุลย์ของความเป็นท้องถิ่น ชุมชนจะมาช่วยแสดงความคิดเห็น ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแก่ชุมชน แล้วจัดทำหลักสูตรร่วมกัน ประเมินผลและรับผลประโยชน์ร่วมกัน

2. ประเด็นการให้บริการด้านบุคลากร จากการศึกษาพบว่า เป็นการให้บุคลากรของโรงเรียนรวมทั้งนักเรียน ไปช่วยงานของชุมชน เช่น เป็นพิธีกร ในงานต่าง ๆ เช่น งานมงคลสมรส งานบวชนาค งานศพ งานประจำปีของหมู่บ้าน เป็นกรรมการตัดสินกีฬา เป็นกรรมการออกข้อสอบ และคุมสอบในห้องักการบริหารส่วนตำบลห้วยยายจิ๋ว และให้คำปรึกษาคำแนะนำในการจัดชั้นตอนพิธีการต่าง ในการจัดงาน จะเห็นได้ว่าบุคลากรของโรงเรียนต้องเสียสละในการให้บริการชุมชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทำงานนอกเวลาราชการ ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่บุคลากรของโรงเรียนที่เสียสละเพื่องานบริการชุมชน

3. ประเด็นการให้บริการด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ชุมชนเข้าไปใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนเกือบตลอดปีการศึกษา เช่น ใช้เป็นสถานที่ออกกำลัง เป็นสนามแข่งขันกีฬาของหมู่บ้าน ของตำบล ใช้เป็นสถานที่อบรมลูกเสือชาวบ้าน หรือใช้หอประชุมในการจัดงานต่าง ๆ รวมทั้งการให้ชุมชนยืมวัสดุอุปกรณ์ เช่น เต็นท์ โต๊ะ เก้าอี้ ชุดรับแขก อุปกรณ์การเล่นกีฬา

4. ประเด็นการให้บริการด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน พบว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษามีการประชุมอย่างน้อย 2 ครั้ง ในหนึ่งปีการศึกษา โรงเรียนออกสำรวจศึกษาชุมชน คณะครูออกเยี่ยมผู้ปกครองนักเรียนอย่างน้อย 1 ครั้งใน 1 ภาคเรียน โรงเรียนนำบุคลากรรวมทั้งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน เช่น วันเข้าพรรษาการร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดรณรงค์กำจัดยุงลายเชิญวิทยากรจากท้องถิ่นมาสอนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิชาโครงการร่วมกับ อบต.ห้วยยายจิ๋วมอบทุน

การศึกษาให้นักเรียน แต่การระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษายังไม่มากเท่าที่ควร

5. ประเด็นการให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์น้อยทั้งที่มีเครื่องมือในการสื่อสาร เช่น มีเครื่องขยายเสียงของโรงเรียน หมู่บ้าน มีระบบหอกระจายข่าวซึ่งสามารถใช้งานได้ดี แต่ไม่ค่อยมีข้อมูลข่าวทางการศึกษาหรือความรู้เรื่องการศึกษาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้ การประชาสัมพันธ์ ผ่านนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ เป็นการจัดป้ายประชาสัมพันธ์ที่โรงเรียน เคยมีการตั้งกล่องรับการแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครอง

6. ประเด็นอื่น ๆ ในการศึกษาพบว่ามีส่วนที่น่าสนใจ คือ โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดตั้งกองทุน ซึ่งครั้งแรกมีเงินทุน เพียง 25,000 บาท ปัจจุบันมีเงินทุน 2 แสนกว่า ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อให้บริการชุมชน ให้ประชาชนกู้ยืม โดยคิดค่าตอบแทน ร้อยละ 2 ต่อเดือน แล้วนำเงินที่เป็นผลกำไรที่ได้มาพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน และคณะกรรมการการเป็นคณะกรรมการที่ได้รับเลือกจากชุมชน

รายชื่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิวที่ให้สัมภาษณ์

ลำดับที่	รายชื่อคณะกรรมการ ฯ	วัน – เวลา	สถานที่
1	ผู้อำนวยการอวัลย์ หงษ์ไทย	28 มีนาคม 2545 14.30 -16.00 น.	ห้องพักครู ร.ร.ชุมชนบ้านห้วยยายจิว
2	อาจารย์ประจวบลาภ คงวัง	28 มีนาคม 2545 13.00 – 14.00 น	ห้องพักครู ร.ร.ชุมชนบ้านห้วยยายจิว
3	คุณอิงอร เสงตระกุล	7 เมษายน 2545 13.00 น – 14.25 น.	ศาลาธรรมมณเฑียร ร.ร.ชุมชนบ้านห้วยยายจิว
4	คุณจิตติมา ตั้งยิ่งยง	7 เมษายน 2545 14.30 น – 15.45 น	ร้านตั้งยิ่งยง ตลาดบ้านห้วยยายจิว
5	คุณธีระวุฒิ โมงขุนทด	8 เมษายน 2545 07.00 น – 07.30 น	ร้านตองเอ ตลาดบ้านห้วยยายจิว
6	คุณทรงพล จีรวงศ์ประภา	8 เมษายน 2545 8.30 น – 9.15 น	ห้องประชุม ร.ร.ชุมชนบ้านห้วยยายจิว
7	คุณนิพนธ์ เจิมกลาง	8 เมษายน 2545 13.00 น – 14.25 น	ห้องประชุม ร.ร.ชุมชนบ้านห้วยยายจิว

รายละเอียดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้สัมภาษณ์

ลำดับ ที่	รายชื่อคณะกรรมการ ฯ	วุฒิการศึกษา	อายุ (ปี)	ประสบการณ์การ เป็นกรรมการ
1	ผู้อำนวยการวิทยาลัย หงษ์ไทย	ปริญญาตรี ค.บ ประถมศึกษา .(กำลัง ศึกษาต่อปริญญาโท)		2
2	อาจารย์ประจวบลาภ คงวัง	ปริญญาตรี ค.บ. ประถมศึกษา		2
3	คุณอิงอร เสงตระกุล	มัธยมศึกษาปีที่ 6	36	4
4	คุณจิตติมา ตั้งยิ่งยง	ปริญญาตรี น.บ. นิติศาสตร์บัณฑิต	43	4
5	คุณธีระวุฒิ โมงขุนทด	มัธยมศึกษาปีที่ 6	38	2
6	คุณทรงพล จิระวงศ์ประภา	ปริญญาตรี วทบ. เกษตรศาสตร์	34	2
7	คุณนิพนธ์ เจิมกลาง	มัธยมศึกษาปีที่ 3		3

ภาคผนวก ค

การหาค่าดัชนีสอดคล้อง (Index of Consistency)

ตารางการหาค่า IOC. ผลการพิจารณาข้อคำถามแบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา ในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ข้อที่	กิจกรรมการให้บริการชุมชน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)						\bar{X}	สรุป
		1	2	3	4	5	รวม		
1	การให้บริการด้านวิชาการ โรงเรียนดำเนินการออกสำรวจชุมชนเพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของชุมชน	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
2	ชุมชนร่วมกับโรงเรียนจัดประชุมเวทีชาวบ้าน.....	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
3	โรงเรียนจัดนิทรรศการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ให้แก่ชุมชนตามโอกาสที่เหมาะสม.....	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
4	โรงเรียนเผยแพร่และให้ความรู้ที่เกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็นสำหรับประชาชน เช่น กฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวัน กฎจราจร กฎหมายที่ดิน.....	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
5	ผู้ปกครองและชุมชนมีโอกาสเข้าใช้บริการห้องสมุดของโรงเรียน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	โรงเรียนเผยแพร่และให้ความรู้เรื่องการปฏิรูปการศึกษา..กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาให้แก่ชุมชน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	นักเรียนและผู้ปกครองได้รับความรู้และคำแนะนำในการศึกษาต่อจากโรงเรียน..	0	1	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้
8	โรงเรียนจัดบริการทางวิชาการ เช่นฝึกอบรมความรู้ให้ประชาชนในชุมชน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	จัดอบรมให้ความรู้และฝึกทักษะอาชีพพัฒนาวิชาชีพให้ชุมชน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	กิจกรรมการให้บริการชุมชน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)						\bar{X}	สรุป
		1	2	3	4	5	รวม		
10	วัดและโรงเรียนร่วมจัดฝึกอบรมความรู้ด้านศาสนาให้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง..	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
11	ผู้ปกครอง ชุมชน ได้รับความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติด และโรคเอดส์จากโรงเรียน.....	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
12	โรงเรียนมีการกำหนดโครงการ หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน.....	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
13	ผู้ปกครอง ชุมชน ได้รับความรู้จากเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
14	โรงเรียนให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน.....	1	1	0	-1	1	2	0.4	ใช้ไม่ได้
15	โรงเรียนรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบเป็นประจำ เช่นอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
<u>การให้บริการด้านบุคลากร</u>									
16	โรงเรียนจัดบุคลากรเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน.....	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
17	บุคลากรของโรงเรียนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการจัดกิจกรรม เช่น เป็นกรรมการตัดสินกีฬาเป็นพิธีกรในการจัดงานต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานศพ.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
18	โรงเรียนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน..เช่นให้บุคลากรและนักเรียนช่วยงานตามความเหมาะสม.....	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
19	บุคลากรของโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำโครงการให้ชุมชน เช่น ให้วัดหรือหน่วยงานอื่นในชุมชน.	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	กิจกรรมการให้บริการชุมชน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)						\bar{X}	สรุป
		1	2	3	4	5	รวม		
20	โรงเรียนมีการกำหนดโครงการ หรือ แผนงานการบริหารบุคลากรที่จัดไว้ สำหรับรับผิดชอบในการให้บริการชุมชน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
21	<u>การให้บริการด้านอาคารสถานที่และ วัสดุอุปกรณ์</u> การบริจาคต่าบำรุงรักษาในการเข้าใช้ อาคารสถานที่ของโรงเรียน เพื่อไว้ใช้	0	1	0	-1	0	0	0	ใช้ไม่ได้
22	ซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดเสียหาย..... โรงเรียนจัดให้มีโครงการแนวปฏิบัติงาน ในการให้บริการด้านอาคารสถานที่และ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
23	การยืมวัสดุอุปกรณ์..... การให้ชุมชนเข้าใช้อาคารสถานที่ของ โรงเรียนเช่น หอประชุม โรงฝึกงาน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
24	สนามกีฬา..... โรงเรียนให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน อื่นให้ใช้อาคารสถานที่.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
25	การให้ชุมชนยืมวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน เช่น ให้ยืมโต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง อุปกรณ์กีฬา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
26	โรงเรียนให้บริการยืมสื่อการสอน วัสดุ หรือสื่อทางการศึกษาเพื่อใช้ในบางส่วน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
27	กลางของชุมชน..... ผู้ปกครองชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา โรงเรียน เช่น ทำความสะอาดบริเวณ	1	1	1	-1	1	4	0.8	ใช้ได้
28	ปรับปรุงอาคาร ชุมชนร่วมกับโรงเรียนช่วยกันดูแลรักษา อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน.....	1	1	0	0	1	3	0.6	ใช้ได้

ข้อที่	กิจกรรมการให้บริการชุมชน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)						\bar{X}	สรุป
		1	2	3	4	5	รวม		
29	<u>การให้บริการด้านการสร้างความสัมพันธ์</u> <u>และร่วมกิจกรรมกับชุมชน</u> คณะกรรมการร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เช่น งานมกคลสมรส. บวชนาค งานศพ.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
30	คณะครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของ ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม -ประเพณี และศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา ประเพณี สงกรานต์.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
31	คณะกรรมการกับวัดจัดอบรมเสริมสร้าง พัฒนาจิตใจ คุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน และชุมชน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
32	คณะกรรมการร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
33	โรงเรียนเชิญวิทยากรจากชุมชนมาช่วย ให้ความรู้แก่นักเรียน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
34	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามี ส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
35	คณะกรรมการออกไปเยี่ยมผู้ปกครองและ นักเรียนในชุมชน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
36	การที่คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถ แสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรม เรียนการสอนของโรงเรียน.....	1	1	0	0	1	3	0.6	ใช้ได้
37	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือประชาชนใน ชุมชนมีส่วนในการออกเสียงเลือกตั้ง กรรมการโรงเรียน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
38	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ตัดสินใจจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
39	ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมมือกับโรงเรียนใน การดูแลความประพฤติของนักเรียน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	กิจกรรมการให้บริการชุมชน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)						\bar{X}	สรุป
		1	2	3	4	5	รวม		
40	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะครู และผู้บริหารโรงเรียน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
41	ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุม ชนให้การสนับสนุนโรงเรียน เช่นบริจาค ทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ให้โรงเรียน.....	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
42	ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุม ชน ร่วมกับโรงเรียนจัดตั้งกองทุนเพื่อ การศึกษา.....	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
43	<u>การให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์</u> เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ แก่ผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนใน ชุมชนทราบ.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
44	โรงเรียนจัดที่สำหรับรับฟังความคิดเห็น ของผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชน...	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
45	โรงเรียนจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์สรุปกิจ กรรมทางวิชาการของโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
46	คณะครูผู้รับผิดชอบในการประชา สัมพันธ์ มีการจัดทำเอกสารเพื่อประชา สัมพันธ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
47	จัดทำเอกสารความรู้เรื่องการปฏิรูปการ ศึกษาเผยแพร่ให้ชุมชน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
48	จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงนโยบาย และความก้าวหน้าของโรงเรียน.....	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
49	โรงเรียนออกไปแนะแนวการเรียนต่อใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาให้กับผู้ปกครอง นักเรียน นักเรียนและโรงเรียนประถม ศึกษาอื่น ๆ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

หมายเหตุ จากค่า IOC. ที่คำนวณได้นี้ แสดงว่าข้อคำถามวัดได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การ
วิจัย จะต้องมามีค่า มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงจะถือว่าเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้บริการชุมชนของ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ได้แก่ ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ
โรงเรียนจำนวนโรงเรียนละ 7 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา (โรงเรียน) หรือผู้รักษา
การในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา (โรงเรียน) ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน
ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ องค์กรประกอบละ 1 คน

2. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

2.1 สำรวจความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการ
ชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อ
การจัดกิจกรรมในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้
บริการชุมชน ความเหมาะสมและวิธีการให้บริการชุมชน

3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน คือ

1. การให้บริการด้านวิชาการ
2. การให้บริการด้านบุคลากร
3. การให้บริการด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์
4. การให้บริการด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน
5. การให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะ
แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบ
สอบถาม

นางสาวกมล ประกอบบรรการ

นิสิตปริญญาโท ภาคปกติ วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 : ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริงของท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ()

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. อายุ
 - () ต่ำกว่า 30 ปี
 - () 30 - 45 ปี
 - () สูงกว่า 45 ปี
3. วุฒิการศึกษา
 - () ประถมศึกษา (ป.6)
 - () มัธยมศึกษา (ม.3 - ม.6) และอนุปริญญา
 - () ปริญญาตรี หรือสูงกว่า
4. สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - () ผู้บริหารสถานศึกษา
 - () ผู้แทนครู
 - () ผู้แทนผู้ปกครอง
 - () ผู้แทนชุมชน
5. ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - () น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี
 - () มากกว่า 2 ปี
6. ขนาดของโรงเรียน
 - () ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 300 คน)
 - () ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 – 1000 คน)

ตอนที่ 2 : โปรดพิจารณากิจกรรมในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ท่านเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแต่ละข้อให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด ในการจัดกิจกรรมให้บริการชุมชน

ข้อที่	กิจกรรมการให้บริการชุมชน	ท่านมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนอยู่ในระดับใด				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	การให้บริการด้านวิชาการ					
1	โรงเรียนมีการกำหนดโครงการ หรือ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน.....
2	โรงเรียนดำเนินการออกสำรวจชุมชน เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของชุมชน.....
3	โรงเรียนรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบเป็นประจำ เช่นอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
4	ชุมชนร่วมกับโรงเรียนจัดประชุมเวทีชาวบ้านหรือโรงเรียนเข้าร่วมการประชุมของประชาชนในชุมชน.....
5	โรงเรียนจัดนิทรรศการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ให้แก่ชุมชนตามโอกาสที่เหมาะสม.....
6	โรงเรียนให้ความรู้ที่เกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็นสำหรับประชาชน เช่น กฎหมายที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน กฎจราจร กฎหมายที่ดิน.....
7	ผู้ปกครองและชุมชนมีโอกาสเข้าใช้บริการห้องสมุดของโรงเรียน.....
8	โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการปฏิรูปการศึกษา..กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาให้แก่ชุมชน.....
9	โรงเรียนจัดแนะแนวให้ความรู้การศึกษาต่อให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง

ข้อที่	กิจกรรมการให้บริการชุมชน	ท่านมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนอยู่ในระดับใด				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10	โรงเรียนจัดบริการทางวิชาการเช่นฝึกอบรมความรู้ให้ประชาชนในชุมชน..
11	โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้และฝึกทักษะอาชีพพัฒนาวิชาชีพให้ชุมชน.
12	วัดและโรงเรียนร่วมจัดฝึกอบรมความรู้ด้านศาสนาให้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง.....
13	ผู้ปกครองและชุมชน ได้รับความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติด และโรคเอดส์จากโรงเรียน.....
14	ผู้ปกครอง ชุมชน ได้รับความรู้จากโรงเรียน ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....
	<u>การให้บริการด้านบุคลากร</u>					
15	โรงเรียนมีการกำหนดโครงการ หรือแผนงานการบริหารบุคลากรที่จัดไว้สำหรับรับผิดชอบในการให้บริการชุมชน.....
16	โรงเรียนจัดบุคลากรเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน.....
17	บุคลากรของโรงเรียนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการจัดกิจกรรม เช่น เป็นกรรมการตัดสินกีฬา เป็นพิธีกรในการจัดงานต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานศพ.....
18	โรงเรียนให้สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน..เช่นให้บุคลากรและนักเรียนช่วยงานตามความเหมาะสม.....

ข้อที่	กิจกรรมการให้บริการชุมชน	ท่านมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนอยู่ในระดับใด				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19	บุคลากรของโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำโครงการให้ชุมชน เช่น ให้วัด หรือหน่วยงานอื่นในชุมชน <u>การให้บริการด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์</u>
20	โรงเรียนกำหนดนโยบายหรือโครงการแนวปฏิบัติงานในการให้บริการด้านอาคารสถานที่และการยืมวัสดุอุปกรณ์.....
21	โรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนเข้าใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนเช่น หอประชุม โรงฝึกงาน สนามกีฬา.....
22	โรงเรียนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นให้ใช้อาคารสถานที่ เช่น ให้ อบต. ใช้ห้องประชุม.....
23	การให้ชุมชนยืมวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน เช่น ให้ยืมโต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง อุปกรณ์กีฬา.....
24	โรงเรียนให้บริการยืมสื่อการสอน วัสดุ หรือสื่อทางการศึกษาเพื่อใช้ใน งานส่วนกลางของชุมชน เช่น ให้ยืม วิทยุเทป เครื่องฉายข้ามศีรษะ เป็นต้น
25	ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน เช่น ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน เช่น จัดสวน ย่อม ซ่อมแซมปรับปรุงอาคาร.....
26	ชุมชนร่วมกับโรงเรียนช่วยกันดูแลรักษาอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน.....

ข้อที่	กิจกรรมการให้บริการชุมชน	ท่านมีความคิดเห็นในการให้บริการชุมชนในระดับใด				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>การให้บริการด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน</u>					
27	คณะครูร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น งานมงคลสมรส บวชนาค งานศพ
28	คณะครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา ประเพณีสงกรานต์.....
29	คณะครูร่วมกับวัดจัดอบรมเสริมสร้างพัฒนาจิตใจ คุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน และชุมชน.....
30	คณะครูร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
31	โรงเรียนเชิญวิทยากรจากชุมชนมาช่วยให้ความรู้แก่นักเรียน.....
32	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน.....
33	คณะครูออกไปเยี่ยมผู้ปกครองนักเรียนในชุมชน.....
34	คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน.....
35	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือประชาชนมีส่วนในการออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการโรงเรียน.....
36	คณะกรรมการร่วมตัดสินใจการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น
37	ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมมือกับโรงเรียนในการดูแลความประพฤติของนักเรียน.....

**ตอนที่ 3 : ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้บริการชุมชน ในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรโปรดแสดงความคิดเห็นในการให้บริการชุมชน ของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา ดังต่อไปนี้**

3.1. การให้บริการด้านวิชาการ

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....

3.2 การให้บริการด้านบุคลากร

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....

3.3 การให้บริการด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

3.4. การให้บริการด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....

3.5. การให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ง
รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างที่จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 48 โรงเรียน ซึ่งมีรายชื่อโรงเรียน โดยแยกตามสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ดังนี้

1. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรสมบูรณ์
 - 1.1 โรงเรียนเกษตรศิลปวิทยา
 - 1.2 โรงเรียนบ้านหนองข่า (คุรุประชาวิทยา)
 - 1.3 โรงเรียนบ้านลาดฝักหนาม
 - 1.4 โรงเรียนบ้านเดื่อดอนกลาง (ประชาสงเคราะห์)
 - 1.5 โรงเรียนบ้านส้มกบ (รัฐราษฎร์บำรุง)
 - 1.6 โรงเรียนบ้านบุงสิปส์ราษฎร์บำรุง
 - 1.7 โรงเรียนบ้านหนองไผ่
 - 1.8 โรงเรียนบ้านหนองบัว
2. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเทพสถิต
 - 2.1 โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว
 - 2.2 โรงเรียนบ้านวังตาลาดสมบูรณ์
 - 2.3 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา
 - 2.4 โรงเรียนบ้านสะพานหิน
 - 2.5 โรงเรียนบ้านโป่งนกพิทยา
 - 2.6 โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพิทยา
 - 2.7 โรงเรียนบ้านสะพานยาว
 - 2.8 โรงเรียนบ้านศิลาทอง
 - 2.9 โรงเรียนชัยมงคลวิทยา
 - 2.10 โรงเรียนบ้านวังใหม่
3. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคอนสวรรค์
 - 3.1 โรงเรียนชุมชนบ้านจอก (คอนสวรรค์วิทยากร)
 - 3.2 โรงเรียนบ้านคอนสวรรค์
 - 3.3 โรงเรียนชุมชนบ้านโสก
 - 3.4 โรงเรียนสหราษฎร์นุเคราะห์
 - 3.5 โรงเรียนบ้านยางหวาย
 - 3.6 โรงเรียนบ้านโคกมั่งงอย (คุรุบำเพ็ญ)

4. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจตุรัส
 - 4.1 โรงเรียนจตุรัสวิทยานุกูล
 - 4.2 โรงเรียนบ้านโนนเชือก
 - 4.3 โรงเรียนบ้านสัมปอ
 - 4.4 โรงเรียนบ้านงิ้ว
 - 4.5 โรงเรียนชุมชนบ้านหนองบัวโคก (ทองวิทยานุกูล)
 - 4.6 โรงเรียนบ้านโคกโต้งโดน
5. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านแท่น
 - 5.1 โรงเรียนบ้านหนองผักหลอด
 - 5.2 โรงเรียนบ้านเหมือดแอ่หนองโดน
 - 5.3 โรงเรียนไตรมิตรพิทยา
6. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านเขว้า
 - 6.1 โรงเรียนบ้านกุดไผ่
 - 6.2 โรงเรียนบ้านกุดหูลิง
 - 6.3 โรงเรียนโนนน้อยแผ่นดินทอง
 - 6.4 โรงเรียนบ้านหนองอ้อ
 - 6.5 โรงเรียนบ้านแก้งยาว
7. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเนินสง่า
 - 7.1 โรงเรียนบ้านหนองฉิม (สิงห์จันทร์บำรุง)
 - 7.2 โรงเรียนร่วมราษฎร์วิทยานุกูล
 - 7.3 โรงเรียนบ้านขี้เหล็ก
8. สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอซับใหญ่
 - 8.1 โรงเรียนบ้านท่ากูป
 - 8.2 โรงเรียนบ้านซับใหญ่
 - 8.3 โรงเรียนบ้านบุญนวน
9. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแก้งคร้อ
 - 9.1 โรงเรียนบ้านภูดิน
 - 9.2 โรงเรียนบ้านหนองแวง
 - 9.3 โรงเรียนบ้านโนนงิ้ว
 - 9.4 โรงเรียนบ้านเก่าวิทยานุกูล

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ทม 1012/ ๕๕๔๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๕ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวก้าไล ประกอบวรการ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สอนอง โลหิตวิเศษ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายปัญญา แก้วกียูร เลขานุการกรม และ นางสาววรารักษ์ บางเลี้ยงศึกษานิเทศก์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวก้าไล ประกอบวรการ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณี หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ ๕๕๕-๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๕ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวก้าไล ประกอบบรรการ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญาโท เรื่อง “ความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมอง โลหิตวิเศษ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวศุภสงวน เลิศล้ำ ศึกษานิเทศก์ นายสุรัช ชัยมีเขียว หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเทพสถิต และ นายวรายุทธ ทวีลาภ ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวก้าไล ประกอบบรรการ ซึ่งจะประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 5557

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๕ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นางสาวก้าไล ประกอบบรรการ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ” โดยมี รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนอง โลहितวิเศษ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 364 คน จำนวน 52 โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ดังเอกสารที่แนบ คอบแบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวก้าไล ประกอบบรรการ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณี หะวานนท์)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

เลขที่ 396
145
14

ที่ ศธ 1114/1167

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
ถนนการบริหารส่วนจังหวัด สาย 1
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ 36000

13 สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอรับใหญ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีรายชื่อโรงเรียน จำนวน 1 ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอความอนุเคราะห์ให้นางสาวก้าไล ประกอบบรรการ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้บริการชุมชนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ" กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 52 โรงเรียน รวมทั้งหมด 364 คน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาต่อไป จึงอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ศรี - ไทสมอ

ขอแสดงความนับถือ

โรงเรียน หัวหน้าเขตประถมศึกษาอำเภอ
ไทพสุลิต

- ผศ.ดร. ปณิศา วัฒนวิเศษ

(นายทศพร ศวงวิไล)

ผอ.เขตที่ 1 ไทพสุลิต
ประจวบคีรีขันธ์
8 ไร่ 1 งาน 10 ไร่

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

- เพื่อโปรดทราบ

วิไล
ผู้อำนวยการเขต
หน่วยศึกษานิเทศก์

ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา

โทร. 0-4481-1516 ต่อ 1019

โทรสาร 0-4481-1477

วิไล
(นายวรายุทธ ทวีลาภ)
ศึกษานิเทศก์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวก่าไล ประกอบวรการ
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2504
สถานที่เกิด	อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	298 หมู่ที่ 1 ถนนสุระนารายณ์ ตำบลห้วยยายจิว อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ 36230
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว อำเภอเทพสถิต.. จังหวัดชัยภูมิ 36230
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ศิริวิทยากร อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2535	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม (สาขาการศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ